

**UNIVERZA V MARIBORU
PRAVNA FAKULTETA**

MINKA PUČNIK

POGODBA O DOSMRTNEM PREŽIVLJANJU
Magistrsko delo

Maribor, 2015

**UNIVERZA V MARIBORU
PRAVNA FAKULTETA**

MAGISTRSKO DELO

POGODBA O DOSMRTNEM PREŽIVLJANJU

Študentka: Minka Pučnik

Številka indeksa: 71188141

Študijski program: MAG-B2-PRAV

Študijska smer: Pravo

Mentorica: izr. prof. dr. Suzana Kraljić

Maribor, december 2015

KAZALO:

UVOD	6
1 DEDNOPRAVNE POGODBE	7
1.1 SPLOŠNO	7
1.2 NEDOPUSTNE DEDNOPRAVNE POGODBE	7
1.3 DOPUSTNE DEDNOPRAVNE POGODBE	8
2 UREDBA (EU) ŠT. 650/2012 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA, Z DNE 04. JULIJA 2012 O PRISTOJNOSTI, PRAVU, KI SE UPORABLJA, PRIZNAVANJU IN IZVRŠEVANJU ODLOČB IN SPREJEMLJIVOSTI IN IZVRŠEVANJU JAVNIH LISTIN V DEDNIH ZADEVAH TER UVEDBI EVROPSKEGA POTRDILA O DEDOVANJU	9
2.1 SPLOŠNO	9
2.2 DEDNE POGODBE	9
2.3 VLOGA NOTARJA	10
3 POGODBA O DOSMRTNEM PREŽIVLJANJU	12
3.1 SPLOŠNO	12
3.2 SUBJEKTI	12
3.2.1 POSLOVNA NESPOSOBNOST SOPOGODBENIKA	13
3.3 PREDMET	14
3.3.1 DENACIONALIZIRANO PREMOŽENJE	15
3.3.2 RAZPOLAGANJE ENEGA OD ZAKONCEV S STVARMИ IZ SKUPNEGA PREMOŽENJA	16
3.3.3 ZAKONSKA DOMNEVA GLEDE PREMIČNIN NAMENJENIH ZA RABO IN UŽIVANJE NEPREMIČNIN PO OZ IN V ČASU, KO JE BILA POGODBA O DOSMRTNEM PREŽIVLJANJU UREJENA V ZD	17
3.4 OBLIČNOST	18
3.4.1 VLOGA NOTARJA PRI SESTAVI POGODBE	18
3.4.1.1 PRAVNI POUK STRANKAM	19
3.4.1.2 NOTARSKE LISTINE	20
3.4.1.2.1 NOTARSKI ZAPIS	21
3.4.1.2.2 POTRDITEV ZASEBNE LISTINE	22
3.4.1.2.3 ODPRAVKI	23

3.4.1.3	ZAPISNE PRIČE IN SODNI TOLMAČ	23
3.4.2	NEMOŽNOST KONVALIDACIJE	24
3.4.3	PRIMERJAVA Z REPUBLIKO HRVAŠKO.....	25
3.5	CAUSA	25
3.5.1	ZAUPNOST OZIROMA OSEBNOST RAZMERJA.....	26
3.5.2	ALEATORNOST.....	26
3.5.2.1	POMANJKANJE CAUSE	27
3.5.2.2	KONVERZIJA NIČNE POGODBE.....	28
3.5.3	IZPOLNITVENO RAVNANJE.....	28
3.6	ENAKOVREDNOST DAJATEV.....	29
3.6.1	SPLOŠNO	29
3.6.2	SUBJEKTIVNO VREDNOTENJE DAJATEV IN NASPROTNIH DAJATEV S STRANI POGODBENIH STRANK	30
3.7	ODPLAČNI PRAVNI POSEL.....	30
3.7.1	SIMULIRANA POGODBA	31
3.7.1.1	PRIKRAJŠANJE NUJNEGA DEDNEGA DELEŽA	32
3.7.2	ZAKONSKA DOLŽNOST PREŽIVLJANJA STARŠEV PO ZZZDR KOT LEX SPECIALIS DO OZ	34
3.8	PRAVICA DO NUJNEGA DELEŽA OSTALIH DEDIČEV	35
3.8.1	PRIDOBITEV PRAVICE.....	35
3.8.2	NEUVELJAVLJANJE PRAVICE.....	36
3.8.3	SPORAZUM O ODPOVEDI NEUVEDENEMU DEDOVANJU.....	36
3.9	RAZPOLAGANJE Z NEPREMIČNINAMI	37
3.9.1	SPLOŠNO	37
3.9.2	PREPOVED RAZPOLAGANJA V KORIST PREŽIVLJALCA	38
3.9.2.1	SKLENITEV DVEH POGODB GLEDE ISTEGA PREMOŽENJA	39
3.9.3	VPIS PRAVICE V ZEMLJIŠKO KNJIGO	39
3.10	ODGOVORNOST ZA DOLGOVE.....	40
3.11	DAVČNA OBVEZNOST	41
3.11.1	OB SKLENITVI POGODBE.....	41
3.11.2	PO SMRTI PREŽIVLJANCA	42
3.12	RAZVEZA POGODBE	42
3.12.1	SPORAZUMNA RAZVEZA POGODBE.....	42

3.12.2	RAZVEZA POGODBE ZARADI NEZNOSNEGA SKUPNEGA ŽIVLJENJA	43
3.12.2.1	OSEBNA PRAVICA POGODBENIH STRANK	44
3.12.2.2	NEVZDRŽNO STANJE V OBJEKTOVNEM IN SUBJEKTIVNEM SMISLU	45
3.12.2.3	PRETEKLI DOGODKI IN MOŽNOST NADALJNEGA IZVRŠEVANJA POGODBE	45
3.12.3	RAZVEZA POGODBE ZARADI NEIZPOLNJEVANJA OBVEZNOSTI ...	46
3.12.3.1	IZPOLNJEVANJE ONEMOGOČENO S STRANI ENE STRANKE...	48
3.12.3.2	DELNO IZPOLNJEVANJE POGODBE	48
3.12.4	SPREMENJENE RAZMERE	49
3.12.4.1	PONOVA UREDITEV RAZMERJA IMA PREDNOST PRED RAZVEZO	50
3.12.4.2	DOSMRTNA DENARNA RENTA	50
3.13	PRENEHANJE POGODBE	51
3.14	VLOGA NOTARJA PO SMRTI PREŽIVLJANCA	53
	SKLEP	55
	PRILOGE-VZORCI POGODB	57
	LITERATURA	82
	VIRI	84

UVOD

Ljudje so danes pogosto lastniki kakšne nepremičnine, morda celo kmetije, ki jo želijo prenesti na svoje potomce, da se po njihovi smrti le-ti med seboj ne bodo sprli. Hkrati pa si želijo zagotoviti varno starost, da bo nekdo za njih ustrezno poskrbel in jim pomagal. Mnogi si želijo pogodbo skleniti že sedaj in ostati lastniki do svoje smrti.

Ena izmed najprimernejših dednopravnih pogodb pri takšnih željah stranke, je pogodba o dosmrtnem preživljanju, katero bom, skupaj z novejšo sodno prakso, podrobno analizirala v tej magistrski nalogi. Ob tem se mi postavlja vprašanje, ali ima v primeru sklenitve pogodbe o dosmrtnem preživljanju večje koristi preživljanec ali pa je pogodba sklenjena bolj v korist preživljalca, kajti konkretnega obsega in trajanja obveznosti preživljalca, torej vrednosti njegove izpolnitve, ni mogoče v naprej oceniti. Preživljanec bo lahko vse do svoje smrti zdrav in samostojen ali pa ga bo bolezen prežgodaj priklenila na posteljo in bo več let potreboval stalno nego preživljalca. Trenutek smrti je torej bodoče negotovo dejstvo in zato vrednost obveznosti preživljalca v trenutku sklenitve pogodbe ni poznana. Vrednost te obveznosti je lahko znatno nižja ali pa znatno preseže vrednost premoženja preživljanca, ki je predmet pogodbe. Lahko pa pride do sklenitve pogodbe, kjer je preživljalec v trenutku sklenitve pogodbe glede na zdravstveno stanje preživljanca, vedel za njegovo skorajšnjo smrt.

Pri sestavi takšne pogodbe ima pomembno vlogo notar, pa ne samo zaradi tega, ker mora biti sestavljena v obliki notarskega zapisa, ampak mora notar pred sestavo notarske listine strankam na razumljiv način opisati vsebino, pravne posledice nameravanega pravnega posla ali izjave volje ter jih izrecno opozoriti na običajna tveganja v zvezi s sklenitvijo takšnega pravnega posla ter preprečevati napake volje in nesporazume.

Sestavni del pogodbe o dosmrtnem preživljanju pa je lahko tudi sporazum med prednikom in potomcem, s katerim se potomec, nepreklicno in dokončno, odpove dedovanju po smrti prednika, tako da po smrti prednika iz tega premoženja ne bo zahteval ničesar več. Takšen sporazum je lahko tudi samostojen pravni posel, vendar se v praksi ponavadi sestavi en notarski zapis, kajti tudi za sporazum o odpovedi neuvedenemu dedovanju je predpisana oblika notarskega zapisa.

Eno od poglavij magistrske naloge pa bom namenila Uredbi (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 04. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (Uradni list Evropske unije, L 201/107, z dne 27.07.2012, v nadaljevanju: Uredba o dedovanju),¹ ki se je 17. avgusta 2015 začela uporabljati tudi v Sloveniji in močno poenostavlja postopke mednarodnega dedovanja znotraj Evropske unije (v nadaljevanju: EU). Hkrati pa uvaja pomemben instrument, to je Evropsko potrdilo o dedovanju, ki omogoča dedičem uveljavljanje njihovih pravic po vsej EU, brez kakršnihkoli dodatnih formalnosti.

1 DEDNOPRAVNE POGODBE

1.1 SPLOŠNO

Dednopravne pogodbe so pogodbe, s katerimi se pogodbenik kakorkoli zavezuje glede razpolaganja s premoženjem, ki ga bo imel ob smrti.²

1.2 NEDOPUSTNE DEDNOPRAVNE POGODBE

Pogodbe dednopravnega značaja, s katerimi se pogodbenik kakorkoli zavezuje glede razpolaganja s premoženjem, ki ga bo imel ob smrti, torej razpolaganje mortis causa, so po zakonu neveljavne. Pravo jim odreka veljavo, ker kršijo nekatera temeljna načela pravnega reda. Taki neveljavni, nični pogodbi sta dedna pogodba in pogodba o vsebini oporoke. Dedna pogodba je urejena v 103. členu Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 67/01, 83/01, 31/13, v nadaljevanju: ZD). Gre za pogodbo, s katero kdo zapušča svojo zapuščino ali njen del svojemu sopogodbeniku ali komu drugemu.³ Po 105. členu ZD je neveljavna pogodba, s katero se kdo zaveže, da bo v svoji oporoki kaj določil, ali da česa ne bo določil, ali pa kaj bo v svoji oporoki preklical in česa ne. Pri obeh pogodbah gre

---

¹ Uredba o dedovanju,
http://eurlex.europa.eu/legalcontent/SL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2012.201.01.0107.01.SLV&toc=OJ:L:2012:201:TOC, (15.10.2015).

² Zupančič Karel, Dedovanje z uvodnimi pojasnili prof. dr. Karla Zupančiča - Sedma spremenjena in dopolnjena izdaja, Uradni list RS, Ljubljana, 2002, str. 64.

³ 103. člen ZD.

za omejevanje zapustnikove svobode odločanja o usodi premoženja. Med nedopustne dednopravne pogodbe spada tudi fideikomisarična substitucija. Tretji odstavek 79. člena ZD jo prepoveduje s tem, ko je v zakonu zapisano, da oporočitelj ne more določiti dediča svojemu dediču in ne volilojemniku. Gre za pogodbeno klavzulo, o kateri govorimo tedaj, kadar si po volji oporočitelja dve ali več oseb časovno sledijo kot dediči.

1.3 DOPUSTNE DEDNOPRAVNE POGODBE

Pogodbe, ki so opredeljene kot dednopravne in se z njimi srečujemo v praksi, so lahko pravno dopustne in jih stranke lahko sklepajo brez bojazni, da bi njihovo razmerje zaradi nedopustnosti pravnega instituta, s katerim so ga uredile, ne imelo pravno veljavnih posledic. Gre za pogodbe, katerih učinek se ustvarja predvsem na področju obveznostnega prava, torej obligacijskopravne pogodbe. Sem sodita pogodba o dosmrtnem preživljanju, katero bom podrobneje analizirala v tej magistrski nalogi, in izročilna pogodba. Omenjeni pogodbi sta bili prvotno urejeni v ZD, ker takratni Zakon o obligacijskih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 29/78, 39/85, 57/89, v nadaljevanju: ZOR) ni urejal vseh razmerij, ki sodijo v obligacijsko pravo. Danes pa sta ti dve pogodbi poleg ostalih dopustnih dednopravnih pogodb urejeni v Obligacijskem zakoniku (Uradni list RS, št. 83/01, 40/07 97/07, v nadaljevanju: OZ). Ostali dednopravni pogodbi sta še pogodba o preužitku in darilna pogodba za primer smrti.

ZD zastopa načelo, da je vsaka pogodba o bodoči dediščini neveljavna. Temu ustrezno je torej odpoved neuvedenemu dedovanju, torej bodoči, pričakovani dediščini za življenja zapustnika neveljavna. Odpoved dedovanju, ki še ni uvedeno, nima nobenega pravnega učinka. Pogodba o pričakovani dediščini ali volilu, ki pa izjemoma ni neveljavna, je sporazum med prednikom in njegovim potomcem o odpovedi dediščini, ki bi šla potomcu po prednikovi smrti.⁴ Ta pogodba je torej izjema od sicer nedopustne dednopravne pogodbe o pričakovani dediščini ali pričakovanem volilu, ki jo ZD ureja v 104. členu. V sporazumu o odpovedi neuvedenemu dedovanju gre za dve izjemi od splošnih načel. Načelo je, da nihče ne more razpolagati s pričakovano dediščino. Izjema od tega načela je tukaj ta, da se potomec v bistvu odpove pričakovani dediščini. Druga izjema od splošnega načela pa je, da zapustnik ne more razpolagati s premoženjem, ki ga bo imel ob smrti, kajti soglasje s potomčevo odpovedjo bodoči dediščini pomeni tako razpolaganje

---

⁴ Zupančič Karel, Dedovanje z uvodnimi pojasnili prof. dr. Karla Zupančiča - Osmo spremenjena in dopolnjena izdaja, Uradni list RS, Ljubljana, 2005, str. 64.

2 UREDBA (EU) ŠT. 650/2012 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA, Z DNE 04. JULIJA 2012 O PRISTOJNOSTI, PRAVU, KI SE UPORABLJA, PRIZNAVANJU IN IZVRŠEVANJU ODLOČB IN SPREJEMLJIVOSTI IN IZVRŠEVANJU JAVNIH LISTIN V DEDNIH ZADEVAH TER UVEDBI EVROPSKEGA POTRDILA O DEDOVANJU

2.1 SPLOŠNO

Uredba o dedovanju je začela veljati 27. julija 2012, uporabljati pa se je začela 17. avgusta 2015, pri čemer je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah EU, razen v Združenem kraljestvu in na Irskem ter Danskem.⁵

Z namenom, da se v primeru dedovanja s čezmejnim elementom hitro, nemoteno in učinkovito zagotovi dedičem, volilnojemnikom, izvršiteljem oporoke ali upraviteljem zapuščine možnost, da zlahka dokažejo svoj status in uveljavljajo svoje pravice v drugi državi članici, Uredba o dedovanju predvideva nov institut Evropskega potrdila o dedovanju.⁶

Uredba o dedovanju združuje določbe o pristojnosti, pravu, ki se uporablja ter priznavanju in izvrševanju odločb. Sprejemljivost in izvrševanje javnih listin, izdanih v dednih zadevah, v vseh državah članicah se nanašata tako na dokazno moč listin kot tudi na uvedbo avtonomnega pojma verodostojnost listine, ki ga Uredba o dedovanju razlaga v obsegu vprašanj glede pristnosti listine, zahtev glede obličnosti za listino, pooblastila organa, ki sestavi listino in postopka po katerem se listino sestavi.⁷

2.2 DEDNE POGODBE

Dedna pogodba je definirana v Uredbi o dedovanju kot dogovor, vključno z dogovorom, izhajajočim iz vzajemnih oporok, ki odplačno ali neodplačno podeljuje, spreminja ali

---

⁵ Pukšič Mitja, Številna vprašanja ob skupnem okviru evropskega dednega prava, Pravna praksa, Ljubljana 2014, št. 8, str. 29.

⁶ Glej 67. točko preambule Uredbe o dedovanju.

⁷ Ivanc Tjaša, Vpliv evropske uredbe o dedovanju na slovensko dedno pravo – nič novega ali leži kaj pod površino?, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2014, št. 9, str. VI.

odvzema pravice ene ali več oseb, ki so stranke dogovora, do bodoče zapuščine ali bodočih zapuščin.⁸

Petindvajseti člen Uredbe o dedovanju določa, da ureja dopustnost in materialno veljavnost dedne pogodbe, ki se nanaša na dedovanje po eni osebi ter njene zavezujoče učinke za stranke, vključno s pogoji njene razveze, pravo, ki bi se v skladu s to uredbo uporabljalo za dedovanje po tej osebi, če bi umrla na dan sklenitve pogodbe. Uredba o dedovanju nadalje določa, da v primeru, ko se dedna pogodba nanaša na dedovanje po več osebah, je dopustna le, če je dopustna po vsakem izmed prav, ki bi po tej uredbi urejalo dedovanje vsake od udeleženih oseb, če bi umrle na dan sklenitve pogodbe. Po 3. odstavku 25. člena Uredbe o dedovanju pa lahko stranke izberejo pravo, ki bi ga lahko izbrala ena ali več oseb, katerih zapuščina se ureja.⁹

2.3 VLOGA NOTARJA

Uredba o dedovanju uvaja pomemben instrument, to je Evropsko potrdilo o dedovanju (ECS),¹⁰ ki je na področju mednarodnega dedovanja novost. Velja kot dokaz o statusu dediča v vseh državah članicah EU in vzpostavlja izpodbojno domnevo, da je vsebina listine resnična. Ima pa enake učinke v vseh državah članicah EU.¹¹

Evropsko potrdilo dedovanju ima dokazno moč in zanj se predpostavlja, da točno odraža elemente, ki so bili ugotovljeni po pravu, ki se uporablja za dedovanje ali po kateremkoli drugem pravu, ki se uporablja za posamezne elemente kot je materialna veljavnost razpolaganja za primer smrti.¹²

Primerjalno pravno obstajajo glede na organ, ki izdaja Evropska potrdila o dedovanju trije različni tipi listin o dedovanju: sodna odločitev (sklep), listine, ki jih izdajajo notarji, in zasebne listine. Države članice EU so morale do 17. avgusta 2015 v nacionalni zakonodaji

---

⁸ b točka 3. člena Uredbe o dedovanju.

⁹ 22. člen Uredbe o dedovanju – Oseba lahko za pravo, ki ureja celotno dedovanje po njej, izbere pravo države, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti. Oseba, ki ima več državljanstev, lahko izbere pravo katere koli od držav, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti.

¹⁰ European Certificate of Succession.

¹¹ Kralj Sonja, Evropski notarji so aktivni pri izvajanju Uredbe EU o dedovanju – zakaj ne tudi v Sloveniji?, Pravna praksa, Ljubljana 2015, št. 31-32, str. 9.

¹² Ivanc Tjaša, Vpliv evropske uredbe o dedovanju na slovensko dedno pravo – nič novega ali leži kaj pod površino?, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2014, št. 9., str. III.

določiti, kateri organi bodo pristojni za izdajo Evropskega potrdila o dedovanju po Uredbi o dedovanju, prav tako Slovenija.

V večini držav članic EU, v katerih poznajo latinski tip notariata, so notarji glavni sogovorniki in svetovalci za katerokoli vprašanje, povezano z dednim pravom in bodo tudi pristojni za izdajanje Evropskega potrdila o dedovanju. V Sloveniji dedne zadeve urejajo sodišča in ob sprejetju Uredbe o dedovanju je znova prišlo do že dolgo odprtega vprašanja, ali ne bi urejanja dednih zadev na sploh prepustili notarjem in s tem dosegli cilj, da stranka ureja razmerja, po smrti zapustnika, na enem mestu.

Slovenski notarji so predlagali Ministru za pravosodje, da kot organ, pristojen za izdajo Evropskega potrdila o dedovanju določi notarje in ga ob tem opozorili, da je podlaga za odločitve, da so notarji pristojni za izdajanje Evropskih potrdil o dedovanju že v 2. členu Zakona o notariatu¹³ (Uradni list RS, št. 13/94, 48/94, 82/94, 73/04, 23/05, 98/05, 4/06, 115/06, 2/07, 45/08, 91/13, v nadaljevanju: ZN).¹⁴

Taka rešitev bi bila usklajena z evropskimi trendi. Evropsko potrdilo o dedovanju je namreč oblikovano povsem po francoskem zgledu. V Franciji pa je notar izključno primarno pristojen za izdajo Evropskega potrdila o dedovanju.

V Notarski zbornici Slovenije so tudi mnenja, da bi bilo za izdajo Evropskega potrdila o dedovanju najbolje določiti neposredno pristojnost notarja, vendar je v ZN tudi podlaga, da bi to počel po nalogu sodišča.¹⁵

---

¹³ 2. člen ZN določa, da notarji kot osebe javnega zaupanja sestavljajo po določbah tega zakona javne listine o pravnih poslih, izjavah volje oziroma dejstvih, iz katerih izvirajo pravice; prevzemajo listine v hrambo, denar in vrednostne papirje pa za izročitev tretjim osebam ali državnim organom; opravljajo vse oblike alternativnega reševanja sporov; izvajajo po nalogu sodišč opravila, ki se jim lahko odstopijo po zakonu in izvajajo druga opravila, za katera jih pooblašča zakon, kot je to popis in cenitev zapuščine, ukrepi zavarovanja zapuščine, hramba in skrbništvo.

¹⁴ Kralj Sonja, Uredba EU o dedovanju, <http://www.notar-z.si/content/uredba-eu-o-dedovanju-0>, (08.09.2015).

¹⁵ Kralj Sonja, Evropski notarji so aktivni pri izvajanju Uredbe EU o dedovanju – zakaj ne tudi v Sloveniji ?, Pravna praksa, Ljubljana 2015, št. 31-32, str. 9.

3 POGODBA O DOSMRTNEM PREŽIVLJANJU

3.1 SPLOŠNO

Pogodba o dosmrtnem preživljanju je bila do uvedbe OZ urejena v četrtem poglavju slovenskega ZD med dednopravnimi pogodbami. Pogodba ni bila uvrščena v ZOR, ker je ta urejal obligacijska razmerja na področju prometa blaga in storitev. Pogodba o dosmrtnem preživljanju je danes urejena v šestem poglavju posebnega dela OZ. OZ je s končno določbo prve alineje 1. odstavka 1061. člena razveljavil določbe ZD, ki so urejale dovoljeno dednopravno pogodbo in jo uredil v 557. do 563. členu OZ. Pogodba se je razvila iz potrebe po ohranitvi primerne premoženjske stanja ljudi, predvsem kmetov, ki zaradi starosti ali bolezni niso bili več sposobni samostojno kmetovati. Danes se te pogodbe pogosto sklepajo tudi v urbanem okolju.¹⁶

Iz 1. odstavka 557. člena OZ izhaja, da se s pogodbo o dosmrtnem preživljanju pogodbenik (preživljalec) zaveže, da bo preživljal drugega pogodbenika ali koga drugega (preživljanca), drugi pogodbenik pa izjavi, da mu zapušča vse premoženje ali del premoženja, ki obsega nepremičnine in premičnine, ki so namenjene za rabo in uživanje nepremičnin, s tem da je njihova izročitev odložena do izročiteljeve smrti. Med strankama torej nastane dvostransko obligacijsko razmerje, kajti obe stranki sta hkrati dolžnik in upnik. Obveznosti strank nastaneta hkrati s sklenitvijo pogodbe in njihovo izvrševanje traja do preživljančeve smrti.

3.2 SUBJEKTI

Stranke pogodbe so lahko po zakonskem načinu izražanja tako rekoč vsi, kajti OZ ne zahteva sorodstvenega razmerja med strankami. Lahko jo skleneta na primer prijatelja, zakonca, zunajzakonska partnerja, starša, eden od staršev ter otrok¹⁷ in podobno. Lahko jo sklenejo osebe, ki niso v ravni črti krvnega sorodstva. Prav tako tudi ni obvezno soglasje potomcev in zakonca prenosnika premoženja. Stranke pogodbe so lahko katerekoli fizične osebe. V skladu z načelom prostega urejanja obligacijskih razmerij, lahko kot preživljalec nastopa pravna oseba in ni razlogov proti takšni zagotovitvi preživljanja starejših ali drugih oseb, ki se niso

---

¹⁶ Podgoršek Bojan et al., *Obligacijski zakonik s komentarjem*, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 503.

¹⁷ Na podlagi 103., 123. in 124. člena ZZZDR med njimi obstoji dolžnost preživljanja.

sposobne preživljati same, pa nimajo sorodnikov, ki bi jim bili pripravljene pomagati. Pogodba je lahko sklenjena tudi v korist tretjega, ki ni pogodbeni stranka.¹⁸

3.2.1 POSLOVNA NESPOSOBNOST SOPOGODBENIKA

Za sklenitev veljavne pogodbe mora imeti pogodbenik poslovno sposobnost, ki se zahteva za sklenitev te pogodbe.¹⁹ Sposobnost razsojanja namreč pomeni dejansko sposobnost razumeti pomen svojih dejanj oziroma sposobnost razumeti pomen svoje izjave poslovne volje in pravne posledice, ki jih takšna izjava poslovne volje povzroči. Poslovna sposobnost je sposobnost osebe, da sama z lastnimi dejanji in lastno voljo pridobiva pravice in prevzema dolžnosti v pravnoposlovnih razmerjih (npr. pri sklepanju pogodb).²⁰ Izhodišče poslovne sposobnosti je posameznikova psihofizična zrelost, da se zaveda svojega vedenja in ravnanja in da zna presoditi, kakšen pomen in posledice naj imajo njegova voljna ravnanja.²¹ Da je pogodba veljavna, mora biti stranka ob podpisu sposobna izraziti pravo voljo, ki je temelj pravnoposlovnega ravnanja.²²

V primeru, ko sopogodbenik sploh ni sposoben oblikovati pravno veljavne volje, soglasja volj za sklenitev pogodbe sploh ni in pogodba ne nastane.²³ Takšna pogodba je nična. Kadar ena od predpostavk, ki so po OZ-ju potrebne za veljavno sklenitev pogodbe, ni izpolnjena, je predvidena neveljavnost pogodbe, in sicer ničnost ali izpodbojnost. Če pa je eden od sopogodbenikov poslovno omejeno sposoben ali če so bile pri njeni sklenitvi napake glede volje, je takšna pogodba izpodbojna.

Na ničnost se lahko sklicuje vsaka zainteresirana oseba in nanjo pazi sodišče po uradni dolžnosti. Nična pogodba ne more konvalidirati s potekom časa, zato pravica do uveljavljanja ničnosti ne ugasne.²⁴

Izpodbojnost pa je milejša oblika neveljavnosti. Gre za določeno negotovost, saj stranka ne ve ali bo njen sopogodbenik uveljavljal izpodbojnost. Vendar pa je zakonodajalec postavil

---

¹⁸ 126.-130. člen OZ.

¹⁹ 1. odstavek 41. člena OZ.

²⁰ Sodba II Ips 297/2009, (13.12.2012).

²¹ Sodba II Ips 297/2009, (13.12.2012).

²² Sodba II Ips 297/2009, (13.12.2012).

²³ Sodba in sklep II Ips 724/2009, (08.12.2011).

²⁴ 93. člen OZ.

časovne omejitve, in sicer v okviru subjektivnega in objektivnega roka, v katerih mora upravičenec, ki ima pravico do uveljavljanja razveljavitve izpodbojne pogodbe, aktivno ravnati, sicer njegova pravica za uveljavljanje razveljavitve izpodbojne pogodbe zastara. S potekom triletnega roka, šteto od dneva, ko je bila pogodba sklenjena, izpodbojna pogodba konvalidira.²⁵

Preživljanka je ob podpisu pogodbe bila fizično prizadeta zaradi možganske kapi. Otežena je bila njena možnost komuniciranja zaradi težav z govorom. Psihično pa je bila sposobna doumeti dogajanja v svoji okolici, predvsem pa je ob ustrezni predstavitvi bila sposobna, da se svobodno odloča in tudi izraža svojo voljo. Sodišče je odločilo, da je sporno pogodbo o dosmrtnem preživljanju sklenila kot poslovno sposobna oseba. (Sodba II Ips 273/1993, 10.02.1994)

Če preživljanec zaradi težav z razsojanjem npr. okrnitev kognitivnih funkcij (zaznavanje, razumevanje, predvidevanje in procesiranje informacij) in delne dezorientiranosti ni več sposoben ravnati v svojo korist in razumeti pravnega posla, ki ga sklepa, se za sklepanje pogodbe postavi skrbnik za poseben primer.²⁶ Center za socialno delo postavi pod skrbništvo osebe, ki jim je po odločbi sodišča odvzeta poslovna sposobnost. Te osebe za veljavno sklenitev pogodbe potrebujejo soglasje pristojnega centra za socialno delo, ki izda najprej Odločbo glede postavitve skrbnika za poseben primer, po njeni pravnomočnosti pa še Odločbo glede odobritve pravnega posla.

3.3 PREDMET

Ena od predpostavk za veljavno sklenitev pogodbe je tudi predmet pogodbe, za katerega je v 35. členu OZ določena sankcija, da je pogodba nična, če je predmet obveznosti nemogoč, nedopusten, nedoločen ali nedoločljiv. Predmet izpolnitvenega dejanja preživljanca na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju (predmet obveznosti po 34. členu OZ) je dajatev. Stvari in premoženjske pravice kot predmet te dajatve morajo obstajati v trenutku sklenitve pogodbe ter morajo biti v pogodbi določene ali vsaj določljive. Če niso določene, mora pogodba vsebovati podatke, s katerimi je mogoče določiti stvar ali premoženjsko pravico, ki je predmet dajatve.²⁷

---

²⁵ Kraljić Suzana, Pogodba o dosmrtnem preživljanju, Pravna praksa, Gospodarski vestnik, Ljubljana 2006, št. 17, str. 9.

²⁶ VSL sodba II Cp 2427/2010, (05.01.2011).

²⁷ 1. odstavek 38. člena OZ.

Nepremičnine so obvezen predmet pogodbe o dosmrtnem preživljanju. OZ zaradi zagotavljanja enake vrednosti vzajemnih dajatev določa, da preživljančevo premoženje, ki se prenaša na preživjalca, obsega tudi nepremičnine. Ker je preživjalčeva obveznost v zagotovitvi preživljanja drugi stranki, pri čemer je preživetje temeljni interes vsakega živega bitja, je OZ poskrbel za primerno protidajatev preživljanca – izročitev nepremičnin.²⁸

3.3.1 DENACIONALIZIRANO PREMOŽENJE

Določba 3. odstavka 80. člena Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91, 56/92, 31./93, 24/95, 23/97, 65/98, 76/98, 66/00, 11/01, 54/04, 18/05, v nadaljevanju: ZDen) navaja, da dednopravne pogodbe, sklenjene pred izdajo odločbe o denacionalizaciji, nimajo pravnega učinka glede premoženja, ki upravičencu pripade po odločbi o denacionalizaciji, razen če ni v pogodbi izrecno navedeno, da se nanaša tudi na to premoženje. Kot sem že navedla v poglavju dednopravne pogodbe, so pogodbe o razpolaganju s premoženjem, ki ga bo imel pogodbenuk ob smrti, praviloma neveljavne. Plačilo za preživljanje je lahko le premoženje ali del premoženja, ki pripada preživljancu ob sklenitvi pogodbe. Ureditev učinkov dednopravnih pogodb, ki jih je sklenil denacionalizacijski upravičenec, pred izdajo odločbe o denacionalizaciji, se nanašajo tudi na kasneje denacionalizirano premoženje, pomeni izjemo od siceršnje ureditve ZD, ki se nanaša na dogovore o pričakovani zapuščini in so praviloma neveljavni.

Tožnica trdi, da je lastninsko pravico na nepremičninah, ki so predmet spora pridobila na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju, ki jo je 15.01.1993 sklenila s pokojnim A.G. (to je dedičem pokojne denacionalizacijske upravičenke M.G.). Preživljanec A.G. v trenutku sklepanja pogodbe o dosmrtnem preživljanju še ni bil lastnik nepremičnin, ki so predmet pravde, saj je lastninska pravica nanj prešla šele s pravnomočnostjo odločbe o denacionalizaciji. Dejstvo, da ni bil denacionalizacijski upravičenec, je tudi razlog, da določilo 3. odstavka 80. člena ZDen pri presoji učinka pogodbe, ki sta jo sklenila tožnica in A.G., ni uporabljivo. Omenjeno določilo se namreč nanaša le na dednopravne pogodbe, sklenjene pred izdajo odločbe o denacionalizaciji, pri katerih je kot pogodbena stranka sodeloval denacionalizacijski upravičenec. Ta določba tudi ne posega v ureditev dedovanja po dedičih upravičenca. Ureditev učinkov dednopravnih pogodb, ki jih je sklenil denacionalizacijski upravičenec pred izdajo odločbe o denacionalizaciji, se pa nanašajo tudi na kasneje denacionalizirano premoženje, pomeni izjemo od siceršnje ureditve ZD, ki se nanaša na dogovore o pričakovani zapuščini in so, kot je bilo že pojasnjeno, praviloma neveljavni. Ker gre za izjemo, izjemo pa je treba ozko razlagati, sodišče ne vidi podlage za to, da bi se ta določba uporabljala tudi za dednopravne pogodbe, pri katerih denacionalizacijski upravičenec ni sodeloval kot pogodbena stranka. (VSL sklep II Cp 1995/2013, 18.07.2013)

²⁸ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 544.

3.3.2 RAZPOLAGANJE ENEGA OD ZAKONCEV S STVARMIZ SKUPNEGA PREMOŽENJA

Iz 52. člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 15/76, 1/89, Uradni list RS, št. 64/01, 16/04, 69/04, v nadaljevanju: ZZZDR) izhaja, da skupno premoženje zakonca upravljata in z njim razpolagata skupno in sporazumno. Zakonca se lahko dogovorita, da le eden izmed njiju upravlja to premoženje ali njegov del ali da ga upravlja in z njim tudi razpolaga, upoštevaje koristi drugega zakonca. Od takega dogovora lahko vsak zakonec, vsak čas odstopi, ne sme pa tega storiti ob neugodnem času. Po določbi omenjenega člena je zakonec legitimiran izpodbijati veljavnost pravnega posla, s katerim je drugi zakonec razpolagal tudi z deležem skupnega premoženja prvega zakonca. Sporni posel je v takšnem primeru izpodbojen v celoti.²⁹ Prav tako je v 54. členu ZZZDR določeno, da zakonec ne more razpolagati s svojim nedoločenim deležem na skupnem premoženju s pravnimi posli med živimi, zlasti ga ne more odsvojiti ali obremeniti. Kadar pa glede stvari iz skupnega premoženja sklepa pravni posel le en zakonec, se zahteva soglasje drugega zakonca. Če ta predpostavka ni izpolnjena, je pravni posel, s katerim eden od zakoncev razpolaga s stvarjo, ki sodi v skupno premoženje zakoncev, izpodbojen, pri čemer je rok za uveljavljanje izpodbojnosti zakonsko omejen, to je, eno leto, šteto od dneva, ko je upravičenec zvedel za razlog izpodbojnosti, v vsakem primeru pa pravica zahtevati razveljavitev izpodbojne pogodbe preneha s potekom treh let, šteto od dneva, ko je bila pogodba sklenjena. Razpolaganje enega od zakoncev s stvarmi iz skupnega premoženja nima za posledico ničnosti pogodbe.

Sodediča sta trdila, da nepremičnina ne spada v zapuščino zapustnice, saj je pred njeno smrtjo njen zakonec A.S., s to nepremičnino (skupno premoženje zakoncev) s pogodbo o dosmrtnem preživljanju, z dne 02.09.1997 v notarskem zapisu veljavno razpolagal v korist V.Š. Zatrjevano je bilo, da je zapustnica (kot preživljanka) pri pogodbi, ki sta jo sklenila zapustničn mož (kot preživljanec in lastnik sporne nepremičnine) in dedinja V.Š. (kot preživljalka) sodelovala in soglašala z njeno vsebino, kar izhaja iz same pogodbe. Ob tem je pravica pritožnice, ki zatrjuje, da v zapuščino spada solastninska pravica 1/2 spornega stanovanja, sodediča pa temu ugovarjata, manj verjetna. (VSL sklep II Cp 927/2014, 04.06.2014)

Nepremičnina ne spada v zapuščino pokojne zapustnice, saj je pred njeno smrtjo njen zakonec s to nepremičnino s pogodbo o dosmrtnem preživljanju veljavno in upravičeno razpolagal. Čeprav gre za skupno premoženje zakoncev, je bilo razpolaganje veljavno zato, ker pogodba o dosmrtnem preživljanju ni bila izpodbita, in tudi, ker je bila sklenjena z vednostjo zapustnice. (Sodba in sklep II Ips 38/2004, z dne 10.03.2005)

²⁹ VSL sodba II Cp 923/1999, (28.03.2001).

3.3.3 ZAKONSKA DOMNEVA GLEDE PREMIČNIN NAMENJENIH ZA RABO IN UŽIVANJE NEPREMIČNIN PO OZ IN V ČASU, KO JE BILA POGODBA O DOSMRTNEM PREŽIVLJANJU UREJENA V ZD

Poleg nepremičnin lahko obsega premoženje, ki se prenaša na preživljanca, tudi premičnine, ki so namenjene za rabo in uživanje nepremičnin. Opredelitev ustreza definiciji pritikline, ki je določena v 1. odstavku 17. člena Stvarnopravnega zakonika (Uradni list RS, št. 87/02, 91/13, v nadaljevanju: SPZ).³⁰ Vez med nepremičnino in pritiklino je predvsem funkcionalna. Ker pritiklina v dvomu deli usodo glavne stvari,³¹ se šteje, da je lastnik glavne stvari tudi lastnik pritikline. Pri pogodbi o dosmrtnem preživljanju bi to pomenilo, da postane preživljalec s smrtjo preživljanca lastnik nepremičnin, ki so navedene v pogodbi in lastnik pritiklin teh nepremičnin, čeprav niso navedene v pogodbi, vendar iz 1. odstavka 557. člena OZ izhaja drugače, in sicer, da so predmet pogodbe o dosmrtnem preživljanju nepremičnine in premičnine, ki so namenjene za rabo in uživanje nepremičnin. Torej morajo biti pritikline v pogodbi o dosmrtnem preživljanju navedene. Prav tako glede premičnin, ki niso pritikline, preživljanec izpolni svojo obveznost tako, da v notarskem zapisu pogodbe izjavi, da s svojo smrtjo prenaša na preživljalca lastninsko pravico na določenih premičninah. Tudi za prenos drugih premoženjskih pravic je potrebna preživljančeva izjava, da jih s svojo smrtjo prenaša na preživljalca.³²

Prej je bila pogodba o dosmrtnem preživljanju urejena v ZD, ki je v zdaj že neveljavnem 2. odstavku 117. člena določal domnevo, da so kot nepremičnine mišljene tudi tiste premičnine, ki so namenjene za rabo in uživanje nepremičnin, kot so: kmetijske priprave in orodje ter živina. Te domneve OZ ne vsebuje več, zato bi morale biti danes sporne premičnine po pogodbi o dosmrtnem preživljanju, vsaj opredeljene kot premičnine, ki so namenjene za rabo in uživanje izročeni nepremičnin oziroma kot njihove pritikline, če že niso bile izrecno specificirane. Samo v tem primeru bi si jih zapustnikov pogodbenik po zapustnikovi smrti lahko lastil, sicer pa spadajo v zapuščino. Kmetijske priprave, orodja in živina so nekdanje res veljale za pritikline (par. 296 ODZ, 2. odstavek 117. člena ZD), zdaj pa imajo tak status le, ko

---

³⁰ 17. člena SPZ (1) Pritiklina je premičnina, ki je v skladu s splošnim prepričanjem namenjena gospodarski rabi ali olepšanju glavne stvari.

³¹ 2. odstavek 17. člena SPZ.

³² Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 545.

gre za zaščiteno kmetijo, kot to določa 3. člen Zakona o dedovanju kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, št. 70/95, 54/99, 30/13, v nadaljevanju: ZDKG).³³

3.4 OBLIČNOST

Za pogodbo o dosmrtnem preživljanju je zakonsko predpisana ena najstrožjih obličnosti. Petstooseminpetdeseti člen OZ določa, da mora biti pogodba o dosmrtnem preživljanju sestavljena v obliki notarskega zapisa. Oseminštirideseti člen ZN pa navaja, da je pogodba o dosmrtnem preživljanju, ki ni sklenjena v obliki notarskega zapisa, nična.

3.4.1 VLOGA NOTARJA PRI SESTAVI POGODBE

Preden začne notar sestavljati notarsko listino, mora ugotoviti osebno istovetnost strank in drugih udeležencev, ki se ugotavlja na podlagi uradnih dokumentov (osebna izkaznica, potni list). Pri tem mora notar način ugotovitve istovetnosti oseb navesti v listino. Prav tako je notarjeva dolžnost, da notarski zapis vsebuje vse na podlagi 1. odstavka 43. člena ZN potrebne sestavine.³⁴ Notarsko listino morajo stranke in drugi udeleženci, potem ko jo notar strankam in drugim udeležencem na razumljiv način obrazloži in prebere, podpisati vpricho notarja. Če je listina podpisana brez prisotnosti notarja, mora oseba, ki jo je podpisala, podpis potrditi vpricho notarja kot lastnoročen. To potrdilo mora biti zapisano v listini, preden jo podpiše notar.³⁵

Notar ne sme opravljati zadev v poslih, ki so po zakonu, npr. OZ nedopustni ali o katerih sumi, da jih stranke sklepajo samo navidezno ali zato, da bi se izognile zakonskim obveznostim ali da bi protipravno oškodovale tretjo osebo. Prav tako notar ne sme poslovati z

---

³³ VSL sklep II CP 3464/2014, (11.02.2015).

³⁴ Notarski zapis mora vsebovati:

1. priimek in ime notarja, navedbo, da nastopa kot notar, in njegov sedež;
2. priimek in ime, rojstne podatke in prebivališče udeležencev pravnega posla, njihovih pooblaščenecv, zapisnih prič in tolmačev; če so udeleženci pravnega posla pravne osebe, pa njihovo ime in sedež ter ime in priimek predstavnika ali pooblaščenca;
3. navedbo o načinu ugotovitve istovetnosti oseb iz prejšnje točke;
4. vsebino pravnega posla, navedbo pooblastil ali prilog;
5. navedbo, da je notar udeležencem notarski zapis prebral in da so udeleženci notarski zapis odobrili;
6. datum, uro in kraj sestave notarskega zapisa;
7. podpise oseb, navedenih v 1. in 2. točki, ter pečat ali žig notarja, ki je sestavil notarski zapis.

³⁵ 41.člen ZN.

osebo, o kateri ve, da zaradi mladoletnosti ali iz drugega zakonskega razloga ni sposobna skleniti pravnega posla.³⁶ Tak razlog bi na primer obstajal, če bi stranki bila delno ali popolno odvzeta opravilna sposobnost in bi ji bil postavljen skrbnik, ki bi v njenem imenu in za njen račun bil upravičen opravljati vsa dejanja, tako tudi sklepati različne pravne posle pred notarjem. Dvaindvajseti člen ZN našteva primere, v katerih velja neizpodbitna domneva notarjeve neobjektivnosti, kot so določena stopnja sorodstva in sicer v ravni črti do kateregakoli kolena, v stranski vrsti ali po svaštvu pa do drugega kolena. Zaradi kršitve načela nepristranskosti notarjeva listina izgubi moč javne listine.

3.4.1.1 PRAVNI POUK STRANKAM

Pred sklenitvijo pogodbe mora notar pri izpolnjevanju svoje svetovalne dolžnosti pomagati strankam svobodno in resno oblikovati izjave volje, preprečevati napake volje in nesporazume ter zapisati njuno voljo v pravnem jeziku.³⁷

Notar mora pred sestavo notarske listine strankam na razumljiv način opisati vsebino, pravne posledice nameravanega pravnega posla ali izjave volje, ter jih izrecno opozoriti na znana in običajna tveganja v zvezi s sklenitvijo takšnega pravnega posla ali izjave volje. Notar mora stranke opozoriti tudi na morebitne druge okoliščine v zvezi z nameravanim pravnim poslom, če jih pozna, razen podatkov, ki jih je notar v skladu s 25. členom ZN dolžan varovati kot tajnost.³⁸ Stranke mora tudi odvrčati od nejasnih, nerazumljivih ali dvoumnih izjav ter jih izrecno opozoriti na možne pravne posledice takšnih izjav. Če stranke pri svojih izjavah vztrajajo, jih mora vnesti v notarsko listino, ob tem pa navesti tudi opozorila, dana strankam v zvezi z njimi.³⁹ Notar je dolžan pred sestavo notarskega zapisa stranke pozvati, da predložijo morebitne listine, ki predstavljajo del celovitega pravnega posla ali več pravnih poslov med istimi strankami, ki zasledujejo enak poslovni namen kot pravni posel, ki bi bil zapisan v notarskem zapisu ali so z njim v drugačni pravni povezavi (povezani pravni posli). Če stranke predložijo listine o povezanih pravnih poslih ali če notar na drug način ugotovi, da gre za

---

³⁶ 23. člen ZN.

³⁷ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 551.

³⁸ 25. člen ZN Notar mora varovati kot tajnost podatke o osebah, dejstvih oziroma pravnih razmerjih, glede katerih sestavi notarski zapis, kolikor iz volje strank ali vsebine pravnega posla ne izhaja kaj drugega. Predpisi o sodnih in upravnih postopkih določajo, kdaj in v kakšnem obsegu je notar dolžan dati podatke iz prejšnjega odstavka sodišču ali drugemu državnemu organu. Dolžnost iz prvega odstavka tega člena veže tudi osebe, zaposlene pri notarju.

³⁹ 42. člen ZN.

povezane pravne posle, mora stranke posebej opozoriti na pravne posledice tako povezanih poslov.⁴⁰

Notar je notarski zapis pripravil v pisarni in je pogodbenima strankama na glas in razločno povzel vsebino pogodbe. Pomembnejše je, da je udeležencu pogodbenega razmerja pogodba obrazložena tako, da jo razume in se nato lahko sam odloči, ali jo bo podpisal ali ne, kot če notar pogodbo dobesedno prebere, stranka pa je niti ne razume. Glede na to pritožbeno sodišče soglaša z zaključki sodišča prve stopnje, da je bilo v celoti zadoščeno formi in ZN ter ima potrjena pogodba status notarskega zapisa, zato pogodba o dosmrtnem preživljanju ni nična. (VSK sodba I Cp 86/2004, 27.09.2005)

3.4.1.2 NOTARSKÉ LISTINE

Notarske listine so notarski zapisi, notarski zapisniki in notarska potrdila.⁴¹ Notarske listine in njihovi odpravki so javne listine, če so bile upoštevane pri njihovem sestavljanju oziroma odpravljanju vse bistvene formalnosti, določene v ZN.⁴² Javne listine imajo tako veliko dokazno vrednost, ker dokazujejo resničnost tistega, kar je v njih zapisano, in ZN tako uveljavlja domnevo o resničnosti vsebine javne listine. Ob tem gre poudariti, da se javna vera omejuje le na dejstvo, da so stranke dejansko sklenile tisto, kar je v taki javni listini zapisano, ne pa tudi na točnost oziroma pravilnost same vsebine zapisanega. Zaradi tega je dovoljeno dokazovati, da so v taki listini dejstva neresnično ugotovljena ali da je javna listina nepravilno sestavljena.⁴³ Pri domnevi o resničnosti vsebine javne listine gre torej za praesumptio iuris, ne pa za praesumptio iuris et de iure, pri kateri nasprotni dokaz ni dovoljen.⁴⁴

Notarske listine so lahko v fizični ali elektronski obliki.⁴⁵ Prazna mesta v notarski listini v fizični obliki morajo biti izpolnjena s črtami. Zneski, datumi in druge številčne oznake v notarski listini v fizični ali elektronski obliki morajo biti izpisani tudi z besedami, razen številčnih oznak, parcel ter uradnih listov oziroma posameznih določb zakona ali drugega predpisa, na katerega se sklicuje listina.⁴⁶ V notarski listini v fizični obliki ne sme biti besed ali znakov nad začetkom besedila, med vrsticami ali ob robu besedila. Vsaka beseda, znak ali

---

⁴⁰ 43. člen ZN.

⁴¹ 3. člen ZN. Po predlagani spremembi ZN, z dne 23.09.2015 pa še notarski zapisi o dedovanju.

⁴² 2. odstavek 3. člena ZN.

⁴³ 3. odstavek 224. člena ZPP.

⁴⁴ Ude Lojze, Civilno procesno pravo, Uradni list RS, Ljubljana 2002, str. 266.

⁴⁵ 1. odstavek 31. člena ZN.

⁴⁶ Glej 32. člen ZN.

podpis, ki se nahaja nad, ob ali med vrsticami besedila, se šteje za neobstoječ.⁴⁷ Vsako stran notarske listine v fizični obliki parafirajo udeleženci in notar, ki je listino v fizični obliki sestavil.⁴⁸ Notarsko listino v fizični obliki na koncu lastnoročno podpiše notar, ki jo je sestavil, poleg podpisa pa pritisne svoj pečat ali žig. Poleg notarja podpišejo na koncu listino v fizični obliki udeleženci. Priče jo podpišejo, če je njihovo sodelovanje pri sestavi listine po zakonu potrebno. V primeru kakršnekoli formalne pomanjkljivosti takšna listina nima pravnega učinka javne listine.

3.4.1.2.1 NOTARSKI ZAPIS

Notarski zapis je listina o pravnih poslih ali izjavah volje. Po 47. členu ZN morajo biti v obliki notarskega zapisa sklenjeni naslednji pravni posli:

- pogodbe o urejanju premoženjskih razmerij med zakoncema, zunajzakonskima partnerjema in istospolnima partnerjema,⁴⁹
- pogodbe o razpolaganju s premoženjem oseb, ki jim je odvzeta poslovna sposobnost,
- sporazumi o odpovedi neuvedenemu dedovanju,
- drugi pravni posli, za katere zakon določa, da morajo biti sklenjeni v obliki notarskega zapisa.

Pri sestavi različnih listin je treba upoštevati tudi druge zakone, ki za določene pravne posle predpisujejo strogo obličnost, in sicer obliko notarskega zapisa. Tako OZ v 558. členu določa, da mora biti pogodba o dosmrtnem preživljanju sklenjena v obliki notarskega zapisa. Zaradi večje pravne varnosti je namreč zakonodajalec za nekatere pravne posle predpisal obliko notarskega zapisa s konstitutivnim učinkom. Kadar je za veljavnost določenih pravnih poslov predpisana oblika notarskega zapisa, je s tem predpisana pisna oblika ad valorem.⁵⁰

Pri opredelitvi notarskih zapisov je pomembno tudi to, da je notarski zapis izvršilni naslov, če je v njem določena obveznost nekaj dati, storiti, dopustiti, opustiti ali trpeti, če je glede takšne obveznosti dovoljena poravnava in če zavezanec soglaša z neposredno izvršljivostjo

---

⁴⁷ 33. člen ZN.

⁴⁸ 34. člen ZN.

⁴⁹ Glej 2. odstavek 18. člena Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05, 55/09, v nadaljevanju: ZRIPS).

⁵⁰ Ratnik Alenka, Notarski fiduciarni posli, Gospodarski vestnik, Ljubljana 2006, str. 35.

notarskega zapisa.⁵¹ V obliki izvršljivega notarskega zapisa se sklepajo predvsem pravni posli o ustanovitvi hipoteke. Če dolžnik zapadle obveznosti ne izpolni, upnik ne potrebuje sodne odločbe, ki bi jo moral šele pridobiti v pravdnem postopku, temveč lahko takoj predlaga izvršbo na podlagi notarskega zapisa, na katerem je notar potrdil izvršljivost. Proti neposredno izvršljivemu notarskemu zapisu ni pritožbe ali izrednih pravnih sredstev, ker notarski zapis ni odločba.⁵²

Pri sklenitvi pravnega posla v obliki notarskega zapisa morajo biti v njem navedene stranke sočasno navzoče. S tem je doseženo *unitas actus* v formalnem smislu z enotnostjo časa, kraja in dejanja, v materialnem smislu pa z enotnostjo popolnega pravnega posla.⁵³

3.4.1.2.2 POTRDITEV ZASEBNE LISTINE

Notar pa lahko potrdi zasebno listino in jo s tem preoblikuje v javno listino. Temu pravimo solemnizacija. Če zasebna lista po obliki in vsebini izpolnjuje pogoje za notarski zapis, jo notar potrdi tako, da se vnesejo manjkajoči podatki o notarju, navedba o identifikaciji strank in navedba da so stranke notarski zapis odobrile, potem ko jim je bil prebran. Če zasebna lista tem pogojem ne ustreza, se potrdi tako, da se sestavi poseben notarski zapis, sestavni del katerega je zasebna lista, ki je po predpisih spojena s krovnim aktom.⁵⁴

Drugi odstavek 49. člena ZN določa, da listino, ki vsebuje zemljiškoknjižno dovolilo in listino, na podlagi katere se pridobi lastninska ali kakšna druga stvarna pravica na nepremičnini, sme notar potrditi samo, če listino sestavi notar ali odvetnik. Notar lahko listino potrdi le, če je podpisana in ožigosana s strani sestavljalca. Tako lahko pogodbo o dosmrtnem preživljanju sestavi odvetnik in tako sestavljeno zasebno listino potrdi notar in jo s tem preoblikuje v javno listino.

---

⁵¹ 4. člen ZN.

⁵² Rijavec Vesna et al., Pravna ureditev nepremičnin, Gospodarski vestnik, Ljubljana 2006, str. 436.

⁵³ Ratnik Alenka, Notarski fiduciarni posli, Gospodarski vestnik, Ljubljana 2006, str. 35.

⁵⁴ Rijavec Vesna et al., Pravna ureditev nepremičnin, Gospodarski vestnik, Ljubljana 2006, str. 436.

3.4.1.2.3 ODPRAVKI

Notar trajno hrani izvornik notarskega zapisa, strankam pa se za uporabo v pravnem prometu izdajajo njegovi odpravki. Odpravek je torej javna listina, ki je izdana na podlagi izvornika notarskega zapisa. Lahko se izda samo tam, kjer je izvornik, pri notarju, ki ga je sestavil, ali v arhivu, kamor je bil notarski zapis arhiviran.⁵⁵ V pravnem prometu nastopa namesto izvornika in ima enake pravne učinke. V notarskem zapisu se lahko določi, komu naj bo izročen odpravek, če ni posebej določeno, pa se ga izda samo osebam iz pravnega posla oziroma njihovim pravnim naslednikom. Tudi za zemljiško knjigo ima odpravek notarskega zapisa enako veljavo kot izvornik zasebne listine.⁵⁶

3.4.1.3 ZAPISNE PRIČE IN SODNI TOLMAČ

Posebna pozornost je namenjena strankam, ki so gluhe ali neme, ter strankam, ki ne znajo ali ne morejo pisati oziroma brati. Pri takih pogodbenih udeležencih je notar dolžan storiti vse, kar je v njegovi moči, in zagotoviti, da jim je vsebina notarske listine v celoti znana in razumljiva. Če je pri sestavljanju listine udeležena gluha ali nema stranka, ki ne zna brati, mora pri sestavljanju listine poleg zapisnih prič sodelovati tudi oseba njenega zaupanja, ki je sposobna stranki podati celotno vsebino listine. Vse te okoliščine mora notar zabeležiti v listini z navedbo o tem, na kakšen način je bila stranki vsebina listine predložena.⁵⁷

Če udeleženec ne zna ali ne more pisati, mora biti to v listini zapisano. V tem primeru morata pri sestavi listine sodelovati dve pismeni priči ali drugi notar, pred katerimi postavi udeleženec na listino svoj ročni znak, kar potrdita priči oziroma drugi notar s svojim podpisom, priči pa izbere udeleženec.⁵⁸ Če ZN ne določa drugače, morajo biti zapisne priče oziroma drugi notar navzoče najkasneje takrat, ko notar bere udeležencem vsebino notarskega zapisa in ko ga le-ti podpisujejo.⁵⁹

---

⁵⁵ Holcman Borut, *Korenine notariata na Slovenskem*, Pokrajinski arhiv Maribor, Zvezek 8, Maribor 1996, str. 35.

⁵⁶ Holcman Borut, *Korenine notariata na Slovenskem*, Pokrajinski arhiv Maribor, Zvezek 8, Maribor 1996, str. 35.

⁵⁷ 40. člen ZN.

⁵⁸ 3. in 4. odstavek 37. člena ZN.

⁵⁹ 1. odstavek 54. člena ZN.

Zapisne priče so lahko osebe, ki so polnoletne, pismene in ki obvladajo uradni jezik, ne smejo pa biti v delovnem razmerju pri notarju ali imeti iz pravnega posla, o katerem se sestavlja notarski zapisnik, kakršnekoli pravice oz. koristi ali so z udeležencem pravnega posla ali z osebami, za katere izhaja iz notarskega zapisa kakšna pravica ali z notarjem v razmerju sorodstva v ravni črti do kateregakoli kolena, v stranski vrsti ali po svaštvu pa do drugega kolena ali v razmerju posvojitelj, posvojenec, rejnik ali skrbnik, ali v zadevah, v katerih je zakoniti zastopnik kakšnega udeleženca ali njegov pooblaščenec.⁶⁰

V primeru, če kateri od udeležencev ne obvlada uradnega jezika ali če ne razume jezika, v katerem je listina sestavljena, mora pri sestavi notarskega zapisa poleg dveh zapisnih prič sodelovati tudi sodni tolmač in mora listina vsebovati klavzulo, da je sodeloval sodni tolmač in da jim je bila vsebina notarskega zapisa v celoti prevedena. ZN dopušča možnost, da je sodni tolmač lahko tudi oseba, zaposlena pri notarju, pri čemer je po predlagani spremembi ZN črtan del besedila, ki pravi, da mora imeti sicer vse lastnosti zapisne priče.

3.4.2 NEMOŽNOST KONVALIDACIJE

Konvalidacija pomeni, da nek neveljaven pravni posel postane naknadno veljaven. Osemindeseti člen OZ določa, da je pogodba, za katero se zahteva pisna oblika veljavna, čeprav ni bila sklenjena v tej obliki, če sta pogodbeni stranki v celoti ali v pretežnem delu izpolnili obveznosti, ki so iz nje nastale, razen, če iz namena, zaradi katerega je oblika predpisana, očitno ne izhaja kaj drugega.⁶¹ Pri pogodbi o dosmrtnem preživljanju je namen oblike varstvo pogodbenih strank, ki se zavezujejo. Gre namreč za pogodbo z elementi tveganja in negotovosti. Tako za omenjeno pogodbo pravila o konvalidaciji ni mogoče uporabiti, ne glede na doseženo stopnjo realizacije. Torej pogodba o dosmrtnem preživljanju, ki ni sklenjena v predpisani obliki ne more konvalidirati, čeprav je v celoti ali v pretežnem delu izvršena.

Ker je bila pogodba o dosmrtnem preživljanju sklenjena ustno, ne pa v pisni obliki in overjena po sodniku ni veljavna. Tega ne bi mogla spremeniti niti morebitna ugotovitev, da je bila realizirana. Namen stroge obličnosti, ki se zahteva za njeno veljavno sklenitev (v času sklenitve sporne pogodbe pisna oblika in overitev po sodniku, od uveljavitve OZ dalje pa

---

⁶⁰ 22. člen ZN.

⁶¹ VSL sodba I Cp 1343/1998, (30.09.1998).

oblika notarskega zapisa) je v preprečitvi zlorab in zaščiti tretjih. Po pravni presoji nižjih sodišč konvalidacije ni. (Sodba II Ips 172/2006, 02.10.2008)

3.4.3 PRIMERJAVA Z REPUBLIKO HRVAŠKO

Notariat na Hrvaškem ureja Zakon o notariatu (Zakon o javnom bilježništvu, Narodne novine br. 78/93, 29/94, 162/98, 16/07, 75/09).⁶² Pri njih se pogodba o dosmrtnem preživljanju imenuje Ugovor o doživotnom vzdržavanju in je urejena v določbah členov 116. do 121. Zakona o nasljeđivanju (Narodne novine br. 48/03, 163/03, 35/05, v nadaljevanju: ZNH), s tem da se za to pogodbo uporabljajo tudi določbe 579. do 585. člena Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, v nadaljevanju: ZOO), če ZNH ne določa drugače, kar nakazuje na to, da ima pogodba prav tako kot pri nas obligacijskopravni in ne dednopravni značaj.⁶³ Notar lahko pogodbo o dosmrtnem preživljanju sestavi ali jo samo potrdi v obliki notarskega akta. Obstaja torej možnost solemnizacije prav tako kot pri nas. Pogodbo, sestavljeno v pisni obliki, pa lahko overi tudi sodnik pristojnega sodišča. Pisna oblika se zahteva zaradi zaščite pravne varnosti, preprečevanja možnih zlorab in zaradi varstva prava tretjih oseb. S pogodbo o dosmrtnem preživljanju, se en pogodbenik – preživljalec zaveže, da bo preživljal, skrbel ali v kakšni drugi obliki pomagal drugemu pogodbeniku ali tretji osebi – preživljancu, do njegove smrti, drugi pogodbenik pa se zaveže, do bo preživljalcu prenesel v lastništvo vse svoje premoženje ali del svojega premoženja. Pogodba predstavlja način razpolaganja (preživljancev) s svojim premoženjem z namenom zagotovitve življenjskih potreb do konca življenja. Prenos lastništva pri premoženju, ki je predmet pogodbe je odložen so smrti prejemnika preživljanja.⁶⁴

3.5 CAUSA

Podlaga obveznosti je osrednja pogodbeno prva. Gre za institut, ki se je razvil v teoriji obligacijskega prava, svoje izrecno mesto pa je našel tudi v pozitivnem pravu. Teorija obligacijskega prava nam pojasni, da je kavza skupen namen pogodbenikov. Kavza vzpostavlja torej razmerje med obligacijama nasprotnih pogodbenih strank. Klasična teorija je

---

⁶²Zakon o javnom bilježništvu, <http://www.zakon.hr/z/188/Zakon-o-javnom-bilje%C5%BEni%C5%A1tvu>, (16.10.2015).

⁶³ Crnić Jadranko, Zakon o Nasljeđivanju, Organizator, Zagreb, 1996, str. 242.

⁶⁴ 579. člen ZOO.

tako izoblikovala abstraktno zasnovane tipe običajnih pogodbenih podlag (kavz), ki v tipičnih primerih tudi ustrezajo konkretni pogodbeni podlagi (kavzi) konkretnih pogodbenih strank. Kavza, ki ustreza pogodbi o dosmrtnem preživljanju, je *causa acquirendi*.⁶⁵ Pomeni, da se kdo zaveže zato, da dobi nasprotno izpolnitev. Razlog za sklenitev pogodbe je zagotovitev dosmrtnega preživljanja upravičenca v zameno za njegovo premoženje. Preživljanec sklene pogodbo, da si zagotovi dosmrtno preživljanje. Preživljalec sklene pogodbo, da pridobi preživljančevo premoženje. S sklenitvijo in izpolnitvijo pogodbe želita stranki uresničiti preživljančev interes po zagotovitvi njegovega preživljanja vse do smrti v vsaj enaki kvaliteti kot v času, ko se je še v celoti preživljal brez pomoči preživjalca. Preživljanec prenese skrb za svoje preživljanje na preživjalca. Preživljalec tako prevzame v svoje roke najpomembnejšo vrednoto preživljanca – njegovo preživljanje. Doseganje opisanega interesa je podlaga sklenitve pogodbe o dosmrtnem preživljanju.⁶⁶

3.5.1 ZAUPNOST OZIROMA OSEBNOST RAZMERJA

Tipični prvini, ki zasnovano abstraktno pogodbeno kavzo pogodbe o dosmrtnem preživljanju po naravi stvari same dopolnjujeta, sta zaupnost oz. osebnost razmerja ter aleatornost, katera je bolj podrobno opisana v nadaljevanju. Osebnost razmerja onemogoča, da bi bilo mogoče preživjalčeva izpolnitvena ravnanja neposredno odraziti v denarju. Obstajajo seveda metode, po katerih je mogoče izračunati urno postavko nekega tipičnega dela (npr. nege), a vendar je neločljiv sestavni del tipičnega razmerja po tej pogodbi tudi kontekst človeškega razmerja med pogodbenima strankama.⁶⁷ Prav ta nepremoženjski, človeški kontekst je za obe pogodbeni stranki v tipičnih primerih odločilnega pomena pri sklepanju pogodbe ter ga v denarju ni mogoče izraziti.⁶⁸

3.5.2 ALEATORNOST

Pomembna značilnost pogodbe je, da ob njeni sklenitvi ni znano, koliko časa bo moral preživljalec izpolnjevati svojo obveznost. Preživljanec bo lahko vse do svoje smrti zdrav in

---

⁶⁵ VSL sodba in sklep II Cp 120/2015, (01.04.2015).

⁶⁶ Podgoršek Bojan et al., *Obligacijski zakonik s komentarjem*, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 546.

⁶⁷ VSRS sklep II Ips 284/2013, (20.08.2015) oz. Sodnikov informator, http://www.sodisce.si/mma_bin.php?static_id=2015090413454499 (05.10.2015).

⁶⁸ VSL sodba in sklep II Cp 120/2015, (01.04.2015).

samostojen ali pa ga bo bolezen prežgodaj priklenila na posteljo in bo več let potreboval stalno nego preživljalca. Gotovo je, da bo umrl, ni pa gotovo kdaj se bo to zgodilo: dies certus an, incertus quando.⁶⁹ Ker ni mogoče določiti trenutka preživljančeve smrti, pogodbeni stranki ne moreta vedeti, kolikšen bo ekonomski in pravni izid pravnega posla. Resnična vrednost preživljalčeve obveznosti je odvisna od negotovega dejstva. V trenutku sklenitve pogodbe torej tveganje ni določljivo, iz tega razloga spada pogodba o dosmrtnem preživljanju med aleatorne pogodbe. Koristi oz. obveznosti bodo določene šele pozneje, glede na potek dogodkov. Pogodbeni stranki ne moreta vplivati na potek teh dogodkov oz. ne moreta vnaprej vedeti, ali bodo ti dogodki sploh nastali.⁷⁰ Bistveni element vsake aleatorne pogodbe je torej negotovost, tako glede trajanja preživljalčevega izpolnitvenega ravnanja kot tudi glede njegovega obsega. Prva je odvisna od trajanja preživljančevega življenja, druga pa od zahtev, ki jih prinaša njegovo duševno in telesno zdravstveno stanje.

Pogodba je v delu, kjer je dogovorjena bodoča obveznost preživljanja, po svoji naravi tvegana (aleatorna), kar pomeni, da vsebuje tveganje, da dobo dajatve preživljalca manjše ali večje od vrednosti izročnega premoženja. Čeprav sta pogodbeni stranki ob sklenitvi pogodbe vedeli, da je preživljanka hudo bolna ter potrebuje pomoč, nego in oskrbo, pa zaradi nedoločljivosti trenutka preživljankine smrti nista mogli vedeti, kolikšne dobo obveznosti toženke v bodoče. Prav zaradi te aleatornosti sta nase prevzeli riziko, da izpolnjene obveznosti toženke po vrednosti morebiti ne bodo ekvivalentne izročnemu premoženju. Take pogodbe zato ni mogoče presojati po načelu enake vrednosti dajatev. (Sodba II Ips 381/2006, 29.01.2009).

3.5.2.1 POMANJKANJE CAUSE

Določilo 1. odstavka 39. člena OZ predpisuje, da mora vsaka pogodbeni obveznosti imeti dopustno podlago. 4. odstavek 39. člena OZ določa sankcijo za nedopustnost ali odsotnost pogodbene kavze, ki je zelo stroga, saj je taka pogodba nična. Aleatorna pogodba brez pravnega tveganja nima pogodbene kavze, pogodba brez pogodbene kavze pa je nična. Aleatornost pogodbe je element, ki tvori značilno objektivno pogodbeno kavzo.⁷¹

---

⁶⁹ Zupančič Karel, Obligacijske pogodbe, ki so imele pravni temelj v zakonu o dedovanju, Veliki simpozij o stanju in razvoju slovenskega obligacijskega prava, 2. del, Inštitut za primerjalno pravo, marec 2002, str. 4. oz. Zupančič Karel, Žnidaršič Skubic Viktorija, Dedno pravo, Tretja spremenjena in dopolnjena izdaja, Uradni list, Ljubljana, 2009, str. 196.

⁷⁰ Varanelli Luigi, Ničnost pogodbe o dosmrtnem preživljanju in pogodbe o preužitku, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2010, št. 46, str. III.

⁷¹ Varanelli Luigi, Ničnost pogodbe o dosmrtnem preživljanju in pogodbe o preužitku, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2010, št. 46, str. II.

3.5.2.2 KONVERZIJA NIČNE POGODBE

Dejstvo, da je pogodba nična, še ne pomeni, da nima nobenega učinka oz. da je ni mogoče konvertirati v veljavno pogodbo. Določilo 89. člena OZ ureja to vprašanje in omogoča konverzijo nične pogodbe, pod pogojem, da pogodba izpolnjuje pogoje za veljavnost kakšne druge pogodbe, da je to v skladu z namenom, ki sta ga pogodbenika imela pred očmi ob sklenitvi pogodbe, in če se lahko šteje, da bi bila sklenila to pogodbo, ko bi bila vedela za ničnost svoje pogodbe. Pomeni, da nek ničen pravni posel obvelja kot veljaven pravni posel, ki bi ga stranki sklenili, če bi vedeli, da bo prvi pravni posel ničen. Če so ti pogoji dejansko izpolnjeni bi lahko šteli pogodbo o dosmrtnem preživljanju kot darilno pogodbo. V danem primeru, bi se aleatorni in odplačni pogodbeni tip na podlagi kvalifikacije sodišča spremenil v kumulativno, neodplačno pogodbo.⁷² Gre za pravno razmerje, ki ne izpolnjuje pogojev enega pravnega temelja, lahko pa izpolnjuje pogoje drugega pravnega temelja.

3.5.3 IZPOLNITVENO RAVNANJE

Določanje konkretnih dajatev in storitev, ki so predmet preživljalčevega izpolnitvenega ravnanja, je prepuščeno pogodbeni avtonomiji strank. Pri tem mora biti upoštevan namen pogodbe, ki je v preživljanju upravičenca. Preživljanje pa je zagotavljanje enake kvalitete preživljančevega življenja kot v času, ko se je še v celoti preživljal brez pomoči preživjalca. Preživljalec je dolžan, če se je zavezal drugega preživljati, temu nuditi v naravi vse življenjske potrebščine: hrano, obleko, stanovanje in druge vsakdanje potrebščine. Pogodba lahko vsebuje tudi obveznost za skrb in pomoč v bolezni in starosti.⁷³

Iz 3. odstavka 557. člena OZ izhaja, da se med strankama lahko dogovori skupnost življenja ali skupnost premoženja, ali da bo en pogodbenik skrbel za drugega in ga varoval, mu obdeloval posestvo in po njegovi smrti oskrbel pogreb ali kaj drugega v istem namenu. V tem

---

⁷² Varanelli Luigi, Ničnost pogodbe o dosmrtnem preživljanju in pogodbe o preužitku, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2010, št. 46, str. IV.

⁷³ Bolj podrobno navedeno zadaj med prilogami – vzorci pogodb.

primeru so dolžnosti preživljalca večje, kot če je dogovorjeno samo preživljanje. Skrb zajema vsa vprašanja, ki se tičejo preživljančeve osebe in njenega premoženja.⁷⁴

Pogodba pa je lahko sklenjena tudi v korist več preživlancev. Če sta preživljanca zakonca (enako velja tudi za zunajzakonska partnerja ali partnerja registrirane istospolne partnerske skupnosti) in je predmet preživljalčevega izpolnitvenega ravnanja plačevanje dosmrtno rente obema skupaj, gre v primeru smrti enega izmed njiju, ob smiselni uporabi 2. odstavka 551. člena OZ,⁷⁵ renta v celoti drugemu. Stranke pa se lahko dogovorijo drugače.

3.6 ENAKOVREDNOST DAJATEV

3.6.1 SPLOŠNO

Kršitev načela enake vrednosti dajatev pri pogodbah o dosmrtnem preživljanju bo prišla v poštev v res izjemnih primerih. V primeru, če bi bilo izgovorjeno premoženje majhne vrednosti, ker morda potrebe preživljanca niso velike, in zato ne bi bilo v sorazmerju z vrednostjo izročene premoženja; ali pa če bi razlog za nesorazmerje izviral iz zelo kratkega čas trajajočega preživljanja.⁷⁶ To je tedaj, ko se stranki, že ob sklepanju pogodbe zavedata, da bo razlika med vrednostma nasprotnih dajatev tako nesorazmerna, da v pogodbi očitno prevlada darilni namen (animus donandi). A tudi ti izjemni primeri nas naposled vrnejo k izhodiščnemu vprašanju, kakšen je bil skupni namen pogodbenikov ali drugače kakšna je bila kavza pogodbe.⁷⁷ Prav tako zaradi aleatorne narave pogodbe o dosmrtnem preživljanju, le-te ni mogoče brez pridržkov presojati po načelu enake vrednosti dajatev. Pri pogodbah o dosmrtnem preživljanju je ustaljeno stališče sodne prakse, da je izključena uporaba pravil o enakovrednosti nasprotnih izpolnitev, ker gre za tvegan posel.

Tudi v primeru, ko je preživetkar ob sklenitvi pogodbe na smrt bolan in je njegova smrt pričakovana, prav tako pa je pričakovan tudi obseg prevzete skrbi, je lahko za preživetkarja oskrba s strani osebe, ki mi je blizu, vredna toliko ali več od izročene premoženja. Pravilno

---

⁷⁴ Cigoj Stojan, Institucije obligacij: posebni del obligacijskega prava: kontrakti in reparacije, tretji ponatis, Uradni list RS, Ljubljana 2002, str. 318-319.

⁷⁵ Omenjeni člen sicer velja za pogodbo o izročitvi in razdelitvi premoženja (izročilno pogodbo).

⁷⁶ VSM sodba I Cp 1306/2008, (23.07.2008).

⁷⁷ VSRS sklep II Ips 284/2013, (20.08.2015).

je zato stališče pritožbenega sodišča, da obračunski pristop ne pride v poštev, saj te pogodbe ni mogoče presojati po načelu enake vrednosti dajatev. (VS RS II Ips 59/2013, 31.01.2014).

3.6.2 SUBJEKTIVNO VREDNOTENJE DAJATEV IN NASPROTNIH DAJATEV S STRANI POGODBENIH STRANK

Ravno zaradi tvegane narave pogodbe ni mogoč matematični izračun in primerjava vrednosti izročnega premoženja in vrednosti izpolnitev preživljalk. Kot iz že navedenega primera sodbe VS RS II Ips 59/2013, z dne 31.01.2014 izhaja, je za preživljanca lahko oskrba s strani osebe, ki mu je blizu vredna toliko ali več od izročnega premoženja. Obračunski pristop torej ne pride v poštev, kajti za nekoga, ki je v celoti odvisen od tuje pomoči, je ta lahko vredna enako ali več od premoženja, ki ga izroča, posebno če si želi pomoč in oskrbo zagotoviti od določene osebe in v okolju, v katerem želi živeti še naprej.⁷⁸

Toženka je s pogodbo o dosmrtnem preživljanju prevzela obveznost, da bo ostarelega in bolnega očeta preživljala in zanj skrbela. Preživljanec si je s sporno pogodbo zagotovil oskrbo od hčerke, ki je po navedbi v 2. točki pogodbe «že dotlej za njega vseskozi vzorno skrbela oz. je organizirala njemu potrebno pomoč tako, da je bil leta nazaj preskrbljen v vseh pogledih in je to tudi še zdaj.» Sodišče je zavrnilo tožbeni zahtevek za ugotovitev, da je pogodba dejansko darilna pogodba, s katero je bil prikrajšan tožnikov nujni delež in nadaljnji zahtevek za vrnitev v zapuščinsko maso ¼ vseh nepremičnin, ki jih je toženka dobila s pogodbo. Po ugotovitvah sodb prve in druge stopnje je toženka tudi po sklenitvi pogodbe izpolnjevala vse s pogodbo prevzete obveznosti, ki so bile velike glede na starost in slabo zdravje preživljanca. Obseg prevzetih obveznosti in njihovo natančno izpolnjevanje skupaj s tem, kar je toženka glede pomoči in oskrbe nudila očetu še pred pogodbo, je v ustreznem sorazmerju z izročenim premoženjem. Glede na delno aleatorično naravo pogodbe ni utemeljena računski primerjava vrednosti izročnega premoženja z vrednostjo opravljenih dajatev in storitev preživjalca. (Sodba II Ips 464/99, 29.03.2000)

3.7 ODPLAČNI PRAVNI POSEL

Pogodba o dosmrtnem preživljanju spada glede na vsebino in namen med odplačne (onerozne) pravne posle. V času, ko je bila omenjena pogodba urejena še v ZD, je bilo, da bi se izognili dvomu, v 117. členu ZD izrecno določeno, da je odtujitev preživljančevega premoženja odplačna. Čeprav 557. člen OZ ne omenja več odplačnosti, je iz opisanih razlogov očitno, da je pravno razmerje med strankama dvostransko (bilateralno) obveznostno

---

⁷⁸ Sodba II Ips 464/1999, (29.03.2000).

ter s tem tudi odplačno. Vse dvostranske pogodbe so odplačne.⁷⁹ Stranki skleneta pogodbo zaradi zagotovitve preživljančevega preživljanja v zameno za njegovo premoženje in ne tudi zaradi neodplačane obogatitve preživljalca.⁸⁰ Obe stranki sta hkrati dolžnik in upnik.⁸¹ Torej podlaga – razlog pogodbene obveznosti preživljanca ni darilo preživljalcu.

Preživljalec vlagan v nepremičnino (izboljšanje nepremičnine), ki je predmet pogodbe o dosmrtnem preživljanju ne more brez soglasja tožnice (preživljanke) pobotati s svojo obveznostjo, da tožnico preživlja. Ne bi bilo v skladu z namenom pogodbe, če preživljalec preživljancu razen bivalnega prostora ne bi več nudil nobene protidajatve za prevzeto premoženje. Ni mogoče napraviti poračun že opravljenih dajatev in protidajatev in tako doseči prenehanje nadaljnjega izpolnjevanja pogodbe (da toženca tožnici razen bivalnega prostora ne bi več nudila nobene protidajatve za prevzeto premoženja) in tako spremeniti dvostransko odplačno razmerje v enostransko razmerje oz. povzročiti, da obveznost ene stranke preneha. (Sodba in sklep II Ips 106/2001, 10.05.2001).

3.7.1 SIMULIRANA POGODBA

Določilo 2. odstavka 50. člena OZ določa relativno simulacijo, kar pomeni, da če navidezna pogodba prikriva kakšno drugo pogodbo, velja ta druga, če so izpolnjeni pogoji za njeno pravno veljavnost. Vsakdanja praksa kaže, da skušata pogodbeni stranki s pogodbo o dosmrtnem preživljanju običajno koga prikrajšati, zlasti so to nujni dediči. Glede na to, da je darilna pogodba podvržena vračunanju vrednosti vseh daril, ki jih je zapustnik kakorkoli dal zakonitemu dediču,⁸² skušata pogodbeni stranki, ki nameravata prikrajšati nujnega dediča, skleniti pogodbo, ki ne sodi v 29. člen ZD in torej ni darilo.⁸³ Pogodbeni stranki prav zaradi tega nepoštenega namena skleneta pogodbo o dosmrtnem preživljanju, ki pa dejansko prikrije darilno pogodbo.

V 3. odstavku 50. člena OZ je določeno, da navideznosti pogodbe ni mogoče uveljavljati proti tretji pošteni osebi. Torej prikriti pravni posel velja le med pogodbenima strankama, saj za tretje poštene osebe še vedno velja navidezni posel. OZ namreč temelji na načelu pravne varnosti in varstva pravic upnikov, zaradi česar imajo v primeru navzkrižja interesov med pogodbeni strankami in tretjimi poštenimi osebami vedno prednost pravice in interesi tretjih

---

⁷⁹ Stojan Cigoj, Obligacije, sistem splošnega obligacijskega prava v teoriji, sodstvu in primerjalnem pravu ČZ Uradni list SRS, Ljubljana 1976, str. 237.

⁸⁰ Glej 1. odstavek 557. člena OZ.

⁸¹ Kreč Miran, Pavič Đuro, Komentar zakona o nasljeđivanju, Zagreb 1964, str. 368 in 374.

⁸² Glej 4. odstavek 28. člena ZD.

⁸³ Varanelli Luigi, Ničnost pogodbe o dosmrtnem preživljanju in pogodbe o preužitku, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2010, str. V.

poštenih oseb.⁸⁴ Dokazovanje navideznosti pogodbe pa utegne v praksi biti zelo zapleteno, kajti tretje osebe običajno nimajo takih dokaznih elementov, s katerimi bi lahko prepričale sodišče, da je obravnavana pogodba le navidezna. Poleg tega je v interesu pogodbenih strank, da nihče ne ve za navideznost pogodbe, kar pomeni, da običajno ni prič, ki bi lahko potrdile stališče oškodovanega tožnika, prav tako ni pisnih dokazov. Sodišče bi moralo oceniti okoliščine le na podlagi indicev (denimo neizpolnitev pogodbe s strani preživljalca in izkazan namen prikrajšanja nujnih dedičev).⁸⁵

Pokojna F.P. in toženka glede prenosa lastninske pravice na spornem stanovanju nista sklenili pogodbe o dosmrtnem preživljanju, pač pa je bila ta pogodba le navidezna in je prikrivala prodajno pogodbo (z odlogom prenosa lastninske pravice do smrti prodajalke). Glede na tako dejansko ugotovitev, da je stanovanje prešlo v premoženjsko sfero toženke na podlagi prodajne pogodbe in ne na podlagi simulirane pogodbe o dosmrtnem preživljanju je pravno nepomembno razpravljanje o utemeljenosti zahtevka na razvezo pogodbe po 3. odstavku 120. člena ob sklenitvi pogodbe veljavnega ZD. Po določbi 50. člena OZ navidezna pogodba nima učinka med pogodbenima strankama,. Torej iz navidezne pogodbe stranki nimata medsebojnih izpolnitvenih zahtevkov in posledično tudi ne zahtevka za razvezo pogodbe, zaradi neizpolnjevanja obveznosti, saj slednje med njima sploh niso bile dogovorjene. Prenos lastninske pravice pa je bil na toženko izveden s prikrito prodajno pogodbo. (Sodba II Ips 224/2009, 14.03.2013).

3.7.1.1 PRIKRAJŠANJE NUJNEGA DEDNEGA DELEŽA

Izigravanje zakona s pogodbo pomeni, da s pogodbo ali kombinacijo pogodb obidemo kogentne norme zakona. Pri izigravanju zakona s pogodbo sicer spoštujemo črko zakona, toda kršimo njegov duh.⁸⁶ Pogodba, ki tvori flavdulozno pravno operacijo, je zato nična na podlagi 4. odstavka 39. člena OZ. Domneva se, da je zavezanec več vredne nasprotne izpolnitve sklenil pogodbo zaradi neodplačne obogatitve drugega pogodbenika. Stranki sta v pravnem razmerju na podlagi darilne pogodbe glede presegaajoče vrednosti (535. člen OZ), ki se na zahtevo nujnih dedičev šteje za darilo preživljalcu. Preživljančevi nujni dediči lahko zahtevajo vrnitev takšnega darila, če je to potrebno zaradi dopolnitve njihovega nujnega deleža.⁸⁷

---

⁸⁴ Varanelli Luigi, Ničnost pogodbe o dosmrtnem preživljanju in pogodbe o preužitku, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2010, str. V.

⁸⁵ Varanelli Luigi, Ničnost pogodbe o dosmrtnem preživljanju in pogodbe o preužitku, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2010, str. VI.

⁸⁶ Varanelli Luigi, Ničnost pogodbe o dosmrtnem preživljanju in pogodbe o preužitku, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2010, str. VI.

⁸⁷ 40. člen ZD.

Načeloma pa je zelo malo možnosti za ugotovitev ničnosti pogodbe zaradi nedopustnosti pogodbene kavze, kot posledica izigravanja zakona. Če sta pogodbeni stranki sklenili pogodbo z očitnim namenom prikrajšati nujne dediče ali se izogniti vračunanju daril v dedni delež, pa je v praksi lažje obravnavati zadevo z vidika pomanjkanja aleatornosti.

Kot je bilo že navedeno in pojasnjeno pri sklenitvi aleatorne pogodbe, stranki ne moreta vedeti, kolikšne dobo medsebojne obveznosti, saj je to odvisno od tega, kako hudo bo preživljanec bolan in obnemogel in koliko časa bo treba zanj skrbeti. Pravno je zato napačen pristop, da se po smrti preživljanca, ko postane jasen obseg obveznosti pogodbenih strank, na zahtevo nujnih dedičev opravi obračun in se morebitna presegačo vrednost obravnava kot darilo.⁸⁸ Kot sem že v prejšnjem odstavku navedla pa nujni dedič lahko uveljavlja, da je sklenjena pogodba nična, ker je navidezna, sklenjena zato, da se ga izloči iz dedovanja in da gre v resnici za prikrito darilo (simulirana pogodba). Ničnost pogodbe lahko torej nujni dedič utemeljuje z nedopustno podlago (kavzo) zaradi nemoralnega nagiba obeh pogodbenikov. Za presojo o tem kakšen je bil resničen namen strank, pa je pomembno ali je bila ocena koristi in obveznosti določljiva ob sklenitvi pogodbe, in če je bila določljiva, ali je šlo že ob sklenitvi pogodbe za očitno nesorazmerje med pridobljeno koristjo in prevzeto obveznostjo.⁸⁹ Če torej želimo preprečiti izigravanje določb o nujnem deležu, je s pravnega vidika najlažja in najbolj smiselna rešitev tožba na ugotovitev ničnosti pogodbe zaradi pomanjkanja aleatornosti. Če pa naša sodišča ne bi sprejela takega stališča, pa je še vedno odprta pot za ugotovitev ničnosti pogodbe zaradi nedopustne pogodbene kavze, povezane z izigravanjem zakona.⁹⁰

V primeru, ko zaradi razpolaganj za časa življenja (pogodba o dosmrtnem preživljanju, darilna pogodba) zapustnik ob smrti ni imel nobenega premoženja, zaradi česar ni pogojev za opravo zapuščinske obravnave ter v primeru, ko obdarjenci niso udeleženci zapuščinskega postopka, mora nujni dedič zahtevke za uveljavitev nujnega deleža vselej uveljavljati neposredno v pravdi z ustreznim oblikovalnim in dajatvenim zahtevkom. (VSL sklep I Cp 198/2012, 12.09.2012)

Če je prikrajšan nujni delež, se darila vrnejo, kolikor je treba, da se dopolni nujni delež. Pritožnica je trdila, da je bilo razpolaganje (s pogodbo o dosmrtnem preživljanju) dejansko darilo. Gre za predhodno vprašanje, ki ga je potrebno rešiti pred izdajo deklaratornega sklepa o dedovanju. V primeru spora o teh dejstvih pa je potrebna napotitev na pravdo zaradi rešitve predhodnega vprašanja. (VSK sklep I Cp 448/2004, 18.10.2005)

---

⁸⁸ Sodba II Ips 59/2013, (30.01.2014).

⁸⁹ Sodba II Ips 59/2013, (30.01.2014).

⁹⁰ Varanelli Luigi, Ničnost pogodbe o dosmrtnem preživljanju in pogodbe o preužitku, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2010, str. VI.

Preživljanka ni sklenila pogodbe o dosmrtnem preživljanju zato, da bi toženko delno obdarila, temveč izključno zaradi tega, ker je toženkino pomoč dejansko potrebovala. Vrhovno sodišče je v svojih odločbah že večkrat poudarilo, da v primeru, ko sodišče ugotovi, da pogodbeni namen strank ob sklepanju pogodbe ni bil v daritvi, temveč v sklenitvi odplačne in aleatorne pogodbe, dednopravni učinki pogodbe z uporabo določb o prikrajšanju nujnega deleža ne pridejo v poštev in tudi nikakršno naknadno obračunavanje ne. Ob jasni ugotovitvi, da pogodbeni stranki ob sklenitvi pogodbe nista imeli darilnega namena, je nadaljne ugotavljanje vrednosti nesorazmerij med izpolnitvama povsem odveč. Zapustnica je tako sklenila veljavno pogodbo o dosmrtnem preživljanju in tako odplačno razpolagala s svojim premoženjem. (Sodba II Ips18/2013, 06.06.2013)

3.7.2 ZAKONSKA DOLŽNOST PREŽIVLJANJA STARŠEV PO ZZZDR KOT LEX SPECIALIS DO OZ

Po 1. odstavku 124. člena ZZZDR preživljanje potrebuje tista oseba, ki sama nima dovolj sredstev za življenje in si jih tudi ne more pridobiti. Če taka oseba sklepe pogodbo o dosmrtnem preživljanju z osebo, ki ni v sorodstvenem razmerju, hkrati pa ima tudi svoje potomce, je s sklenitvijo pridobila sredstva za svoje preživljanje, zaradi česar dolžnost njenih potomcev, da jo preživljajo, odpade. V OZ preživljanje ni natančno opredeljeno.⁹¹ V skladu s 1. odstavkom 131.a člena ZZZZD lahko zavezanec sam izbere ali bo upravičencu plačeval preživnino ali ga bo vzel k sebi v preživljanje ali pa bo poskrbel za njegovo preživljanje na drug način. Če prednik, ki je z enim od svojih potomcev sklenil pogodbo o dosmrtnem preživljanju, potrebuje preživljanje, je sklenitev take pogodbe z vidika preživljanja sporna.⁹² Polnoletni otrok je namreč po 1. odstavku 124. člena ZZZDR dolžan po svojih zmožnostih preživljati svoje starše, če ti nimajo dovolj sredstev za življenje in si jih tudi ne morejo pridobiti. Otroci, tudi tisti, ki niso stranka pogodbe o dosmrtnem preživljanju, so vsi skupaj, po 126. členu ZZZDR, dolžni preživljati svoje starše, sorazmerno s svojimi zmožnostmi in tudi glede na to, koliko je bil kdo deležen skrbi in pomoči. V skladu s 133. členom ZZZDR pa lahko drug od drugega nato s tožbo zahtevajo povrnitev vseh prekomernih izdatkov, ki so jih imeli s preživljanjem. ZZZDR je predpis prisilne narave in v razmerju do OZ lex specialis. Torej s pogodbo o dosmrtnem preživljanju sklenjeno z enim od staršev in z enim od njegovih otrok, dolžnost preostalih otrok preživljati svoje starše, po ZZZDR ne sme ugasniti in mora obstajati še naprej. S prisilnim predpisom določena dolžnost slehernega polnoletnega otroka, da preživlja svoje starše torej ne sme in ne more biti izničena z dolžnostjo preživljanja, ki je

⁹¹ Bolj podrobno opisano v poglavju Izpolnitveno ravnanje.

⁹² Golob Klemen, Pogodba o dosmrtnem preživljanju med prednikom in potomcem, Pravna praksa, Ljubljana 2011, št. 38., str. 16.

določena s pogodbo obligacijskega prava.⁹³ Tako je v praksi, v primeru domske oskrbe preživljanca, stroške domske oskrbe zanj, primarno dolžan plačati tisti od potomcev, s katerim je preživljanec sklenil pogodbo o dosmrtnem preživljanju, ostali potomci pa imajo v primeru plačila stroškov domske oskrbe zanj, regresni zahtevek do preživljalca.

3.8 PRAVICA DO NUJNEGA DELEŽA OSTALIH DEDIČEV

3.8.1 PRIDOBITEV PRAVICE

Nujni dedič pridobi pravico do nujnega deleža že ob uvedbi dedovanja. Kot določa 132. člen ZD, pokojnikova zapuščina preide ipso iure na pokojnikove dediče v trenutku zapustnikove smrti. Da bi oseba zaradi zapustnikove smrti pridobila pravico do nujnega deleža, mora obstajati, biti mora sposobna dedovati, imeti mora lastnost nujnega dediča ter biti po zakonitem dednem redu upravičena dedovati.⁹⁴

Pri sklenitvi pogodbo o dosmrtnem preživljanju z enim od svojih potomcev – preživljalcem, ostali potomci, zaradi vseh omenjenih značilnosti pogodbe o dosmrtnem preživljanju (kot so odplačnost, aleatornost) nimajo pravice do nujnega dednega deleža iz premoženja, ki je predmet te pogodbe. Torej premoženje, zajeto v pogodbi o dosmrtnem preživljanju ne sodi v zapuščino in se njegova vrednost ne upošteva pri ugotavljanju obračunske vrednosti zapuščine, na podlagi katere se izračuna nujni delež. Deduje se le premoženje, ki ni bilo zajeto s pogodbo o dosmrtnem preživljanju, torej premoženje, ki ga je preživljanec pridobil po sklenitvi take pogodbe.⁹⁵

Pogodba o dosmrtnem preživljanju se torej ne more izpodbijati zaradi prikrajšanja nujnega deleža. Možno pa je tudi (kot sem že v prejšnjem poglavju bolj podrobno obrazložila), da zapustnik z določeno osebo sklene pogodbo o dosmrtnem preživljanju povsem navidezno (simulirano), da bi se s tem prikrla darilna pogodba (disimulirana pogodba). V tem primeru lahko nujni dedič zahteva, da se premoženje, izročeno na podlagi take pogodbe, v celoti šteje kot darilo in v tem obsegu tudi prišteva k vrednosti čiste zapuščine zaradi ugotovitve

---

⁹³ Golob Klemen, Pogodba o dosmrtnem preživljanju med prednikom in potomcem, Pravna praksa, Ljubljana 2011, št. 38., str. 16.

⁹⁴ Pavlin Sabina, Nujni dediči, Uradni list RS, Ljubljana, 2012, str. 101.

⁹⁵ Pavlin Sabina, Nujni dediči, Uradni list RS, Ljubljana, 2012, str. 257.

(prikrajšanja) nujnega deleža.⁹⁶ Lahko pa dediči umrlega izpodbijajo pogodbo zaradi prevare in če dosežejo njeno razveljavitev, bo tisti, ki je na podlagi take pogodbe kaj prejel, moral to vrniti in to premoženje bo tako postalo del zapuščine.⁹⁷

3.8.2 NEUVELJAVLJANJE PRAVICE

Zahteva za nujni delež ter vrnitev daril, pa tudi realizacija teh zahtev (odprava prikrajšanja nujnega deleža), so posledice pridobitve pravice do nujnega deleža. Čeprav nujni dedič pridobi pravico do nujnega deleža, že po ZD, v trenutku zapustnikove smrti, takrat še ni gotovo, ali jo bo tudi obdržal. Če nujni dedič do konca zapuščinskega postopka, izjavi, da se odpoveduje nujnemu deležu, gre pravzaprav za njegovo izjavo, da ne bo uveljavljal pravice do nujnega deleža in tudi ne vrnitve daril. Nujni dedič, čigar nujni delež je prikrajšan, mora namreč, če hoče dobiti nujni delež, sam zahtevati vrnitev daril, zaradi katerih je do takšnega prikrajšanja prišlo. Če nujni dedič tega ne stori, po svoji volji ne uveljavlja pravice do nujnega deleža.⁹⁸

V primeru, ko zaradi razpolaganj za časa življenja (pogodba o dosmrtnem preživljanju, darilna pogodba) zapustnik ob smrti ni imel nobenega premoženja, zaradi česar ni pogojev za opravo zapuščinske obravnave ter v primeru, ko obdarjenci niso udeleženci zapuščinskega postopka, mora nujni dedič zahtevek za uveljavitev nujnega deleža vselej uveljavljati neposredno v pravdi z ustreznim oblikovalnim in dajatvenim zahtevkom. (VSL sklep I Cp 198/2012, 12.09.2012)

3.8.3 SPORAZUM O ODPOVEDI NEUVEDENEMU DEDOVANJU

Pogodba dednopravnega značaja, ki izjemoma ni neveljavna, je sporazum o odpovedi neuvedenemu dedovanju (v nadaljevanju: sporazum). ZD v 2. odstavku 137. člena določa, da se lahko potomec, ki sme samostojno razpolagati s svojimi pravicami, v sporazumu s prednikom (torej s pravnim poslom *inter vivos*) odpove dediščini, ki bi mu šla po prednikovi smrti. Pogodbeni stranki sporazuma sta prednik in potomec.⁹⁹ Ker se tako odpove dediščini

---

⁹⁶ Pavlin Sabina, Nujni dediči, Uradni list RS, Ljubljana, 2012, str. 264.

⁹⁷ Gavella Nikola in Belaj Vlado, Naslednje pravo, tretja, bistveno spremenjena in dopolnjena izdaja, Narodne novine, d.d., Zagreb, 2008, str. 436.

⁹⁸ Pavlin Sabina, Nujni dediči, Uradni list RS, Ljubljana, 2012, str. 427.

⁹⁹ Scortegagna Kavčnik Nina, Odpoved neuvedenemu dedovanju, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2011, št. 28-29, str. III.

oz. dednemu deležu, ki bi mu šel po zakonu, se hkrati odpove tudi pravici, da bo zahteval nujni delež (če bi dedoval po predniku in bi ga ta prikrajšal za nujni delež).¹⁰⁰

V praksi so pogosti primeri, ko se hkrati s sklenitvijo pogodbe o dosmrtnem preživljanju med preživljancema (npr. starša) in preživljalcem (eden od otrok) v istem notarskem zapisu preostali potomci (bratje in sestre preživjalca) v sporazumu s svojima staršema odpovejo dediščini in nujnemu dednemu deležu po svojih starših in da po smrti svojih staršev ne bodo zahtevali dediščine, niti nujnega dednega deleža. Tako je dedno vprašanje med njimi v celoti rešeno in tudi v primeru, če se po smrti preživlancev najde premoženje, ki ni bilo predmet pogodbe, je jasno, da je dedič tega premoženja preživljalec, kajti ostali potomci so se dediščini že odpovedali.

ZN v 47. členu določa, da je za veljavnost sporazuma potrebno, da je sestavljen v obliki notarskega zapisa, hkrati pa je v 51. členu ZN določeno, da morata pri sestavi notarskega zapisa sodelovati dve zapisni priči. V primeru sporazuma, ki ni sklenjen v istem notarskem zapisu kot pogodba o dosmrtnem preživljanju, dobijo stranke sporazuma (npr. oba starša in sin) pri notarju vsaka po en odpravek notarskega zapisa tega sporazuma. Lahko se zgodi, da odpovedujoči se potomec, ob smrti svojih staršev, sporazuma sodišču sploh ne predloži in nihče sploh ne ve, da ga je sklenil.¹⁰¹ V izogib temu je v predlogu sprememb ZN, z dne 23.09.2015 navedena vzpostavitev novega registra sporazumov o odpovedi nevedenemu dedovanju pri Notarski zbornici Slovenije. Notar bo po novem tako dolžan v 15 dneh po sestavi sporazuma, posredovati zbornici zahtevo za vpis v register sporazumov.

3.9 RAZPOLAGANJE Z NEPREMIČNINAMI

3.9.1 SPLOŠNO

Preživljalec pridobi preživljančevo premoženje na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju šele z njegovo smrtjo. Pri tem preživljanec pri prenosu nepremičnin izpolni svojo obveznost tako, da v notarskem zapisu pogodbe poda zemljiškoknjžno dovoljenje (intabulacijsko

---

¹⁰⁰ Pavlin Sabina, Nujni dediči, Uradni list RS, Ljubljana, 2012, str. 416.

¹⁰¹ Scortegagna Nina, Sporazum o odpovedi nevedenemu dedovanju, Pravna praksa, Ljubljana 2009, št. 39, str. 11.

klavzulo)¹⁰² za vpis lastninske pravice preživljalca na nepremičninah v zemljiško knjigo s preživljančevo smrtjo. Pri tem je potrebno biti še posebej previden, da je intabulacijska klavzula povsem pravilna, kajti po smrti preživljanca, se v primeru kakršnekoli napake, preživljalec ne more vknjižiti, popravek pa tudi ni več mogoč, ker je sopogodbenik - preživljanec že pokojen. Ta razpolagalna izjava je vsebovana v notarskem zapisu pogodbe in zato ni potrebna še posebna overitev podpisa pri notarju. Preživljalcu se izroči poseben odpravek notarskega zapisa za vknjižbo njegove lastninske pravice v zemljiško knjigo. Po preživljančevi smrti bo preživljalec lahko vložil predlog za vpis svoje lastninske pravice na nepremičninah.

Preživljanec ....i z r o č i po svoji smrti svojemu sinu, preživljalcu ... v last svoje nepremično premoženje in sicer: posamezni del št. v stavbi št. , k.o. ..., s pripadajočimi skupnimi deli in napravami, funkcionalnim zemljiščem, z vsemi pravicami in dolžnostmi, s pripadajočimi premičninami in inventarjem, ki se nahajajo v stanovanju ter d o v o l j u j e, da se po njegovi smrti, na podlagi te pogodbe o dosmrtnem preživljanju in izpiska iz matičnega registra o smrti zanj, na nepremičnini: posamezni del št. v stavbi št. , k.o., vknjiži lastninska pravica na osebo z imenom: PRIIMEK in IME, EMŠO...do celote.¹⁰³

Zapustnik je že v času sklenitve pogodbe o dosmrtnem preživljanju in sporazuma o odpovedi neuvedenemu dedovanju razpolagal s celotnim svojim premoženjem, ki ga je izročil tožencu, a ker je zapustnik nepremičnine v pogodbi le opisal in ni navedel zemljiškoknjižnih podatkov, vknjižba lastninske pravice na teh nepremičninah v zemljiško knjigo na toženca ni bila mogoča. Toženec je že na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju in sporazuma o odpovedi neuvedenemu dedovanju postal lastnik spornih nepremičnin, njihova izročitev pa je bila odložena do izročiteljeve smrti. (VSL sodba II Cp 1235/2014, 03.09.2014)

Da se nepremičnine v zemljiško knjigo vpisujejo s parcelno številko ali drugim identifikacijskim znakom je uvedel šele ZZK, ki je stopil v veljavo 16.07.1995, torej po sklenitvi in overitvi navedene pogodbe. Pred ZZK iz leta 1995 je tudi sodna praksa štela, da so nepremičnine v pogodbi dovolj določno označene že z navedbo zemljiškoknjižnega vložka ter so sodišča tudi sama izdajala odločbe, ki so se nanašale na nepremičnine le z označbo zemljiškoknjižnega vložka. (VSK sklep CP 1254/2008, 05.05.2009)

3.9.2 PREPOVED RAZPOLAGANJA V KORIST PREŽIVLJALCA

Z navedeno razpolagalno izjavo preživljanca o prenosu premoženja s svojo smrtjo na preživljalca, preživljančeva obveznost še ni v celoti izpolnjena. Predmet preživljančevega izpolnitvenega ravnanja je tudi opustitev nadaljnjega razpolaganja s premoženjem, ki je predmet pogodbe. 559 člen OZ določa, da se lahko preživljanec v korist preživljalca odpove

¹⁰² Glej 23. člen SPZ.

¹⁰³ Vzorec zemljiškoknjižnega dovolila, ki ga poda preživljanec v notarskem zapisu.

razpolaganju s premoženjem, ki je predmet pogodbe o dosmrtnem preživljanju. S tem se poudarja posebno varstvo preživljalca, ki izpolnjuje svojo obveznost, preden pridobi preživljančevo premoženje. Preživljančeva obveznost namreč ne bo izpolnjena, če bo pred svojo smrtjo prenesel premoženje, ki je predmet pogodbe, na drugega pridobitelja in zato ob svoji smrti ne bo imel razpolagalne sposobnosti glede odsvojenega premoženja.¹⁰⁴

3.9.2.1 SKLENITEV DVEH POGODB GLEDE ISTEGA PREMOŽENJA

Prepoved razpolaganja v korist preživljalca, kot izhaja iz 559. člena OZ, je obligacijskoppravna omejitev lastninske pravice, ki učinkuje le med strankama obligacijskega razmerja (inter vivos). Če preživljanec kljub prepovedi razpolaganja s svojim premoženjem, to premoženje prenese na drugega ali ga obremeni, je ta prenos veljaven. Takšno varstvo preživljalca pa ni popolno. Preživljanec je zaradi neizpolnitve svoje obveznosti dolžan preživljalcu povrniti škodo, ki mu je zaradi tega nastala.¹⁰⁵

Če preživljanec kljub prepovedi razpolaga s svojim premoženjem in ga prenese na drugega ali obremeni, je ta prenos veljaven. Sama prepoved razpolaganja ne vpliva na veljavnost pravnega posla, s katerim se razpolaga. Preživljanec je zaradi neizpolnitve svoje obveznosti dolžan preživljalcu povrniti škodo, ki mu je zaradi tega nastala. Pri tem je pripomniti, da slednje ne more zahtevati kar od tistega, v korist katerega je bilo razpolaganje opravljeno. (VSM sodba I Cp 931/2014, 22.10.2014)

Če ista oseba sklene dve veljavni pogodbi o dosmrtnem preživljanju z različnimi datumi (leta 1977 in 1988), ima prednost tisti od preživljalcev, ki pogodbo izvajata in zlasti, ki vpiše prepoved obremenitve in odsvojitve v zemljiško knjigo. (VSL sodba II Cp 45/1994), 31.08.1994)

3.9.3 VPIS PRAVICE V ZEMLJIŠKO KNJIGO

Popolno pravno varstvo preživljalca je doseženo z vknjižbo pravice prepovedi odtujitve in obremenitve v zemljiško knjigo. Vknjižba učinke prepovedi razširja tudi na tretje osebe (erga omnes), kar pomeni tudi neveljavnost pravnega posla, ki prepovedi nasprotuje.¹⁰⁶ Pravica prepovedi odtujitve in obremenitve je zaveza lastnika v dobro druge pogodbene stranke, da bo

---

¹⁰⁴ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 541.

¹⁰⁵ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 552.

¹⁰⁶ Rijavec Vesna, Stvarnopravni zakonik in dedno pravo, Podjetje in delo, Gospodarski vestnik, Ljubljana 2002, št. 6-7, str. 1379.

opustil določeno ravnanje, ki bi ga kot lastnik lahko storil.¹⁰⁷ 4. odstavek 38. člena SPZ posebej določa, da se lahko v zemljiško knjigo prepoved odtujitve in obremenitve vpiše samo, če je določena med zakoncema ali zunajzakonskima partnerjema, starši in otroci ter posvojenci in posvojitelji. Medtem ko 2. odstavek 13. člena Zakona o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. 33/95, 50/02, 58/03, 28/09, 25/11, v nadaljevanju: ZZK-1) uvršča obligacijsko pravico prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine, ki je nastala na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju, med pravice, ki se vpisujejo v zemljiško knjigo tudi, če ni dogovorjena med osebami, ki so določene v že zgoraj citiranem 4. odstavku SPZ. Iz 47. člena ZZK-1 izhaja, da je v zemljiški knjigi vknjižena pravica prepovedi odtujitve in obremenitve ovira za nadaljnje vknjižbe pridobitve pravic v zemljiško knjigo na podlagi preživljančevega razpolaganja.

*Preživljanec (priimek in ime, EMŠO...) d o v o l j u j e, da se na nepremičnini: posamezni del št. v stavbi št. , k.o. ..., vknjiži v notarskem zapisu ustanovljena prepoved odtujitve in obremenitve, v korist preživljalca (priimek in ime, EMŠO...).*¹⁰⁸

Ker preživljalec ni vedel, da je preživljanec že razpolagal z nepremičnino, ki je bila predmet njune pogodbe, je bil v dobri veri, ko se je po smrti slednjega vpisal v zemljiško knjigo kot lastnik. Dobra vera pridobitelja se namreč nanaša na podatke zemljiške knjige, ne na njegove namene in nagibe pri sklepanju pogodbe. (VSL sodba I Cp 3555/2010, 02.02.2011)

3.10 ODGOVORNOST ZA DOLGOVE

Določba 560. člena OZ navaja, da preživljalec po preživljančevi smrti ni odgovoren za njegove dolgove, pač pa se lahko določi v pogodbi, da bo on odgovoren za njegove obstoječe dolgove določenim upnikom.

Te obveznosti lahko preživljalec prevzame že pred preživljančevo smrtjo ali pa po njej in se prevzem šteje kot izpolnjevanje obveznosti preživljanja.¹⁰⁹ Obveznosti morajo biti s pogodbo določene ali vsaj določljive.¹¹⁰ Predpostavka veljavnosti prevzema dolgov pa je tudi privolitev upnikov.¹¹¹ Do privolitve upnikov ima pogodba o prevzemu dolga v pogodbi o dosmrtnem

---

¹⁰⁷ Stvarnopravni zakonik (SPZ), uvodna pojasnila Miha Juhart, 1. ponatis, Ljubljana: GV Založba, 2002, str. 37

¹⁰⁸ Vzorec pravice prepovedi odtujitve in obremenitve.

¹⁰⁹ Hočevar Uroš, Odgovornost za zapustnikove dolgove, Pravna praksa, Ljubljana 2007, št. 41-42, str. 31.

¹¹⁰ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 553.

¹¹¹ 1. odstavek 427. člena OZ.

preživljanju učinek pogodbe o prevzemu izpolnitve.¹¹² Prevzemnik izpolnitve odgovarja dolžniku-preživljancu in po preživljančevi smrti njegovemu dediču, če ne izpolni pravočasno obveznosti upniku in ta zahteva izpolnitev od preživljanca oziroma njegovega dediča.¹¹³ Z upnikovim soglasjem pride do prevzema dolga, preživljalec- prevzemnik dolga pa stopi na mesto preživljanca oz. njegovega dediča, ki je s tem prost svoje obveznosti.¹¹⁴

Pokojni L.R. je dne 15.08.1989 sklenil s toženima strankama pogodbo o dosmrtnem preživljanju, ki je bila v celoti odplačna. Tožniku, ki ne sodi v krog nujnih dedičev pokojnega L.R., sta sodišči prve in druge stopnje s sklicevanjem na določbo 119. člena ZD pojasnili, da toženca kot preživljalca, po smrti L.R. kot preživljanca, nista odgovorna za njegove dolgove. Lahko pa bi tožeča stranka izpodbijala sklenjeno pogodbo o dosmrtnem preživljanju iz razloga, ker je pokojni L.R. kot dolžnik, s sklenitvijo te pogodbe oškodoval tožečo stranko kot upnika. Ker je bila pogodba o dosmrtnem preživljanju, po ugotovitvah nižjih sodišč v celoti odplačen pravni posel, bi morala tožeča stranka vložiti izpodbojno tožbo, v roku enega leta, ki je začel teči z dnem, ko je bilo storjeno izpodbijano pravno dejanje. (Sodba II Ips 701/1994, 30.10.1996)

3.11 DAVČNA OBVEZNOST

3.11.1 OB SKLENITVI POGODBE

Po 1. odstavku 3. člena Zakona o davku na dediščine in darila (Uradni list RS, št. 117/06, v nadaljevanju: ZDDD) je zavezanec za davek na dediščino in darila fizična ali pravna oseba zasebnega prava, ki prejme premoženje na podlagi dedovanja ali darovanja in tudi fizična oseba, ki prejme premoženje na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju oziroma na podlagi darilne pogodbe za primer smrti.

Po podpisu notarskega zapisa pri notarju torej nastane davčna obveznost. V primeru, da je pogodbo strankam sestavil odvetnik, torej v zasebni listini, jo je potrebno najprej prijaviti pri pristojnem finančnem organu¹¹⁵ in šele nato bo notar takšno pogodbo potrdil, s čimer bo ta listina pridobila lastnost notarskega zapisa.¹¹⁶

---

¹¹² 5. odstavek 427. člena OZ.

¹¹³ Hočevnar Uroš, Odgovornost dedičev za zapustnikove dolgove, Pravna praksa, Ljubljana 2013, št. 13, str.14.

¹¹⁴ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 553.

¹¹⁵ Glej Keresteš Tomaž, Pogodba o dosmrtnem preživljanju, Obličnost in prijava davčnemu organu, Pravna praksa, Gospodarski vestnik, Ljubljana 1998, št. 24, str. 12.

¹¹⁶ V skladu z določili 49. člena ZN.

Davčni zavezanec, ki prejme premoženje na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju, mora to pogodbo prijaviti pri finančnem uradu, kjer nepremičnina leži, v roku 15 dni od sklenitve pogodbe. Če nepremičnina leži na območju več finančnih uradov, davčni zavezanec pogodbo prijavi pri finančnem uradu, kjer je vpisan v finančni register.¹¹⁷

3.11.2 PO SMRTI PREŽIVLJANCA

Pri pogodbi o dosmrtnem preživljanju nastane davčna obveznost ob smrti preživljanca. Davčno napoved za odmero davka na dediščine in darila mora zavezanec vložiti v 15 dneh po smrti preživljanca pri finančnem uradu, pri katerem je prijavil pogodbo o dosmrtnem preživljanju.¹¹⁸ Osnova za davek je prometna vrednost v dar prejetega premoženja ob nastanku davčne obveznosti po odbitku dolgov, stroškov in bremen, ki odpadejo na premoženje, od katerega se plačuje ta davek. Pri ugotavljanju odbitka je zaradi tveganosti pogodbe o dosmrtnem preživljanju treba upoštevati vrednost izpolnitve preživljalčeve obveznosti v pričakovani življenjski dobi preživljanca.¹¹⁹ Možne oprostitve plačila davka so taksativno našteje v 9., 10. in 11. členu ZDDD.

Zavezanec za plačilo davka na dediščine in darila je tudi občan, ki prejme premoženje na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju. V tem primeru predstavlja osnovo za odmero davka vrednost prejetega premoženja na dan preživljančeve smrti, zmanjšana za dolgove, stroške in bremena, ki odpadejo na premoženje, od katerega se plačuje davek. Preživljanje v času, preden je bila sklenjena pogodba, ni takšno breme, če ga pogodba izrecno ne omenja. (Sodba U 703/1992-7, 20.05.1993)

3.12 RAZVEZA POGODBE

3.12.1 SPORAZUMNA RAZVEZA POGODBE

Po splošnem pravilu 9. člena OZ obveznost ugasne s soglasno voljo udeležencev. Pogoj je, da obstaja takšen sporazum med preživljancem in preživljalcem.¹²⁰ Stranki lahko kadarkoli

---

¹¹⁷ Glej 1. odstavek 15. člena ZDDD.

¹¹⁸ Glej 2. odstavek 15. člena ZDDD.

¹¹⁹ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 548.

¹²⁰ Šinkovec Janez, Tratar Boštjan, Veliki komentar zakona o dedovanju s sodno prakso, Založniška hiša Primath, Ljubljana 2005, str. 700.

sporazumno razvežeta pogodbo o dosmrtnem preživljanju. Prvi odstavek 561. člena OZ določa, da jo lahko razvežeta tudi potem, ko sta jo že začeli izpolnjevanti. Če je preživljalec že začel izpolnjevati pogodbo, z razvezo pogodbe med strankama nastane pravno razmerje na podlagi neupravičene pridobitve. Vsebina tega pravnega razmerja je po 190. členu OZ obveznost vrniti prejetu, če je to mogoče, sicer pa nadomestiti vrednost dosežene koristi. Pomembna sestavina sporazuma o razvezi pogodbe je zato določitev medsebojnih pravic in obveznosti po razvezi pogodbe. Če ne določita medsebojnih razmerij, mora preživljanec po kondicijskih pravilih vrniti preživljalcu vse, kar je prejel. Če vrnitev v prejšnje stanje (naravna restitucija) ni več mogoča, mora vrniti denarno vrednost dosežene koristi (civilna restitucija) v okviru prikrajšanja preživjalca. Če je preživljalec nudil preživljancu vsakdanje življenjske potrebščine v naravi (npr. hrano, obleko), ki jih je preživljanec že porabil in ne obstajajo več, je preživljalec upravičen do povračila vrednosti izdatkov, ki jih je preživljanec prihranil, ker mu potrebščin ni bilo treba kupovati.¹²¹

3.12.2 RAZVEZA POGODBE ZARADI NEZNOSNEGA SKUPNEGA ŽIVLJENJA

Drugi odstavek 561. člena OZ ureja razvezo pogodbe zaradi neznosnosti skupnega življenja strank, ki jo povzroči poslabšanje njunih medsebojnih odnosov (omajano razmerje). Gre za primer pogodbe o dosmrtnem preživljanju, na podlagi katere živita pogodbenika skupaj v določeni skupnosti življenja. Preživljalec vzame preživljanca k sebi in ga tako preživlja, potem pa se medsebojno razmerje tako omaje, da skupno življenje ni več znosno. Če pa že pred sklenitvijo pogodbe pogodbene stranke niso bivale skupaj, niti ni bilo skupno bivanje pogodbeno dogovorjeno, neuresničena pričakovanja preživljanca glede skupnega bivanja ne predstavljajo pravno relevantnih spremenjenih razmer, ki bi narekovala razvezo pogodbe o dosmrtnem preživljanju.¹²²

V primeru neznosnosti skupnega življenja sodišče razveže pogodbo o dosmrtnem preživljanju. V primeru razveze pogodbe mora sodišče ugotoviti in ovrednotiti delo, ki ga je en pogodbenik opravil za drugega in od tega dela odšteti koristi. Zahtevk na izselitev ni vezan na pravnomočnost sodbe za razvezo pogodbe. (VSL sodba II Cp 1270/1999, 13.10.1999).

---

¹²¹Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 555.

¹²² Glej VSL sodba I Cp 475/2014, (09.04.2014).

3.12.2.1 OSEBNA PRAVICA POGODBENIH STRANK

Drugi odstavek 561. člena OZ daje vsaki od pogodbeni strank možnost, da zahteva od sodišča, da se pogodba razveže, če se razmerje med pogodbenikoma tako omaje, da postane njuno skupno življenje neznosno. Tu gre za razvezo brez sporazuma. Ni pomembno, ali je za neznosnost skupnega življenja kriva katerakoli od strank, saj OZ ne govori o krivdi. Tudi stranka, ki je zakrivila neznosno življenje, lahko zahteva razvezo pogodbe.¹²³ OZ v takšnem primeru daje vsaki od strank odstopno pravico. Če stranki se dosežeta sporazuma o razvezi pogodbe, lahko katerakoli stranka sodno uveljavlja svojo odstopno pravico. Z odstopom od pogodbe doseže njeno razvezo.¹²⁴ Sodna praksa zastopa mnenje, da je pravica do razveze pogodbe zaradi neznosnosti skupnega življenja osebna pravica in ne preide na dediče. To je tudi razumljivo, saj je neznosnost skupnega življenja odvisna od subjektivne presoje prizadetega. Pravici do razveze se stranka ne more odreči. Drugače je z razvezo pogodbe zaradi neizpolnjevanja obveznosti. Izpolnjevanje pogodbe se presoja po objektivnih kriterijih, saj gre za premoženjsko pravico, ki preide na dediče.¹²⁵ Zahtevek za razvezo pogodbe o dosmrtnem preživljanju, ki ga uveljavljajo dediči, je zastarljiv.¹²⁶

Tožnik, ki je izročevalčev dedič, ne more uveljavljati neznosnosti skupnega življenja kot razlog za razvezo pogodbe o dosmrtnem preživljanju. Izpodbijanje pogodbe iz tega razloga je osebna pravica pogodbenih strank, ki ne preide na dediča. (Sodba II Ips 514/1995, 05.03.1997).

Ker je tožnica dne 14.02.1994 umrla, je pravna podlaga za razvezo pogodbe, ki je temeljila na neznosnosti skupnega življenja, odpadla. Zgolj zaradi odnosov med pogodbeniki, tudi, če bi bili ti res slabi, dediči nimajo pravice zahtevati razveze pogodbe o dosmrtnem preživljanju. Samo v primerih, ko je kateri izmed pogodbenikov že za časa svojega življenja imel pravico zahtevati razvezo pogodbe iz razloga, da drugi pogodbenik ni izpolnjeval svojih obveznosti, ta pravica pripada tudi njegovim dedičem. Samo ta pravica je po svojem značaju premoženjska pravica, ki ni osebne narave (2. člen ZD) in temelji na 3. odstavku 120. člena ZD. (Sodba II Ips 558/1996, 18.03.1998)

---

¹²³ Šinkovec Janez, Tratar Boštjan, Veliki komentar zakona o dedovanju s sodno prakso, Založniška hiša Primath, Ljubljana 2005, str. 700.

¹²⁴ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 556.

¹²⁵ Glej Sodbo II Ips 141/1997, (09.07.1998).

¹²⁶ Glej VSRS sodba II Ips 268/2013, (14.05.2015).

3.12.2.2 NEVZDRŽNO STANJE V OBJEKTIVNEM IN SUBJEKTIVNEM SMISLU

Neznosnost življenja je potrebno presojati po subjektivnih in po objektivnih kriterijih; skupno življenje je potrebno šteti za neznosno tudi, če ga imata stranki za neznosnega.¹²⁷ Kot subjektivni kriterij je mišljena subjektivna ocena strank o neznosnosti nadaljnjega skupnega življenja, osebne lastnosti strank, medtem ko je objektivna okoliščina npr. vrsta in število spornih dogodkov. Če je skupno življenje strank neznosno, sta otežena izpolnitev pogodbe in doseganje njenega namena.

Dejanska podlaga, ki je bila na prvi stopnji izčrpno ugotovljena, pa ni omogočila sklepanja o tako omajanih medsebojnih odnosih pogodbenih strank, ki bi zaradi neznosnosti skupnega življenja zahtevali razvezo pogodbe. Slabi odnosi med pogodbenimi strankami so bili po oceni nižjih sodišč posledica specifičnih razmer, predvsem hude bolezni. Sodišče prve stopnje je ocenilo, da se je preživljanka te bolezni zavedala in s tem tudi posledic, ki so vplivale na skupno življenje, da pa kljub temu pri njej ni bil podan subjektivni element, da je postalo doma skupno življenje neznosno. Vsako omajanje razmerij med strankami pogodbe še nima za posledico ugotovitve o neznosnem skupnem življenju. Slednje namreč pomeni nevzdržno stanje v objektivnem in subjektivnem smislu, upošteva voljo strank ob sklenitvi pogodbe in posebne razmere, ki se tičejo tudi osebnostnih lastnosti pogodbenikov. (Sodba II Ips 73/95, 11.05.1995)

Toženec je prevzete obveznosti po pogodbi o dosmrtnem preživljanju s tožnico izpolnjeval. Določene obveznosti med pravnima strankama pa so bile dogovorjene šele za čas, ko tožnica sama zaradi bolezni ali starostne onemoglosti ne bi mogla več skrbeti zase, pa ta čas še ni nastopil, ker je tožnica glede na svoje stanje zmožna skrbeti za svojo oskrbo in je za občasne prepire kriva sama zaradi svojega nekorektnega obnašanja ter da zgolj zaradi enega dogodka, ki se je pripetil 18.04.1993, razmere med pravnima strankama ne morejo biti porušene, še posebej, ker je toženec še naprej pripravljen izpolnjevati svoje obveznosti do tožnice. Pri tem je potrebno poudariti, da kakršenkoli nesporazum med strankama še ne pomeni, da je postalo njuno skupno življenje neznosno. Ta ocena je odvisna od oblike skupnosti, ki je dogovorjena, pa tudi od okoliščin, ki so objektivnega značaja ali pa so subjektivno pogojevane. (Sodba II Ips 571/94, 31.01.1996)

3.12.2.3 PRETEKLI DOGODKI IN MOŽNOST NADALJNEGA IZVRŠEVANJA POGODBE

Pogodbeni stranki imata torej v primeru neznosnosti skupnega življenja odstopno pravico zaradi spremenjenih okoliščin. Spremenjena okoliščina je omajano medsebojno razmerje pogodbenikov in njuno neznosno skupno življenje. Splošne predpostavke razveze ali

---

¹²⁷ Šinkovec Janez, Tratar Boštjan, Veliki komentar zakona o dedovanju s sodno prakso, Založniška hiša Primath, Ljubljana 2005, str. 700.

spremembe pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin so določene v 112. in 115. členu OZ (posebna pravila pa v 2. odstavku 561. člena OZ). Po splošnih pravilih določenih v 2. odstavku 112. člena OZ stranka nima pravice zahtevati razveze pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin, če bi se jim lahko izognila. Neznosnemu skupnemu življenju se stranke težko izognejo, kadar se zaradi nezdržljivosti značajev, ki se pokaže po sklenitvi pogodbe, njihovo medsebojno razmerje postopoma omaje. Zato bi bilo neživljenjsko pogodbeni stranki siliti k nevzdržni skupnosti.¹²⁸ Stališče sodbe prakse pa je, da preživljančeve zahteve za razvezo pogodbe ni mogoče zavriniti samo glede na pretekle dogodke, ampak je treba upoštevati tudi možnost nadaljnjega izpolnjevanja pogodbe.

Če se razmere po sklenitvi pogodbe spremenijo, je potrebno presoditi, ali so spremembe resnično tako korenite, da je postalo skupno življenje nevzdržno in nadaljevanje pogodbenega razmerja ni mogoče. Pravni red se načeloma bolj nagiba k ohranitvi pogodbe kot pa k njenemu prenehanju in razvezo pogodbe šteje za skrajni ukrep, ne pa sankcijo, ki bi bila v celoti odvisna od preživljančevega dojemanja svojega trenutnega položaja. Zato je zmotno revidentovo stališče, da bi moralo sodišče pogodbo razvezati takoj, ko ugotovi le subjektivno neznosnost skupnega življenja. Pri presoji pravnega standarda neznosnosti skupnega življenja je namreč potrebno upoštevati, da je stanje nevzdržno v objektivnem in subjektivnem smislu, ter pri tem ovrednotiti vse okoliščine konkretnega primera, zlasti razloge, ki so pripeljali do spremenjenih razmer med strankama, voljo in osebnostne lastnosti strank ter pretehtati vse možnosti za razrešitev nastale konfliktna situacije. (Sodba II Ips 904/2008, 01.10.2009).

3.12.3 RAZVEZA POGODBE ZARADI NEIZPOLNJEVANJA OBVEZNOSTI

Tretji odstavek 561. člena OZ določa, da lahko vsaka stranka zahteva, da se pogodba razveže, če druga stranka ne izpolnjuje svojih obveznosti. Kot sem že v poglavju o razvezi pogodbe zaradi neznosnega skupnega življenja navedla, gre v primeru razveze pogodbe zaradi neizpolnjevanja obveznosti za premoženjsko pravico, ki je predmet dedovanja. Izpolnitev ene stranke je odvisna od izpolnitve druge stranke. Pravica ene stranke, če druga stranka ne izpolni svoje obveznosti, je po splošnih pravilih določena v 103. členu OZ in daje stranki možnost, da zahteva izpolnitev obveznosti ali pa razvezo pogodbe na podlagi 3. odstavka 561.

---

¹²⁸ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 556.

člena OZ. Stranka, ki ne izpolnjuje svojih obveznosti, nima pravice zahtevati razveze pogodbe zaradi neizpolnitve.¹²⁹

Zaradi razveze pogodbe med strankama preneha pravno razmerje, ki je nastalo na podlagi pogodbe in, če sta svoje obveznosti že izpolnjevali, morata zaradi odpadlega pravnega temelja druga druga na podlagi novega pravnega temelja (neupravičene pridobitve) vrniti vse, kar sta prejeli. Če naravna restitucija (vzpostavitev prejšnjega stanja) ni več mogoča, pride v poštev civilna restitucija (denarna vrednost dosežene koristi) v okviru prikrajšanja druge stranke.¹³⁰ Preživljanec je dolžan vrniti preživljalcu toliko, kolikor je bil spričo razveze pogodbe okoriščen. Vrniti mu mora to, kar je preživljanec porabil po odbitku koristi, ki jih je preživljalec morebiti imel. Če se torej pri pogodbi o dosmrtnem preživljanju vzpostavi prejšnje stanje, preživljalec izgubi pravico do izročitve premoženja, katerega izročitev je odložena do preživljančeve smrti, preživljanec pa izgubi pravico do preživnine.¹³¹

Sodna praksa je vzpostavila dva pogoja za razvezo:

- *da gre za pomemben obseg neizpolnjevanja pogodbe oziroma prevzetih obveznosti preživljanja in*
- *je za neizpolnjevanje podana odgovornost prevzemnikov premoženja.*

Načelna obveznost sodišča, da izvede predlagane dokaze, ni neomejena. Stranka mora ob podaji dokaznega predloga natančno opredeliti, katero dejstvo naj se s pomočjo določenega dokaza ugotovi in na podlagi katerih okoliščin naj bi predlagan dokaz služil ugotovitvi določenega dejstva (substanciranje dokaznega predloga). Abstraktni pojem neizpolnjevanja pogodbe, o čemer naj bi navedene priče izpovedale, bi moral tožnik konkretizirati oziroma razčleniti na tista dejstva, ki tvorijo njegovo vsebino.¹³²

Za presojo utemeljenosti tožbenega zahtevka za razvezo pogodbe zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti so odločilna naslednja dejstva: vsebina pogodbe oz. pogodbeno dogovorjenih obveznosti, neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti ter razlog neizpolnjevanja obveznosti. (VSC sklep Cp 1029/2008, 03.02.2009)

---

¹²⁹ Glej 103. člen OZ.

¹³⁰ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 557.

¹³¹ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 557.

¹³² VSL sodba I Cp 3261/2014, (04.02.2015).

3.12.3.1 IZPOLNJEVANJE ONEMOGOČENO S STRANI ENE STRANKE

V primeru, ko je neizpolnjevanje pogodbe onemogočeno s strani ene stranke, je ustaljeno stališče sodne prakse, da razveze pogodbe o dosmrtnem preživljanju zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti ne more zahtevati tisti pogodbenik, ki sopogodbeniku neutemeljeno odklanja ali kako preprečuje izvrševanje prevzetih obveznosti.¹³³ V 2. odstavku 239. člena OZ je določeno da, če dolžnik ne izpolni svoje obveznosti, je upnik upravičen zahtevati tudi povrnitev škode, ki mu je zaradi tega nastala. Torej je v primeru neizpolnjevanja obveznosti ene stranke po pogodbi o dosmrtnem preživljanju, druga stranka upravičena do povrnitve škode, ki je nastala zaradi tega in to tudi v primeru, če ne pride do razveze pogodbe.¹³⁴

Iz navedenih dejanskih ugotovitev sta sodišči prve in druge stopnje utemeljeno naredili zaključek, da je izključno tožnica tista, ki toženi stranki onemogoča izpolnjevanje s pogodbo prevzetih obveznosti, s strani tožene stranke večkrat ponujeno ponovno skupno življenje pa brez predhodnega poizkusa že vnaprej odklanja (po ugotovitvah nižjih sodišč naj bi jo k temu podpihovali drugi ljudje), pri čemer svoje vnaprejšnje odklanjanje ponovnega skupnega življenja utemeljuje z obstojem v dosedanjih postopkih sicer neugotovljenega utemeljenega strahu pred tožencem in njegovimi ravnanji, ter z vnaprejšnjimi ocenami, da toženec v prihodnje ne bo ravnal tako kot obljublja in da tudi prevzetih obveznosti ne bo izpolnjeval. Ob upoštevanju vseh navedenih ugotovitev in zaključkov nižjih sodišč, tudi po mnenju revizijskega sodišča pogoji za razvezo sklenjene pogodbe niso izpolnjeni. (Sodba II Ips 862/1993, 16.03.1995)

Toženka ni izkazala konkretnih prizadevanj, da bi še naprej izpolnjevala obveznosti iz pogodbe o dosmrtnem preživljanju. Izvrševanje pogodbenih obveznosti je povsem opustila in jih že več let ne izpolnjuje. Ker tudi ni dokazano, da bi ji tožnik prepovedal ali celo fizično preprečil izvrševanje pogodbenih obveznosti ali pa vsaj ustvaril kakšne razmere oz. odnose, ki bi bili tako nevzdržni, da bi preprečevali izpolnjevanje teh, je bilo pravilno ugodeno tožbenemu zahtevku. (VSL sodba I Cp 1439/2009, 01.07.2009)

3.12.3.2 DELNO IZPOLNJEVANJE POGODBE

Preživljalec mora pogodbene obveznosti izpolnjevati v celoti. Od preživljanca ni mogoče zahtevati, da bi se zadovoljil samo z delnim izpolnjevanjem pogodbe.¹³⁵ Neizpolnjevanje obveznosti mora biti dejansko, pri čemer je le bistveno neizpolnjevanje (neizpolnjevanje, ki

---

¹³³ Sodba II Ips 1047/2008, (26.05.2011).

¹³⁴ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 557.

¹³⁵ Sodba II Ips 453/1999, (08.03.2000).

bistveno posega v pogodbeni, eksistenčni položaj preživljanca)¹³⁶ oziroma neizpolnjevanje v pretežnem delu šteti za razlog za razvezo pogodbe in ne izpolnjevanje nezatnega dela obveznosti.¹³⁷

Ob upoštevanju ugotovljenih dejanskih ugotovitev (zlasti ugotovitev, da toženec od aprila 1990 dalje pogodbenih obveznosti ni izpolnjeval na način, kot je bil pogodbeno dogovorjen – tedaj preživljancu ni nudil niti hrane, niti mu ni plačeval nadomestila te hrane v denarni vrednosti, pa tudi glede druge oskrbe je bil preživljanec, kot je ugotovilo sodišče prve stopnje »prepuščen bolj ali manj sam sebi«, ne more biti prav nobenega pomisleka, da je tožnik zaradi neizpolnjevanja bistvenega pogodbenega razmerja pravnih strank, ki je bilo v preživljanju preživljanca, lahko utemeljeno zahteval razvezo sklenjene pogodbe. (Sodba II Ips 341/1993, 24.02.1994)

3.12.4 SPREMENJENE RAZMERE

Možnost sodne spremembe pogodbenih pravic in obveznosti strank, v okviru tožbenega zahtevka je določena v 562. členu OZ, ki v 1. odstavku navaja da, če se po sklenitvi pogodbe razmere tako spremenijo, da postane izpolnitev pogodbe znatno otežkočena, uredi sodišče na zahtevo ene ali druge stranke znova njuno razmerje ali pa ga razveže, upoštevajoč vse okoliščine. Kdaj postane izpolnitev pogodbe znatno otežkočena, presoja sodišče glede na konkretne okoliščine primera.¹³⁸ Ni pomembno čigava izpolnitev postane znatno otežena. Lahko je otežena izpolnitev preživjalčeve obveznosti za preživljanje ali pa izpolnitev preživljančeve obveznosti za prenos premoženja. Obe stranki pridobita pravico s tožbo zahtevati spremembo medsebojnih pravic in obveznosti, ki jih imata na podlagi pogodbe, ali pa razvezo pogodbe.¹³⁹

Zahtevki za razvezo pogodbe ni utemeljen, če bi morala stranka, ki se sklicuje na spremenjene okoliščine, ob sklenitvi pogodbe te okoliščine upoštevati ali če bi se jim lahko izognila oziroma če bi njihove posledice lahko odklonila.¹⁴⁰

Stranki sta sklenili t.i. mešano pogodbo, ki vsebuje elemente več nominatnih pogodb tako, da je ni mogoče opredeliti zgolj kot eno (ali več) možnih vrst pogodb, zato je treba pri odločanju

---

¹³⁶ Sklep II Ips 594/2009, (28.02.2013).

¹³⁷ VSC sodba in sklep Cp 764/1999, (16.12.1999).

¹³⁸ Šinkovec Janez, Tratar Boštjan, Vzorci pogodb civilnega in gospodarskega prava in aktov gospodarskih družb s komentarji in sodno prakso, Oziris, Lesce, 2002, str. 705.

¹³⁹ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 562.

¹⁴⁰ Glej 2. odstavek 112. člena OZ.

uporabiti splošne določbe obligacijskega prava. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da se v okoliščinah, ko je med strankama prišlo do dokončnega razdora in ko za nadaljevanje vsaka stranka postavlja nesprejemljive pogoje, postavlja vprašanje smiselnosti in nadaljnjega obstoja takšne pogodbe, ter da razmerja med strankama na drugačno osnovi ni mogoče urediti, vztrajanje pri neživljenjski pogodbi, ki je nobena od strank en bo izpolnjevala, pa bi medsebojne odnose še poslabšalo oziroma bi to za oba predstavljalo neznosne razmere, zato je po oceni pritožbenega sodišča na mestu uporaba določbe o razvezi pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin. (VSL sodba I Cp 1378/2004, z dne 08.06.2005)

3.12.4.1 PONOVA UREDITEV RAZMERJA IMA PREDNOST PRED RAZVEZO

Usklajenost temeljnih načel obligacijskega prava ter ustavnega načela sorazmernosti zahteva, da skuša preživljanec pogodbeno razmerje najprej ustrezno spremeniti. Šele, če to ni mogoče ali če druga stran v takšno spremembo ne privoli, pa se lahko zahteva razveza pogodbe. Že v skladu z načeli vestnosti in poštenja ter prepovedjo zlorabe pravic pa bi bilo nepošteno, da bi pogodbeni stranka imela pravico zahtevati razvezo pogodbe, če gre razloge za neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti s strani sopogodbena pripisati njej oziroma iz neutemeljenega razloga ne sprejema njihove izpolnitve.¹⁴¹

Pri odločanju med razvezo pogodbe o dosmrtnem preživljanju in njeno spremembo iz dolžnosti naturalnega preživljanja v dosmrtno denarno rento ima sprememba pogodbe prednost, če strankama objektivno bolj ustreza kot razveza pogodbe. Ker gre za občasne dajatve, ki se plačujejo vnaprej, je mogoče preužitek v denarni obliki (denarno rento) zahtevati le od vložitve tožbe dalje oziroma od vložitve takšnega zahtevka dalje. (Sodba II Ips 605/2002, 10.04.2003)

3.12.4.2 DOSMRTNA DENARNA RENTA

Drugi odstavek 562. člena OZ opredeljuje možnost, da sodišče spremeni preživjalčevo pogodbeno obveznost preživljanja v obveznost periodičnih denarnih dajatev preživljancu do preživljančeve smrti. Možna je tudi sprememba preživjalčeve obveznosti dogovorjene skupnosti življenja v dosmrtno denarno rento v primeru neznosnega skupnega življenja.¹⁴² Predpostavka utemeljenosti tožbenega zahtevka je, da sprememba ustreza obema strankama. Zaradi te predpostavke se pravni postopek največkrat konča s sporazumom strank v obliki sodne poravnave ali z umikom tožbe zaradi poravnave, sklenjene v obliki notarskega zapisa.

¹⁴¹ VSL sodba II Cp 3756/2009, (23.12.2009).

¹⁴² Glej VSS II Ips 13/1995, (04.07.1996).

Sodišče pa lahko spremeni obveznost preživljanja v rento tudi, če o tem ni soglasja strank, če glede na vrednost dogovorjenega dosmrtnega preživljanja ugotovi:

- da bo preživljalec zmožgal plačevati določeno rento brez škode za svoje preživljanje in
- da bo renta zadoščala za preživljanje preživljanca.¹⁴³

Izračun rente je dejansko in ne materialno vprašanje. Pri spremembi naturalnega preživljanja v denarno rento se ta določa glede na vrednost dogovorjenega dosmrtnega preživljanja, ne pa glede na preživilnske potrebe upravičenca. (VSL sodba III Cp 922/2009, 06.05.2009)

3.13 PRENEHANJE POGODBE

Pogodba o dosmrtnem preživljanju ustvarja pravice in obveznosti za pogodbeni stranki in za njune univerzalne pravne naslednike. Zaradi smrti preživljalca ne prenehajo njegove obveznosti, ki so nastale na podlagi te pogodbe. Petstotriinšestdeseti člen OZ določa, da v primeru smrti preživljalca, preidejo njegove obveznosti na njegovega zakonca in na tiste potomce, posvojence ali njihove potomce, ki so poklicani k dedovanju, če ti v to privolijo. Celotno pravno razmerje med strankama obstaja še naprej in se z dedovanjem prenese na preživljalčeve dediče. Za prenos je potrebno dedičevo soglasje. Sedanja določitev kroga oseb, ki po OZ lahko podedujejo preživljalčeve pravice in obveznosti iz pogodbe o dosmrtnem preživljanju, bolj ustreza opredelitvi kroga zakonitih dedičev v 1. odstavku 10. člena ZD. Sicer pa so že prej po ZD, enako kot sedaj po OZ, v ta krog spadali le preživljalčevi zakoniti dediči prvega dednega reda, in ne le zakonec in najbližji potomci (otroci).¹⁴⁴ V pogodbeno razmerje s preživljancem, kot preživljalčevi dediči, lahko z dedovanjem na podlagi OZ vstopijo naslednje osebe:

- preživljalčev zakonec, zunajzakonski partner ali istospolni partner,
- preživljalčevi otroci in posvojenci,
- otroci in posvojenci preživljalčevih otrok in posvojencev (nadaljnji potomci preživljalca), če so dediči na podlagi vstopne pravice.¹⁴⁵

Določba prvega odstavka 563. člena OZ je dispozitivna, zato lahko stranki že v pogodbi določita njen prenos na določeno osebo v primeru preživljalčeve smrti. Prenos bo veljaven, če

---

¹⁴³ Glej VSS II Ips 307/1998, (17.03.1999).

¹⁴⁴ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 564.

¹⁴⁵ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 564.

bo novi preživljalec soglašal z njim z izjavo podano v obliki notarskega zapisa.¹⁴⁶ Preživljalec lahko tudi enostransko z oporoko razpolaga s svojimi pravicami in obveznostmi iz pogodbe. V oporoki lahko določi dediča, ki podeduje njegove pravice in obveznosti iz pogodbe o dosmrtnem preživljanju.

Če preživljalec ni z oporoko razpolagal s pravicami in obveznostmi iz pogodbe in če tudi ni zakonitih dedičev ali če so, pa ne sprejmejo pogodbenih pravic in obveznosti, se pogodba razveže.¹⁴⁷ OZ varuje premoženjski položaj preživljanca z določbo, da preživjalčevi dediči niso upravičeni do odškodnine. Preživljančev položaj se zaradi prezgodnje smrti preživjalca ne sme poslabšati. Vendar je dolžan preživljanec vseeno vrniti oziroma nadomestiti vrednost pridobljenega, če preživjalčevi dediči zaradi svojih neustreznih premoženjskih razmer ne morejo prevzeti pogodbenih obveznosti.¹⁴⁸ Četrty odstavek 563. člena OZ določa, da sodišče ob upoštevanju premoženjskih razmer preživljanca in preživjalčevih dedičev določi preživljančevo obveznost po prostem preudarku.

Določilo 122. člena ZD ureja poseben način prenehanja pogodbe o dosmrtnem preživljanju zaradi smrti preživjalca. Ker ni vedno mogoče šteti, da je preživjalčeva obveznost osebne narave, zaradi njegove smrti pogodba ne preneha vedno, ampak lahko preide na osebe iz 1. odstavka 122. člena ZD, če te v to privolijo (2. odstavek 122. člena ZD). Ker je pogodba o dosmrtnem preživljanju, z dne 14.08.1978 prenehala, tožnica uveljavlja zahtevek po 3. odstavku 122. člena ZD. Vse okoliščine, s katerimi tožeča stranka želi pri sodišču ustvariti prepričanje o neizpolnjevanju obveznosti s strani tožnice in F.Z.ml., sestavljajo civilno dejansko stanje v primeru razveze pogodbe po 2. in 3. odstavku 120. člena ZD, ne pa, kadar gre za prenehanje pogodbe po 122. členu ZD. Drugače povedano: čeprav preživljalec preživljanca ne preživlja tako, kot je bilo dogovorjeno, to še ne izključuje njegove volje, da svojo obveznost na takšen način, to je pomanjkljivo, izpolnjuje še naprej. V takem primeru za nadaljevanje pogodbe o dosmrtnem preživljanju privolitev preživljanca ni potrebna, seveda pa lahko zahteva razvezo pogodbe po 2. in 3. odstavku 120. člena ZD. (VSL sodba II Cp 278/2001, 290.3.2001)

Če dedič ne prevzame obveznosti iz pogodbe o dosmrtnem preživljanju pod enakimi pogoji, se pogodba razveže. Do prehoda obveznosti nanj po 1. odstavku 122. člena ZD tako ne pride. Kljub specialnim določbam v ZD sodi tudi pogodba o dosmrtnem preživljanju med obligacijske pogodbe. Zanje pa velja splošno načelo obligacijskega prava, da je oblične pogodbe mogoče razvezati z neobličnim sporazumom (68. člen ZOR). (Sodba II Ips 506/1997, 09.12.1998)

---

¹⁴⁶ Glej, 122.-124. člen OZ.

¹⁴⁷ Bolj podrobno navedeno zadaj med prilogami – vzorec prenehanja pogodbe o dosmrtnem preživljanju zaradi smrti preživjalca.

¹⁴⁸ Podgoršek Bojan et al., Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004, str. 565.

3.14 VLOGA NOTARJA PO SMRTI PREŽIVLJANCA

Po smrti preživljanca, je preživljalec dolžan ponovni odpravek notarskega zapisa pogodbe o dosmrtnem preživljanju, na katerem je navedeno, da je sestavljen za vpis pravice v zemljiško knjigo, predložiti pri pristojnem FURS,¹⁴⁹ pri katerem je predhodno prijavil pogodbo o dosmrtnem preživljanju, torej v času sklenitve omenjene pogodbe. Po preživljalčevem plačilu davka na dediščine in darila pri pristojnem FURS, notar vloži v elektronsko zemljiško knjigo predlog za vpis lastninske pravice na nepremičninah, ki so predmet pogodbe, kateremu priloži poleg odpravka notarskega zapisa pogodbe, ki vsebuje zemljiškoknjižno dovolilo, ki ga je izstavil preživljanec na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju,¹⁵⁰ tudi izpisek iz matičnega registra o smrti preživljanca.

Ne smemo pozabiti, da je v zemljiški knjigi lahko, kot prepoved razpolaganja v korist preživljalca, vknjižena pravica prepovedi odtujitve in obremenitve v korist preživljalca, katero pravico pa sodišče ob prejemu predloga za vknjižbo lastninske pravice na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju izbriše ex offo, torej po uradni dolžnosti (od 01.05.2011, to je od uvedbe elektronske zemljiške knjige dalje) in za izbris te pravice notar ni dolžan vložiti posebnega zemljiškoknjižnega predloga.

Poleg omenjene pravice prepovedi odtujitve in obremenitve lahko s pogodbo o dosmrtnem preživljanju nastane in se vknjiži tudi pravica realnega bremena preživljanja v korist preživljanca, za izbris katerega je notar dolžan vložiti poseben zemljiškoknjižni predlog – izbris izvedene pravice, kateremu priloži izpisek iz matičnega registra o smrti, kot izhaja iz 1. odstavka 43. člena ZZK-1, ki navaja, da se v primeru prenehanja pravice z imetnikovo smrtjo vknjižba prenehanja te pravice dovoli na podlagi potrdila pristojnega matičnega organa o vpisu smrti imetnika v matični register ali pravnomočne sodne odločbe o razglasitvi imetnika za mrtvega. Predlog glede izbrisa pravic lahko v elektronsko zemljiško knjigo vloži le notar. Sodišče – zemljiška knjiga (katerakoli v Sloveniji, ki ji je zadeva dodeljena v reševanje) izda sklep glede vpisa lastninske pravice na preživljalca oz. izbrisa omenjenih pravic.

Po pogodbi o dosmrtnem preživljanju pripada preživljalcu preživljančevo premoženje s trenutkom njegove smrti tudi v stvarnopravnem smislu. Za pridobitev v preživljalčevo last zato vknjižba v zemljiško knjigo nima konstitutivnega učinka. Ko je izvršena ima publicitetni učinek. (VSL sklep II Cp 3743/2008, 22.10.2008)

¹⁴⁹ Finančna uprava Republike Slovenije.

¹⁵⁰ Glej 4. odstavek 43. člena ZZK-1.

V pogodbo o dosmrtnem preživljanju, ki jo je predlagateljica priložila predlogu, nepremičnina »ključavničarska delavnica na naslovu T.« ni označena z identifikacijskim znakom, to je s parc. št., ki je vpisana v zemljiško knjigo in pri katerih se predlaga vpis. Ker torej listina po vsebini ne ustreza zahtevi iz 31. člena ZZK – 1, je bila odločitev o zavrnitvi vpisa pravilna. (VSL sklep II Cp 1822/2009, 09.09.2009)

Ob ugotovitvi, da je dedič vstopil v vse pravice in obveznosti pokojne imetnice pravice prepovedi odsvojitve in obremenitve, ki je bila vknjižena v zemljiško knjigo, pravica prepovedi odsvojitve in obremenitve s smrtjo imetnice ni prenehala. (VSL sklep II Cp 1587/2010, 02.12.2010)

SKLEP

Na podlagi vloženega dela sem prišla do ugotovitve, da pri navidezno enostavni pogodbi o dosmrtnem preživljanju, lahko pogosto pride do spora, na kar kažejo številni primeri iz sodne prakse. Pogosto sodišče ugotavlja namen pogodbenih strank, ali je morda šlo le za navidezno pogodbo. Vsakdanja sodna praksa kaže, da skušata pogodbeni stranki koga prikrajšati, običajno so to nujni dediči, tako da skleneta pogodbo o dosmrtnem preživljanju, ki pa dejansko prikriva darilno pogodbo. Sodišče je namreč v večih primerih ugotovilo, da prihaja do izigravanja OZ in je preživljanje osebe le »maska«, pod katero se skriva pravi odraz te pogodbe. Daleč največ sodnih odločb pri pogodbi o dosmrtnem preživljanju pa se nanaša na razvezo pogodbe.

Proti koncu študija prava sem tudi sama pričela z delom v notarski pisarni in s tem dobro spoznala vlogo notarja na področju dednega prava. Na tem področju je strankam omogočena pogodbeno avtonomija, torej vnaprejšnja ureditev dednopравnih razmerij. Iz praktičnega dela tudi sama opažam, da se stranke odločijo za sklenitev katere od dednopравnih pogodb in želijo dedno vprašanje rešiti, preden umrejo in tako preprečijo, da bi prišlo do zakonitega dedovanja.

Kot sem že v tej magistrski nalogi navedla, gre za dvostransko obligacijsko razmerje (preživljalec se zaveže, da bo do smrti preživljal preživljanca, preživljanec pa se zaveže s trenutkom svoje smrti prenesti nanj svoje premoženje). Menim, da je ena od slabosti sklenitve takšne pogodbe, da izpolnitvi nista sočasni in je zato takšna pogodba aleatorna, saj ob sklenitvi pogodbe ni znano, kako dolgo bo moral preživljalec izpolnjevati svojo obveznost in v kakšnem obsegu. Tudi tukaj so pogosti primeri iz sodne prakse, kjer se je sodišče ukvarjalo z vprašanjem ali gre v pogodbi za pomanjkanje aleatornosti. Zdi se mi zelo pomembno, da je pri sklepanju pogodbe o dosmrtnem preživljanju prisotna prava volja strank, kajti sklenjene pogodbe ni mogoče kar tako enostransko preklicati. Postopek dokazovanja in razveljavitve pa je dolgotrajen. Strankam pogodbe pa še vedno ostaja možnost sporazumne razveze le te in to ne le po 561. členu OZ, ampak tudi po splošnem pravilu obligacijskega prava, ki določa, da obveznost ugasne s soglasno voljo udeležencev.

Menim, da je najbolje, če so pri sklepanju pogodbe o dosmrtnem preživljanju poleg preživljanca in preživjalca prisotni še ostali potomci in v tej isti pogodbi sklenejo še

sporazum o odpovedi neuvedenemu dedovanju. To je idealna možnost za preprečitev kasnejših sporov. Običajno stranke pridejo v notarsko pisarno z željo skleniti neko dednopravno pogodbo in po nasvetu notarja sklenejo še sporazum o odpovedi neuvedenemu dedovanju, v sklopu te pogodbe. S tem potencialni dedič iz dednopravne pogodbe nima več nobenih zahtevkov in je v celoti dedno odpravljen.

Z gotovostjo lahko trdim, da ima institucija notariata pri sestavljanju dednopravnih pogodb pomembno vlogo. Notar je oseba, ki strankam pomaga pravilno pravno in objektivno svetovati, katero pogodbo naj sklenejo, jim razloži njihova pravice in obveznosti ter jim notarski zapis pred podpisom tudi obvezno prebere. S tem je omogočena večja preglednost in pravna varnost ter tudi zadovoljstvo strank, ne le v tako strogo pravnem, ampak bolj v življenjskem smislu. V prihodnosti se bo notarjem njihova vloga še povečala, saj naj bi s predlagano spremembo ZN vodili še register sporazumov o odpovedi neuvedenemu dedovanju, z začetkom uporabe Uredbe o dedovanju pa je tudi za izdajo Evropskega potrdila o dedovanju določena neposredna pristojnost notarja.

PRILOGE-VZORCI POGODB

Notar(ime in priimek)
Sedež

Opr.št. SV..../2015

NOTARSKI ZAPIS

V moji notarski pisarni se dne ..... ob ..... uri zglasita stranki:-----

a) **PRIIMEK in IME**, roj....., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št.
....., z dne ....., izdala Upravna enota ....., **kot preživljanka**-----

b)**PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan....., osebna izkaznica št....., z dne
....., izdala Upravna enota ....., **kot preživljalec**-----

Identiteta strank, vključno z rojstnimi podatki, je bila ugotovljena na podlagi zgoraj navedenih
osebni dokumentov.-----

Stranki skleneta naslednjo:-----

----- POGODBO O DOSMRTNEM PREŽIVLJANJU-----

Prvič: Pogodbeni stranki izjavita, da sta v sorodstvenem razmerju in sicer je preživljanka .....mati preživljalca .....

Razen preživljalca ..... ima preživljanka ..... še **sina** ....., roj. ...., stan. ...., drugih potomcev pa preživljanka Fridrih Julijana nima in izjavi, da je poročena z **zakonskim možem** .....

Pogodbeni stranki skleneta pogodbo o dosmrtnem preživljanju sami, brez navzočnosti sina in moža preživljanke, ... in .....

Predmetno pogodbo o dosmrtnem preživljanju pogodbeni stranki sklepata z namenom, da si preživljanka Fridrih Julijana v starosti in bolezni zagotovi stalno pomoč, nego in oskrbo, ki je potrebna, kar vse ji je pripravljen nuditi njen sin, preživljalec .....

Drugič: Preživljanka ..... je na podlagi kupoprodajne pogodbe, z dne ....., lastnica nepremičnega premoženja in sicer:--

posamezni del št. ... v stavbi št. ..., k.o....,--

kar po podatkih zemljiškega katastra predstavlja stanovanje v izmeri ... m² v pritličju s kletjo, na naslovu.....

Obe pogodbeni stranki ugotavljata in izrecno izjavita, da je preživljanka ..... predmetno nepremičnino, to je zgoraj navedeno stanovanje s kletjo, ki je predmet te pogodbe o dosmrtnem preživljanju, kupila z denarnimi sredstvi, pridobljenimi na podlagi dedovanja po pokojnih starših ..... in ....., izplačanimi od brata .....

Tretjič: Preživljanka **PRIIMEK in IME**, roj....., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota ..... *iz r o č i p o s v o j i s m r t i* svojemu sinu, preživljalcu ..... v last svoje nepremično premoženje in sicer:--

posamezni del št. v stavbi št. , k.o. ....,--

s pripadajočimi skupnimi deli in napravami, funkcionalnim zemljiščem, z vsemi pravicami in dolžnostmi, s pripadajočimi premičninami in inventarjem, ki se nahajajo v stanovanju ter *d o v o l j u j e*, da se po njeni smrti, na podlagi te pogodbe o dosmrtnem preživljanju in izpiska iz matičnega registra o smrti zanjo, na nepremičnini:--

posamezni del št. v stavbi št. , k.o. ....--

vknjiži lastninska pravica na osebo z imenom:

PRIIMEK in IME, roj. ...., EMŠO ....., stan....., osebna izkaznica št....., z dne ....., izdala Upravna enota .....

do celote.-----

Četrtrič: Preživljalec pa sprejme in prevzame pogodbeni predmet, zapisan v tem notarskem zapisu z vsemi pravicami in obveznostmi v last po smrti preživljanke in je dogovor pogodbenih strank, da imata pogodbeni stranki predmetni pogodbeni predmet v sosesi po njunem dogovoru, medtem ko preživljalec nastopi celotno posest predmetnega premoženja po smrti preživljanke ali tudi prej, v primeru njene trajne preselitve iz naslova, kjer prebiva, v morebitno domsko ustanovo, v kolikor bi zdravstveno stanje preživljanke to zahtevalo.-----

Petič: Preživljanka ..... si v tem notarskem zapisu izgovori zase pravice, preživljalec ..... pa se jih obvezuje izpolnjevati, kot sledi:-----

a) Preživljanka in preživljalec stanujeta v stanovanju v stanovanjskem bloku na naslovu ... .. in sicer v stanovanju, ki je predmet tega notarskega zapisa in koristita predmetno stanovanje s kletjo po njunem sporazumnem dogovoru ter ga bosta tudi v bodoče koristila tako kot do sedaj in ob sklenitvi predmetne pogodbe.-----

b) Pogodbeni stranki se sporazumeta in dogovorita, da imata skupno gospodinjstvo na skupne stroške, ki si jih delita po medsebojnem dogovoru, da preživljanka v času sklenitve pogodbe še sama skrbi in bo, dokler bo dopuščalo njeno zdravstveno stanje, skrbela zase, za svojo oskrbo in higieno, s pomočjo preživjalca in to vse na svoje stroške, morebitno razliko med mesečnimi dohodki in ostalimi denarnimi sredstvi preživljanke in med stroški za njeno oskrbo in preživljanje pa se obvezuje doplačati preživljalec.-----

c) V primeru, da preživljanka zaradi bolezni, onemoglosti ne bo več sposobna skrbeti zase, pa se obvezuje preživljalec, bodisi sam ali po izpolnitvenih pomočnikih njej nuditi in pripravljati vsakodnevno, zdravju primerno hrano, ji nuditi nego, oskrbo, pomoč, skrbeti za njeno osebno higieno, prati osebno in posteljno perilo, čistiti bivalne prostore in jih primerno ogrevati, razsvetljevati, vzdrževati, poklicati zdravnika in prinesiti zdravila ter ostale življenjske potrebščine, opraviti potrebne prevoze in to vse na stroške preživljanke, morebitno razliko med njenimi mesečnimi dohodki in ostalimi denarnimi sredstvi in med stroški za njeno oskrbo in preživljanje pa se obvezuje doplačati preživljalec.-----

č) V kolikor bo preživljanka zaradi njenega zdravstvenega stanja, nujno potrebna domske oskrbe, se stroški za domsko oskrbo zanjo primarno krijejo iz mesečnih dohodkov in ostalih denarnih sredstev preživljanke, morebitno razliko med mesečnimi dohodki in ostalimi denarnimi sredstvi preživljanke in med stroški polne domske oskrbe pa se obvezuje doplačati preživljalec.-----

d) Glede plačevanja tekočih mesečnih stroškov in vzdrževanja predmetnega stanovanja je dogovor pogodbenih strank, da vse tekoče stroške in tekoče vzdrževalne stroške, pripadajoče temu stanovanju tudi v bodoče plačujeta stranki vsaka 1/2 (ena skozi dva). Kar pa zadeva vzdrževanje tega stanovanja, pa ga bosta tudi v bodoče na skupne stroške po dogovoru vzdrževala preživljanka in preživljalec, v primeru večjih investicijskih posegov, oziroma adaptacije le-tega, pa se bosta obe pogodbeni stranki, tako preživljanka, kot preživljalec soglasno dogovorila glede tovrstnih posegov in kritja tovrstnih stroškov. V kolikor bi s posamezno stranko živela še kakšna oseba v tem stanovanju, pa se stroški razdelijo sorazmerno na število oseb, ki živijo s posamezno stranko.-----

e) Pogodbeni stranki se tudi dogovorita, da lahko, kot je že zgoraj zapisano preživljanka prosto brezplačno dosmrtno uporablja navedeno stanovanje in tudi prosto sprejema obiske ter si vzame vso hrano za svoje lastne potrebe in potrebe njenih obiskov.-----

f) Izrecna želja preživljanke je, da bi se skupaj s preživljalcem vseskozi dobro razumela, da se njuni odnosi tudi v primeru njene onemoglosti ne bi spremenili.-----

Šestič: Pogodbeni stranki se dogovorita in predlagata ter ustanovita v znak zavarovanja pravic preživljalca, prepoved odtujitve in obremenitve v korist preživljalca, **PRIIMEK in IME**, roj....., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota .....pa vsled zapisanega *d o v o l j u j e*, da se na nepremičnini:-----

posamezni del št. .. v stavbi št... , k.o....,-----

vknjiži v tem notarskem zapisu ustanovljena prepoved odtujitve in obremenitve, v korist preživljalca **PRIIMEK in IME**, roj....., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota .....

Sedmič: Pogodbeni stranki ocenita vrednost pogodbenega predmeta na .....EUR.-----

Osmič: Preživljalec ..... in preživljanka ..... soglašata z neposredno izvršljivostjo tega notarskega zapisa, glede vseh dajatvenih, storitvenih, opustitvenih, dopustitvenih obveznosti, skratka vseh obveznosti, zapisanih v predmetnem notarskem zapisu na podlagi člena 4 (štiri) Zakona o notariatu in člena 20 (dvajset) a Zakona o izvršbi in zavarovanju.-----

Devetič: Preživljalec ..... je z zgoraj navedeno osebno izkaznico izkazal slovensko državljanstvo in je s tem preverjen njegov EMŠO.-----

Desetič: Stroške tega notarskega zapisa, morebitne ostale nastale stroške s tem notarskim zapisom in vknjižbene stroške plača preživljalec. – – – – –

Enajstič: Pogodbeni stranki sta dolžni ta notarski zapis priglasiti pri FURS, pri pristojni izpostavi, v roku 15 (petnajst). dni. – – – – –

Dvanajstič: Vsaka od pogodbenih strank je samostojno upravičena predlagati vsa ustreza zemljiškoknjižna dejanja v zvezi s tem notarskim zapisom in pogodbeni stranki pooblastita za sestavo tega notarskega zapisa, kakor za vknjižbena dejanja, notarja Marguč Uroša, kateri notar izjavim, da bom zemljiškoknjižni predlog vložil v skladu z Zakonom o zemljiški knjigi. – – – – –

Preživljanka pooblasti preživjalca, da samostojno uredi vse potrebne postopke pri vseh pristojnih organih, FURS na temelju tega notarskega zapisa in podpis vseh potrebnih listin, vseh vlog, vse v zvezi z realizacijo predmetega notarskega zapisa ter da lahko tudi vso listinsko dokumentacijo, vključno s priporočeno pošto in osebno vročitvijo tudi dvigne. – –

Podpisani notar ..... potrjujem, da sta udeleženca notarskega zapisa istovetnost izkazala po osebnih dokumentih, da sem ta notarski zapis udeležencema na razumljiv način obrazložil, prebral, da ne obstojijo zakonski zadržki po členu 23 (triindvajset) ., 24 (štiriindvajset) . in 42 (dvainštirideset) . Zakona o notariatu, da sem udeleženca notarskega zapisa poučil na zakonita določila Zakona o notariatu, Zakona o izvršbi in zavarovanju, Zakona o dedovanju, Obligacijskega zakonika, Stvarnopravnega zakonika in Zakona o zemljiški knjigi v zvezi s tem notarskim zapisom ter na vsa ustreza zakonita določila in na pravne posledice sklenjenega pravnega posla, da sem notar na podlagi čl. 43 (triinštirideset) Zakona o notariatu pred sestavo tega notarskega zapisa pozval stranki, naj predložita morebitne listine, ki predstavljajo del celovitega pravnega posla ali več pravnih poslov med istimi strankami, ki zasledujejo enak poslovni namen kot pravni posel, ki bi bil zapisan v notarskem zapisu ali so z njim v drugačni pravni povezavi (povezani pravni posli). Na navedeni poziv sta stranki izrecno izjavili, da poleg nameravanega pravnega posla ni pravnih poslov, ki bi bili povezani z nameravanim pravnim poslom in zato ne razpolagata z listinami o povezanih pravnih poslih. Stranki sta ob sestavi tega notarskega zapisa izrecno izjavili, da ni okoliščin na podlagi katerih bi bil pravni posel v tem notarskem zapisu nedopusten. Poleg tega izrecno izjavita, da tega posla ne sklepata zgolj navidezno ali zato, da bi se izognili zakonskim obveznostim ali da bi protipravno oškodovali tretjo osebo. Nakar sta udeleženca v notarskem zapisu v prisotnosti notarja izjavila, da je vse prav in po njuni volji zapisano, da sta seznanjena z vsemi tveganji tega pravnega posla ter da sta ta notarski zapis lastnoročno podpisala in odobrila. – – – – –

Pristojbina se odmeri po notarski tarifi. – – – – –

Strankama izročim 2 (dva) odpravka tega notarskega zapisa, vsakemu po enega, medtem ko se izvirnik v elektronski obliki posreduje na Zemljiško knjigo, oziroma se izdela odpravek za Zemljiško knjigo, 1 (ena) odpravek se še izdela za zemljiško knjigo, ki ga nemudoma po sestavi prevzame preživljalec, stranki določata, da se lahko izda ponovni odpravek tega notarskega zapisa, izvirnik pa se nahaja pri notarju, preživljanka pa pooblasti preživjalca za

dvig odpravka, izdanega zanjo. -----

Kraj in datum -----

Lastnoročni podpis strank

Preživljanka _____

Preživljalec _____

Lastnoročni podpis notarja in žig

Preživljanka ..... izjavi, da ima poleg sina preživjalca ..... še potomce in sicer **PRIMEK in IME**, roj. .... , stan. ...., **PRIMEK in IME**, roj. ...., stan. ....in **PRIMEK in IME**, roj..... , stan....., drugih potomcev nima, je vdova, ne živi v zunajzakonski skupnosti in ni ponovno poročena.-----

Pogodbeni stranki predložita v potrditev predmetno pogodbo o dosmrtnem preživljanju, z dne....., brez navzočnosti ostalih potomcev preživljanke.-----

Podpisani notar ..... potrjujem, da sta udeleženca notarskega zapisa istovetnost izkazala na podlagi osebnih dokumentov, da sem pogodbo o dosmrtnem preživljanju, z dne....., ki je predmet potrditve in ta notarski zapis udeležencema na razumljiv način obrazložil, vsebino prebral, da ne obstojijo zakonski zadržki po členu 23 (triindvajset), 24 (štiriindvajset) . in 42 (dvainštirideset). Zakona o notariatu, da sem udeleženca notarskega zapisa poučil na zakonita določila Zakona o notariatu, Zakona o dedovanju, Obligacijskega zakonika, Zakona o zemljiški knjigi in Stvarnopravnega zakonika in Zakona o izvršbi in zavarovanju ter na vsa ustrezna zakonita določila in na pravne posledice sklenjenega pravnega posla, da sem notar na podlagi čl. 43 (triinštirideset) Zakona o notariatu pred sestavo tega notarskega zapisa pozval stranki, naj predložita morebitne listine, ki predstavljajo del celovitega pravnega posla ali več pravnih poslov med istimi strankami, ki zasledujejo enak poslovni namen kot pravni posel, ki bi bil zapišan v notarskem zapisu ali so z njim v drugačni pravni povezavi (povezani pravni posli). Na navedeni poziv sta stranki izrecno izjavili, da poleg nameravanega pravnega posla ni pravnih poslov, ki bi bili povezani z nameravanim pravnim poslom in zato ne razpolagata z listinami o povezanih pravnih poslih. Stranki sta ob sestavi tega notarskega zapisa izrecno izjavili, da ni okoliščin na podlagi katerih bi bil pravni posel v tem notarskem zapisu nedopusten. Poleg tega izrecno izjavita, da tega posla ne sklepata zgolj navidezno ali zato, da bi se izognili zakonskim obveznostim ali da bi protipravno oškodovali tretjo osebo. -----

Nakar sta udeleženca v notarskem zapisu v prisotnosti notarja izjavila, da je vse prav in po njihovi volji zapisano, da sta seznanjena z vsemi tveganji tega pravnega posla ter da sta stranki pogodbo o dosmrtnem preživljanju, z dne....., ki je predmet potrditve na strani 1 (ena) in 2 (dva) lastnoročno podpisali in na strani 3 (tri) potrdili podpisa kot lastnoročna, da sta ta notarski zapis lastnoročno podpisala in ga skupaj s pogodbo o dosmrtnem preživljanju, z dne....., ki je predmet potrditve odobrila, da je predmetna listina, ki je predmet potrditve pravilno sestavljena v obliki notarskega zapisa in jo na podlagi člena 49 (devetinštirideset) in 50 (petdeset) Zakona o notariatu, **potrdim**.-----

Stranki pooblastita za sestavo tega notarskega zapisa in za zemljiškoknjižna dejanja notarja Marguč Uroša.-----

Strankama izročim 2 (dva) odpravka tega notarskega zapisa, za vsakega po enega, 1 (en) odpravek je za sodišče - zemljiško knjigo, ki ga prevzame preživljalec, medtem ko se izvornik v elektronski obliki posreduje na Zemljiško knjigo, oziroma se izdela odpravek za Zemljiško knjigo, stranki določata, da se lahko izda ponovni odpravek tega notarskega zapisa, izvornik pa se nahaja pri notarju. -----

Pristojbina se odmeri po notarski tarifi.-----

K temu notarskemu zapisu so priložene in spojene naslednje listine: - - - - -

- Potrdilo o namenski rabi zemljišča in predkupni pravici Občine ..., številka: ....., z dne...- - - - -

*- Potrdilo Upravne enote ....., številka:....., z dne ..... - - - - -
in- - - - -*

- vpogled v vpisnik zadev v postopkih zaradi insolventnosti VS RS.- - - - -

Kraj in datum- - - - -

Lastnoročni podpis strank

Preživljanka _____

Preživljalec _____

Lastnoročni podpis in žig notarja

VZOREC POGODBE O DOSMRTNEM PREŽIVLJANJU, KI VSEBUJE SPORAZUM O
ODPOVEDI NEUVEDENEMU DEDOVANJU

Notar(ime in priimek)
Sedež

Opr.št. SV..../2015

NOTARSKI ZAPIS

V moji notarski pisarni se dne ..... ob ..... uri zglasijo stranke: - - - - -
-----

a) **PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št.
....., z dne ....., izdala Upravna enota ....., **kot preživljanec** - -
-----

b) **PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., osebna
izkaznica št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota ....., **kot**
preživljanka - -
-----

c) **PRIIMEK in IME**, roj....., EMŠO ....., stan. ...., osebna
izkaznica št....., z dne ....., izdala Upravna enota ., **kot preživljalka**

č) **PRIIMEK in IME**, roj....., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica
št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota ....., **kot udeleženka v**
notarskem zapisu - -

Navzoči sta tudi dve zapisni priči: - -
-----

a) **PRIIMEK in IME**, roj....., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št.
....., z dne ....., izdala Upravna enota ..... - -
-----

b) **PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., osebna
izkaznica št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota ..... - - - - -

Identiteta strank in prič, vključno z rojstnimi podatki, je bila ugotovljena na podlagi zgoraj navedenih osebnih dokumentov. Vsi udeleženci in zapisni priči izjavijo, da niso v sorodstvenem razmerju ter da zapisni priči nista priči, ki po Zakonu o notariatu ne bi smeli sodelovati, kot zapisni priči.-----

-----
Stranke sklenejo naslednjo:-----

----- POGODBO O DOSMRTNEM PREŽIVLJANJU -----

----- in -----

----- SPORAZUM O ODPOVEDI NEUVEDENEMU DEDOVANJU -----

Prvič: Pogodbene stranke izjavijo, da so v sorodstvenem razmerju in sicer tako, da sta preživljanca ..... in ..... starša preživljalka -----

-----
Razen preživljalka ..... imata preživljanca ..... in ..... še hčer **PRIIMEK in IME**, roj....., EMŠO ....., stan. ...., drugih potomcev pa preživljanca nimata.-----

-----
Predmetno pogodbo o dosmrtnem preživljanju pogodbene stranke sklepajo z namenom, da si preživljanca v starosti in bolezni zagotovita stalno pomoč, nego in oskrbo, ki je potrebna, kar vse jima je pripravljena nuditi preživljalka.-----

-----
Drugič: Preživljanca ..... in ..... sta na podlagi darilne pogodbe, z dne ..... in notarskega zapisa - darilna pogodba, opr.št.: SV ..., z dne ....., notarja ..... iz ....., solastnika vsak do 1/2 (ena skozi dva) celote nepremičnega premoženja in sicer:

-----
parc.št. ... in
parc.št....., obe k.o. ....,-----

-----
kar po podatkih zemljiškega katastra predstavlja:-----

-----
za prvo navedeno parcelo po dejanski rabi pozidano zemljišče v izmeri ..... m², s številko stavbe, zgrajene na tej parceli ....., za drugo navedeno parcelo pa kmetijsko zemljišče v izmeri ..... m².-----

-----
Pogodbene stranke izjavijo, da so seznanjene z dejanskim in zemljiškoknjižnim stanjem zgoraj navedenega predmetnega nepremičnega premoženja.-----

-----
Tretjič: Preživljanca **PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ....in **PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., *i z r o č i t a p o s v o j i s m r t i v*

last svoji hčeri, preživljalki ..... vsak svoj solastninski delež 1/2 (ena skozi dva) celote nepremičnega premoženja in sicer: - - - - -

-----
parc.št.... in - - - - -

parc.št....., obe **k.o. ....**, - - - - -

-----
z vsemi pravicami in dolžnostmi, z vsem, kar na teh parcelah stoji ali leži, s pripadajočimi pritiklinami in inventarjem ter vsemi premičninami ter *d o v o l j u j e t a*, da se po njuni smrti, na podlagi te pogodbe o dosmrtnem preživljanju in izpiskov iz matičnega registra o smrti zanj, za vsakega posameznega izmed njiju, pri njunih solastninskih deležih vsakega 1/2 (ena skozi dva) celote, na: - - - - -

-----
parc.št. .... in - - - - -

parc.št. ...., obe **k.o. ....**, - - - - -

-----
vknjiži lastninska pravica na osebo z imenom: - - - - -

PRIIMEK in IME, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št.

-----

do celote izročeni deležev. - - - - -

Pogodbene stranke izjavijo, da morebitni denarni prihranki in denarna sredstva preživljancev niso predmet tega notarskega zapisa. - - - - -

-----
Četrtič: Preživljalka pa sprejme in prevzame v dejansko last pogodbeni predmet po smrti preživljancev vsakega posamezno, medtem ko je dogovor pogodbenih strank, da imajo predmetno nepremično in pripadajoče premično premoženje pogodbene stranke v sopesosti v enakem obsegu in deležu, preživljalka pa nastopi celotno posest predmetnega nepremičnega in pripadajočega premičnega premoženja po smrti preživljancev, za vsakega posameznega izmed njiju ali tudi prej v primeru njune trajne preselitve iz naslova, kjer prebivata, v morebitno domsko ustanovo, v kolikor bi zdravstveno stanje preživljancev to zahtevalo. - - -

-----
Petič: Preživljanca ..... in ..... si v tem notarskem zapisu izgovorita zase pravice, preživljalka ..... pa se jih obvezuje izpolnjevati, kot sledi: - - - - -

- a) Preživljanca ..... in ..... in preživljalka ..... z ..... družino stanujejo v isti stanovanjski hiši na naslovu ..... in sicer preživljanca v celoti uporabljata zgornji del stanovanjske hiše (mansardo) ter preživljalka z družino v celoti srednji del stanovanjske hiše, kar predstavlja ločeni stanovanjski enoti, vsaka s svojo kuhinjo in kopalnico s sanitarijami ter z ločenim vhodom v stanovanjsko hišo, oziroma v vsakostanovanjsko enoto, medtem ko imajo pogodbene stranke v souporabi kletne prostore s kurilnico in pomožni objekt (vrtno uto), medtem ko garažo uporabljata preživljanca, nadstrešek za avtomobile pa uporablja preživljalka ter se stranke sporazumejo, da bodo navedene prostore koristili, tako

kot do sedaj in ob zapisu tega notarskega zapisa, tudi v bodoče.-----

-----
b) Pogodbene stranke se sporazumejo in dogovorijo, da imajo skupno gospodinjstvo in hrano, na skupne stroške, ki si jih stranke delijo po sporazumnem dogovoru, če pa tega dogovora ni, pa vsak na svoje stroške, s tem, da v danem primeru preživljalka doplača morebitno razliko med mesečnimi dohodki in ostalimi denarnimi sredstvi preživljancev ter stroški njenega gospodinjstva, v kolikor preživljanca zase ne bi razpolagala z zadostnimi sredstvi in da si preživljanca toliko časa, dokler to dopušča njuno zdravstveno stanje in dokler bosta zdravstveno sposobna, sama pripravljata in si bosta tudi v bodoče pripravljala vsakodnevno hrano, skrbita in bosta skrbela za svojo oskrbo in higieno, s pomočjo preživljalkke pri hišnih, gospodinjjskih in ostalih opravilih in to vse na svoje stroške, v kolikor pa njuni mesečni dohodki in njuna ostala denarna sredstva ne bi zadoščali za pokritje njenih življenjskih stroškov, pa se morebitno razliko med njunimi mesečnimi dohodki in ostalimi njunimi denarnimi sredstvi ter dejanskimi stroški za njuno oskrbo in preživljanje obvezuje doplačati preživljalka.-----

-----
c) V primeru, da preživljanca zaradi bolezni, onemoglosti ne bosta več sposobna skrbeti zase, pa se obvezuje preživljalka bodisi sama ali po izpolnitvenih pomočnikih njima nuditi in pripravljati vsakodnevno, zdravju primerno hrano, jima nuditi nego, oskrbo, pomoč, skrbeti za njuno osebno higieno, prati osebno in posteljno perilo, čistiti bivalne prostore in jih primerno ogrevati, razsvetljevati, vzdrževati, poklicati zdravnika in prinesti zdravila in ostale življenjske potrebščine, opraviti potrebne prevoze in to vse na stroške preživljancev, v kolikor pa bi ti stroški presejali njune mesečne dohodke in njuna ostala denarna sredstva, pa se obvezuje preživljalka doplačati razliko med njunimi mesečnimi dohodki in njunimi ostalimi denarnimi sredstvi ter med stroški za njuno oskrbo in preživljanje.-----

-----
č) V kolikor bosta preživljanca zaradi njenega zdravstvenega stanja, nujno potrebna domske oskrbe, se stroški za domsko oskrbo zanju primarno krijejo iz njenih mesečnih dohodkov in njenih ostalih denarnih sredstev, za vsakega posameznega izmed njiju, morebitno razliko med njunimi mesečnimi dohodki in njunimi ostalimi denarnimi sredstvi ter stroški polne domske oskrbe zanju, pa se obvezuje doplačati preživljalka.-----

-----
d) Pogodbene stranke se dogovorijo glede plačevanja tekočih mesečnih stroškov, pripadajočih stanovanjski hiši, kot so kurjava, vodarina, elekrika, telefon in ostalih tekočih mesečnih stroškov, da te stroške, vključno s stroški vzdrževanja stanovanjske hiše krije in se jih obvezuje plačevati od sklenitve pogodbe dalje preživljalka in h katerim tovrstnim stroškom bosta, v kolikor bosta finančno zmožna po prosti presoji prispevala tudi preživljanca, razen komunalnega prispevka in RTV prispevka, ki ju plačujeta preživljanca in ju bosta plačevala tudi v bodoče.-----

-----
e) Dogovor pogodbenih strank glede ogrevanja stanovanjske hiše in morebitnega kuhanja na drva je, da preživljalka vsako leto ob primernem času na svoje stroške priskrbi potrebna in za kurjavo primerna drva, oziroma drugo vrsto ustreznega goriva za ogrevanje, oziroma kuhanje (odvisno od načina ogrevanja, kuhanja) in se

preživljalka obvezuje od podpisa pogodbe dalje drva pripraviti za kurjavo in jih redno dostavljati do kurilnega, oziroma ogrevalnega mesta (ogrevanje in kuhanje), v slednjem primeru, če stranke ogrevajo in kuhajo na drva. -----

f) V primeru smrti enega od preživljancev, ostanejo vse v tem notarskem zapisu zapisane pravice za ostalega preživelega izmed njiju nespremenjene in še naprej v veljavi do smrti zadnjega izmed njiju.-----

g) Preživljanca si izgovorita prosto sprejemanje obiskov ter prosto gibanje po celotnem, po smrti izročnem premoženju, prav tako pa si lahko preživljanca brezplačno dosmrtno vzameta doma pridelano in drugo hrano za svoje lastne potrebe in potrebe njunih obiskov.-----

h) Izrecna želja preživljancev je, da bi se skupaj s preživljalko vseskozi dobro razumeli, da se njihovi odnosi tudi v primeru njune onemoglosti ne bi spremenili ter da bi bila vrata domače hiše tudi za ostalo potomko z družino vedno odprta.-----

Šestič: Pogodbene stranke se strinjajo in predlagajo ter ustanovijo na nepremičnem premoženju, ki je predmet te pogodbe o dosmrtnem preživljanju v znak zavarovanja pravic preživljalka prepoved odtujitve in obremenitve, v korist preživljalka, **PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ....in **PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota .....,pa vsled zapisanega *d o v o l j u j e t a*, da se pri njunih solastninskih deležih vsakega 1/2 (ena skozi dva) celote, na: -----

parc.št.....in-----

parc.št. ...., obe k.o. ....,-----

vknjiži v tem notarskem zapisu ustanovljena prepoved odtujitve in obremenitve, v korist preživljalka **PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ....-----

Sedmič: Potomka preživljancev ..... in ....., hči ..... se v sporazumu s svojima staršema odpove dediščini in nujnemu dednemu deležu po svojih starših in da po smrti svojih staršev ne bo zahtevala dediščine, niti nujnega dednega deleža.-----

Osmič: Pogodbene stranke ocenijo vrednost pogodbenega predmeta na .....EUR.-----

Devetič: Preživljalka in preživljanca soglašajo z neposredno izvršljivostjo tega notarskega zapisa, glede vseh dajatvenih, storitvenih, opustitvenih, dopustitvenih obveznosti, skratka vseh obveznosti, zapisanih v predmetnem notarskem zapisu na podlagi člena 4 (štiri) Zakona o notariatu in člena 20 (dvajset) a Zakona o izvršbi in zavarovanju.-----

Desetič: Preživljalka ..... je z zgoraj navedeno osebno izkaznico izkazala slovensko državljanstvo in je s tem preverjen njen EMŠO.-----

Enajstič: Stroške tega notarskega zapisa, vknjižbene stroške in morebitne ostale nastale stroške s tem notarskim zapisom plača preživljalka. – – – – –

Dvanajstič: Pogodbene stranke so dolžne ta notarski zapis priglasiti pri FURS, pri pristojni izpostavi, v roku 15 (petnajst) . dni in pri pristojni Upravni enoti, za odobritev tega notarskega zapisa po Zakona o ohranjanju narave, medtem ko so stranke že predložile: – – – – –

- Potrdilo o namenski rabi zemljišča Občine ....., številka: ....., z dne .....

Trinajstič: Vsaka od pogodbenih strank je samostojno upravičena predlagati vsa ustrezna zemljiškoknjižna dejanja v zvezi s tem notarskim zapisom in udeleženci notarskega zapisa pooblastijo za sestavo tega notarskega zapisa, kakor za vknjižbena dejanja, notarja Marguč Uroša, kateri notar izjavim, da bom zemljiškoknjižni predlog vložil v skladu z Zakonom o zemljiški knjigi. – – – – –

Stranke pooblaščajo eden drugega, da lahko vsak izmed njih samostojno in posamično uredi vse potrebne postopke pri vseh pristojnih organih, FURS, Upravni enoti za ureditev dokumentacije po Zakonu o ohranjanju narave, na temelju tega notarskega zapisa in podpis vseh potrebnih listin, vseh vlog, vse v zvezi z realizacijo predmetnega notarskega zapisa ter da lahko tudi vso listinsko dokumentacijo, vključno s priporočeno pošto in osebno vročitvijo tudi dvigne. – – – – –

Podpisani notar ..... potrjujem, da so udeleženci tega notarskega zapisa in zapisni priči istovetnost izkazali po osebnih dokumentih, da sem ta notarski zapis udeležencem v prisotnosti zapisnih prič na razumljiv način obrazložil in prebral, da ne obstajajo zakonski zadržki po členih 23 (triindvajset), 24 (štiriindvajset) in 42 (dvainštirideset) Zakona o notariatu, da sem udeležence notarskega zapisa poučil na vsa ustrezna zakonita določila Zakona o notariatu, Zakona o dedovanju, Obligacijskega zakonika, Stvarnopravnega zakonika, Zakona o zemljiški knjigi, Zakona o izvršbi in zavarovanju in Zakona o ohranjanju narave v zvezi s tem notarskim zapisom in na vsa ustrezna zakonita določila ter na pravne posledice sklenjenega pravnega posla, da sem notar na podlagi čl. 43 (triinštirideset) Zakona o notariatu pred sestavo tega notarskega zapisa pozval stranke, naj predložijo morebitne listine, ki predstavljajo del celovitega pravnega posla ali več pravnih poslov med istimi strankami, ki zasledujejo enak poslovni namen kot pravni posel, ki bi bil zapišan v notarskem zapisu ali so z njim v drugačni pravni povezavi (povezani pravni posli). Na navedeni poziv so stranke izrecno izjavile, da poleg nameravanega pravnega posla ni pravnih poslov, ki bi bili povezani z nameravanim pravnim poslom in zato ne razpolagajo z listinami o povezanih pravnih poslih. Stranke so ob sestavi tega notarskega zapisa izrecno izjavile, da ni okoliščin na podlagi katerih bi bil pravni posel v tem notarskem zapisu nedopusten. Poleg tega izrecno izjavijo, da tega posla ne sklepajo zgolj navidezno ali zato, da bi se izognile zakonskim obveznostim ali da bi protipravno oškodovale tretjo osebo. Nakar so udeleženci v notarskem zapisu v prisotnosti notarja in zapisnih prič izjavili, da je vse prav in po njihovi volji zapisano, da so seznanjeni z vsemi tveganji tega pravnega posla ter da so ta notarski zapis v

prisotnosti notarja in zapisnih prič lastnoročno podpisali in odobrili. -----

-----

Pristojbina se odmeri po notarski tarifi.-----

Strankam izročim 3 (tri) odpravke tega notarskega zapisa, in sicer za preživljanca skupaj 1 (ena) odpravek, 1 (ena) odpravek za preživljalko in 1 (ena) odpravek za hčer preživljancev, 2 (dva) odpravka sta za sodišče - zemljiško knjigo, ki ju prevzame preživljalka, izvornik se v elektronski obliki posreduje sodišču - zemljiški knjigi, oziroma se izdela odpravek za zemljiško knjigo, original se nahaja pri notarju, stranke določajo, da se lahko izda ponovni odpravek tega notarskega zapisa, preživljanca in ..... pa pooblastijo preživljalko za dvig odpravkov, izdanih zanje.-----

-----

Kraj in datum -----

Lastnoročni podpis strank

Lastnoročni podpis zapisnih prič

Preživljanec _____

Zapisna priča _____

Preživljanka _____

Zapisna priča _____

Preživljalka _____

Udeležanka _____

Lastnoročni podpis in žig notarja

VZOREC PRENEHANJA POGODBE O DOSMRTNEM PREŽIVLJANJU ZARADI SMRTI PREŽIVLJALCA IN RAZVELJAVITEV SPORAZUMA O ODPOVEDI NEUVEDENEMU DEDOVANJU TER SKLENITEV DRUGE POGODBE

Notar(ime in priimek)
Sedež

Opr.št. SV /2015

NOTARSKI ZAPIS

V moji notarski pisarni se dne ..... ob ..... uri zglasijo stranke: - - - - -

a) **B.Z.**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., potni list št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota ....., **kot preužitkarica** - - - - -

b) **B.J.**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota ....., **kot prevzemnik** - - - - -

c) **B.A.**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota ....., **kot prevzemnica** - - - - -

č) **B.K.I.**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., vozniško dovoljenje št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota ....., **kot hči preužitkarice**

in dve zapisni priči: - - - - -

a) **PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota .....

b) **PRIIMEK in IME**, roj. ...., EMŠO ....., stan. ...., osebna izkaznica št. ...., z dne ....., izdala Upravna enota .....

Identiteta strank in prič, vključno z rojstnimi podatki, je bila ugotovljena na podlagi zgoraj navedenih osebnih dokumentov. Vsi udeleženci in zapisni priči izjavijo, da niso v sorodstvenem razmerju ter da zapisni priči nista priči, ki po Zakonu o notariatu ne bi smeli sodelovati, kot zapisni priči . - - - - -

-----
Preužitkarica B.Z. ima razen prevzemnika B.J. še potomko in sicer hčer **B.K.I.**, imela pa je tudi hčer **K.M.**, ki je umrla dne ..... in je imela hčer **K.A.** in sina **K. Mi.**, roj....., stan....., drugih potomcev pa preužitkarica nima in izjavi, da je vdova, ni ponovno poročena in ne živi v zunajzakonski skupnosti.-----

Pogodbene stranke sklenejo predmetno preužitno pogodbo brez prisotnosti K.A., roj....., stan. .... in K. Mi., roj....., stan. ....-----

Četrtrič: Preužitkarica B.Z. je na podlagi darilne pogodbe Občinskega sodišča ....., z dne ....., št. ....in 2 (dva) . člena Zakona o lastninjenju nepremičnin v družbeni lastnini (Ur.l. RS, št. 44/97 in 59/2001) v zvezi s sklepom o dedovanju Okrajnega sodišča v ....., I D ....., z dne ....., solastnica do 1/2 (ena skozi dva) celote nepremičnega premoženja in sicer:-----
-----

parc.št. ,-----
parc.št. in-----
parc.št., vse k.o.,-----
-----

ostali solastnik do 1/2 (ena skozi dva) celote predmetnega nepremičnega premoženja je K.Mi..-----

V Zemljiški knjigi je na zgoraj navedenih parcelah, na podlagi notarskega zapisa - pogodbe o dosmrtnem preživljanju in sporazuma o odpovedi nevedenemu dedovanju, z dne ....., opr.št.: ....., vknjižena prepoved odtujitve in obremenitve, v korist **K. M.**, stan.....-----

Pogodbene stranke izjavijo, da je upravičenka vknjižene prepovedi odtujitve in obremenitve, K.M. umrla in je preužitkarica s posebnim e-ZK predlogom, opr.št: e-ZK ....., pri tukajšnjem notariatu že predlagala vknjižbo izbrisa navedene prepovedi odtujitve in obremenitve.-----

Prav tako je na podlagi notarskega zapisa - pogodbe o dosmrtnem preživljanju in sporazuma o odpovedi nevedenemu dedovanju, z dne ....., opr.št.: ....., vknjiženo realno breme preživljanja, v korist **B.Z.**, stan. Stara cesta 19 (devetnajst), 2311 (dvatisočtristoenašt) Hoče (**ID pravice .....**).-----

Upravičenka zgoraj navedene vknjižene pravice izjavi, da se na:-----
-----

parc.št.....,-----
parc.št. .... in-----
parc.št....., vse k.o. ....,-----
-----

odpove tej njej zgoraj navedeni in vknjiženi pravici, tako da le-ta na teh parcelah preneha in vsled zapisanega **B. Z.**, roj. ...EMŠO ....., stan. .... d o v o l j u j e, na:-----
-----

parc.št....., - - - - -
parc.št. .... in - - - - -
parc.št. ...., vse k.o. ...., - - - - -

vknjižbo izbrisa, na podlagi notarskega zapisa - pogodbe o dosmrtnem preživljanju in sporazuma o odpovedi nevedenemu dedovanju, z dne....., opr.št.: SV ....., vknjiženega realnega bremena preživljanja, v korist (**ID pravice .....**).

Petič: Preužitkarica **B.Z.**, roj. ...., EMŠO ....., stan. .... *izroči* v takojšnjo last in posest prevzemnikoma, svojemu sinu **B.J.** in svoji snahi **B.A.** svoj solastninski delež 1/2 (ena skozi dva) celote in sicer vsakemu 1/4 (ena skozi štiri) celote nepremičnega premoženja in sicer:-

parc.št....., - - - - -
parc.št. .... in - - - - -
parc.št. ...., vse k.o. ...., - - - - -

z ustreznimi pravicami in dolžnostmi, z ustreznim delom vsega, kar na teh parcelah leži ali stoji, kakor tudi z ustreznimi pripadajočimi premičninami, pritiklinami ter pripadajočim inventarjem in *dovoljuje*, da se pri njenem solastninskem deležu 1/2 (ena skozi dva) celote, na:

parc.št. 510/0, - - - - -
parc.št. 511/0 in - - - - -
parc.št. 512/0, vse k.o...., - - - - -

vknjiži lastninska pravica na ime prevzemnikov:-

B.J., roj. ...., EMŠO ....., stan. .... in-

B.A., roj. ...., EMŠO ....., stan. ....

za vsakega do 1/4 (ena skozi štiri) celote.-

Šestič: Prevzemnika pa sprejmeta in prevzameta pogodbeni predmet, zapisan v tem notarskem zapisu v dejansko last in posest in je dogovor pogodbenih strank, da imajo pogodbene stranke pogodbeni predmet v sopesosti v enakem deležu in obsegu, celotno posest pogodbenega predmeta pa nastopita prevzemnika po smrti preužitkarice ali tudi prej v primeru njene trajne preselitve v domsko ustanovo, v kolikor bi zdravstveno stanje to zahtevalo.-

Sedmič: Preužitkarica B.Z. si v tem notarskem zapisu izgovori zase pravice, prevzemnika B.J. in B.A. pa se jih bodisi sama ali po izpolnitvenih pomočnikih obvezujeta izpolnjevati, kot sledi:-

- a) Preužitkarica B.Z. stanuje v stanovanjski hiši na naslovu ..... prevzemnika B.J. in B.A. pa stanujeta ločeno od preužitkarice v stanovanjski hiši na naslovu

....., torej pogodbene stranke živijo na ločenih naslovih ter je dogovor pogodbenih strank, da bo preužitkarica tudi v bodoče vse do svoje smrti živela v tej njeni stanovanjski hiši in jo bo tudi v bodoče uporabljala ter koristila v istem obsegu, kot do sedaj in ob zapisu te pogodbe. -----

b) Pogodbene stranke se sporazumejo in dogovorijo, da preužitkarica v času sklenitve pogodbe še sama skrbi zase, za svojo oskrbo in higieno ter za svoje gospodinjstvo, tudi s pomočjo prevzemnikov ter bo skrbela zase, dokler bo zdravstveno zmožna in to vse na svoje stroške, v kolikor pa njeni mesečni dohodki in ostala njena denarna sredstva ne bi zadoščali za pokritje njenih življenjskih stroškov, pa se morebitno razliko med njenimi mesečnimi dohodki in ostalimi njenimi denarnimi sredstvi ter dejanskimi stroški za njeno oskrbo in preživljanje ter gospodinjstvo obvezujeta doplačati prevzemnika. -----

V primeru, da preužitkarica zaradi bolezni, onemoglosti ne bo več sposobna skrbeti zase, pa se obvezujeta prevzemnika, bodisi sama ali po izpolnitvenih pomočnikih njej na njenem naslovu ..... nuditi in pripravljati vsakodnevno, zdravju primerno hrano, ji nuditi nego, oskrbo, pomoč, skrbeti za njeno osebno higieno, prati osebno in posteljno perilo, čistiti bivalne prostore in jih primerno ogrevati, razsvetljevati, vzdrževati, poklicati zdravnika in prinesiti zdravila ter ostale življenjske potrebščine, opraviti potrebne prevoze in to vse na stroške preužitkarice, v kolikor pa njeni mesečni dohodki in ostala njena denarna sredstva ne bi zadoščali za pokritje njenih življenjskih stroškov, pa se morebitno razliko med njenimi mesečnimi dohodki in ostalimi njenimi denarnimi sredstvi ter dejanskimi stroški za njeno oskrbo in preživljanje obvezujeta doplačati prevzemnika. -----

c) V kolikor bo preužitkarica zaradi njenega zdravstvenega stanja, nujno potrebna domske oskrbe, se stroški za domsko oskrbo zanjo primarno krijejo iz mesečnih dohodkov in ostalih denarnih sredstev preužitkarice, morebitno razliko med mesečnimi dohodki in ostalimi denarnimi sredstvi preužitkarice in med stroški polne domske oskrbe zanjo, pa se obvezujeta doplačati prevzemnika. Želja preužitkarice je, da domska oskrba zanjo pride v poštev samo v skrajnem primeru, v kolikor bi zdravstveno stanje to zahtevalo, sicer pa sta pred domsko oskrbo prevzemnika dolžna in se obvezujeta zagotoviti, v kolikor sama tega ne bi zmogla, negovalko na njenem domu, s tem, da se stroški zanjo pokrijejo, kot je že zgoraj zapisano. -----

č) Pogodbene stranke se dogovorijo glede plačevanja tekočih mesečnih stroškov, kot so kurjava, vodarina, električna, komunalni prispevek in ostalih tekočih mesečnih stroškov, pripadajočih stanovanjski hiši, kakor tudi stroškov vzdrževanja stanovanjske hiše, da te stroške krije in se jih obvezuje še nadalje plačevati preužitkarica glede na lastninski delež. -----

V kolikor pa preužitkarica ne bi več trajno živela na tem naslovu, zaradi zgoraj opisanih razlogov, pa prevzameta v plačilno breme tudi vse v tej točki naštetih stroške prevzemnika, katera slednja se tudi obvezujeta doplačati ali plačati tovrstne stroške, v kolikor preužitkarica finančno sama tega ne bi bila zmožna. Kar zadeva večjih vzdrževalnih stroškov, pa se bodo pogodbene stranke skupaj z ostalim solastnikom dogovorile sproti in posebej. -----

d) Dogovor pogodbenih strank glede ogrevanja stanovanjske hiše, kjer prebiva preužitkarica je, da sta prevzemnika dolžna in se tudi obvezujeta na zgoraj zapisan način plačevanja stroškov vsako leto ob primernem času priskrbeti potrebna in za kurjavo primerna drva za ogrevanje, oziroma kuhanje, v kolikor stranka ogreva in kuha na drva in jih ob primernem času pripraviti primerna za kurjavo in jih redno dostavljati do kurilnega, oziroma ogrevalnega mesta (ogrevanje in kuhanje), oziroma priskrbeti drugo vrsto ustreznega goriva za ogrevanje in kuhanje. - - - - -

e) Preužitkarica si izgovori prosto sprejemanje obiskov ter prosto gibanje po celotnem izročnem premoženju, prav tako pa si lahko preužitkarica brezplačno dosmrtno vzame doma pridelano in drugo hrano za svoje lastne potrebe in potrebe njenih obiskov.- - - - -

f) Izrecna želja preužitkarice je, da bi se skupaj s prevzemnikoma vseskozi dobro razumela, da se njihovi odnosi tudi v primeru njene onemoglosti ne bi spremenili.- - - - -

Osmič: Pogodbene stranke, preužitkarica B.Z. in prevzemnika B.J. in B.A. se sporazumno dogovorijo in ustanovijo na nepremičnem premoženju, ki je predmet te preužitne pogodbe realno breme preživljanja v smislu tega notarskega zapisa in prepoved odtujitve in obremenitve, kakor tudi na **parc.št. .., k.o. ....**, v stanovanjski hiši na naslovu ..... brezplačno dosmrtno stanovanjsko pravico, oziroma služnostno pravico stanovanja v smislu tega notarskega zapisa, vse v korist preužitkarice **B.Z.**, roj....., EMŠO ....., stan. ...., prevzemnika **B.J.**, roj....., EMŠO ....., stan. .... in **B.A.**, roj....., EMŠO ....., stan. ....pa izrecno d o v o l j u j e t a, da pri njunih solastninskih deležih vsakega 1/4 (ena skozi štiri) celote, na: - - - - -

parc.št....., - - - - -

parc.št. .... in - - - - -

parc.št. ...., vse **k.o. ....**, - - - - -

vknjiži v tem notarskem zapisu ustanovljeno realno breme preživljanja v smislu tega notarskega zapisa ter pri njunih solastninskih deležih vsakega 1/4 (ena skozi štiri) celote, na **parc.št. ...., k.o. ....**, vknjiži v tem notarskem zapisu ustanovljena brezplačna dosmrtna stanovanjska pravica, oziroma služnostna pravica stanovanja v smislu tega notarskega zapisa, vse v korist preužitkarice **B.Z.**, roj. ...., EMŠO ....., stan. .... - - - - -

B.J., roj....., EMŠO ....., stan. .... pa izrecno d o v o l j u j e, da pri njegovem solastninskem deležu 1/4 (ena skozi štiri) celote, na: - - - - -

parc.št. ...., - - - - -

parc.št. .... in - - - - -

parc.št. .., vse **k.o. ....**, - - - - -

vknjiži v tem notarskem zapisu ustanovljena prepoved odtujitve in obremenitve, v korist preužitkarice **B.Z.**, roj....., EMŠO ....., stan. ...., medtem ko predmetne pravice prepovedi odtujitve in obremenitve na podlagi člena 38/4 Stvarnopravnega zakonika ni

dopustno vknjižiti na solastninskem deležu 1/4 (ena skozi štiri) celote prevzemnice Bregant Albine, je pa ta pravica prepovedi odtujitve in obremenitve ustanovljena med strankami tudi na njenem solastninskem deležu 1/4 (ena skozi štiri) celote.-----

Devetič: Pogodbene stranke ocenijo vrednost pogodbenih predmetov na .....EUR.-----

Desetič: Prežitkarica in prevzemnika soglašajo z neposredno izvršljivostjo tega notarskega zapisa na podlagi člena 4 (štiri) Zakona o notariatu v zvezi z 20 (dvajset) a . členom Zakona o izvršbi in zavarovanju glede dajatvenih, storitvenih, opustitvenih, dopustitvenih skratka vseh obveznosti, zapisanih v tem notarskem zapisu.-----

Enajstič: Prevzemnika B.J. in B.A. sta z zgoraj navedenima osebnima izkaznicama izkazala slovensko državljanstvo in je s tem preverjen njun EMŠO.-----

Dvanajstič: Stroške tega notarskega zapisa, vknjižbene stroške in morebitne ostale nastale stroške s tem notarskim zapisom plačata prevzemnika.-----

Trinajstič: Pogodbene stranke so dolžne ta notarski zapis priglasiti pri FURS, pri pristojni izpostavi, v roku 15 (petnajst) . dni, medtem ko so stranke že predložile: -----

- Potrdilo o namenski rabi zemljišč Občine ....., številka: ....., z dne ....., -----
iz katerega izhaja, da so parcele opredeljene kot stavbno zemljišče.-----

Štirinajstič: Vsaka od pogodbenih strank je samostojno upravičena predlagati vsa ustrezna zemljiškoknjižna dejanja v zvezi s tem notarskim zapisom in pogodbeni stranke pooblastijo za sestavo tega notarskega zapisa, kakor za vknjižbena dejanja notarja Marguč Uroša, kateri notar izjavim, da bom zemljiškoknjižni predlog vložil v skladu z Zakonom o zemljiški knjigi.-----

Stranke pooblaščajo eden drugega, da lahko vsak izmed njih samostojno in posamično uredi vse potrebne postopke pri vseh pristojnih organih, FURS, na temelju tega notarskega zapisa in podpis vseh potrebnih listin, vseh vlog, vse v zvezi z realizacijo predmetnega notarskega zapisa ter da lahko tudi vso listinsko dokumentacijo, vključno s priporočeno pošto in osebno vročitvijo tudi dvigne. -----

Podpisani notar ..... potrujem, da so udeleženci tega notarskega zapisa in zapisni priči istovetnost izkazali po osebnih dokumentih, da sem ta notarski zapis udeležencem v prisotnosti zapisnih prič na razumljiv način obrazložil in prebral, da ne obstajajo zakonski zadržki po členih 23 (triindvajset), 24 (štiriindvajset) in 42 (dvainštirideset) Zakona o notariatu, da sem udeležence notarskega zapisa poučil na vsa ustrezna zakonita določila Zakona o notariatu, Zakona o dedovanju, Obligacijskega zakonika in Stvarnopravnega zakonika, Zakona o zemljiški knjigi in Zakona o izvršbi in zavarovanju v zvezi s tem notarskim zapisom in na vsa ustrezna zakonita določila ter na pravne posledice sklenjenega pravnega posla, neposredne izvršljivosti notarskega zapisa, da sem notar na podlagi čl. 43 (triinštirideset) Zakona o notariatu pred sestavo tega notarskega zapisa pozval stranke, naj

predložijo morebitne listine, ki predstavljajo del celovitega pravnega posla ali več pravnih poslov med istimi strankami, ki zasledujejo enak poslovni namen kot pravni posel, ki bi bil zapisan v notarskem zapisu ali so z njim v drugačni pravni povezavi (povezani pravni posli). Na navedeni poziv so stranke izrecno izjavile, da poleg nameravanega pravnega posla ni pravnih poslov, ki bi bili povezani z nameravanim pravnim poslom in zato ne razpolagajo z listinami o povezanih pravnih poslih, razen z notarskim zapisom, opr.št.: SV , notarja iz Slovenskih Konjic in sklepom o dedovanju Okrajnega sodišča v ....., I D ....., z dne .....

Stranke so ob sestavi tega notarskega zapisa izrecno izjavile, da ni okoliščin na podlagi katerih bi bil pravni posel v tem notarskem zapisu nedopusten. Poleg tega izrecno izjavijo, da tega posla ne sklepajo zgolj navidezno ali zato, da bi se izognile zakonskim obveznostim ali da bi protipravno oškodovale tretjo osebo. Nakar so udeleženci v notarskem zapisu v prisotnosti notarja in zapisnih prič izjavili, da je vse prav in po njihovi volji zapisano, da so seznanjeni z vsemi tveganji tega pravnega posla ter da so ta notarski zapis v prisotnosti notarja in zapisnih prič lastnoročno podpisali in odobrili. -----

Pristojbina se odmeri po notarski tarifi.-----

Strankam izročim 3 (tri) odpravke tega notarskega zapisa, 1 (ena) odpravek je za preužitkarico, 1 (ena) odpravek za oba prevzemnika skupaj, 1 (ena) odpravek je za hčer preužitkarice, medtem ko se izvirnik v elektronski obliki posreduje na Zemljiško knjigo, oziroma se izdela odpravek za Zemljiško knjigo, stranke določajo, da se lahko izda ponovni odpravek tega notarskega zapisa, izvirnik pa se nahaja pri notarju, pogodbene stranke pa pooblaščajo eden drugega za dvig odpravkov, izdanih zanje.-----

Kraj in datum-----

Lastnoročni podpis strank

Lastnoročni podpis zapisnih prič

B.Z. _____

Zapisna priča _____

B.J. _____

Zapisna priča _____

B.A. _____

B.K.I. _____

Lastnoročni podpis in žig notarja

LITERATURA

Cigoj Stojan, Institucije obligacij: posebni del obligacijskega prava: kontrakti in reparacije, tretji ponatis, Uradni list RS, Ljubljana 2002.

Cigoj Stojan, Obligacije, sistem splošnega obligacijskega prava v teoriji, sodstvu in primerjalnem pravu, ČZ Uradni list SRS, Ljubljana 1976.

Crnić Jadranko, Zakon o Nasljeđivanju, Organizator, Zagreb 1996.

Gavella Nikola in Belaj Vlado, Naslednje pravo, tretja, bistveno spremenjena in dopolnjena izdaja, Narodne novine, d.d., Zagreb, 2008.

Golob Klemen, Pogodba o dosmrtnem preživljanju med prednikom in potomcem, Pravna praksa, Ljubljana 2011, št. 38, str. 15-16.

Hočevnar Uroš, Odgovornost dedičev za zapustnikove dolgove, Pravna praksa, Ljubljana 2013, št. 13, str. 12-15.

Hočevnar Uroš, Odgovornost za zapustnikove dolgove, Pravna praksa, Ljubljana 2007, št. 41-42, str. 31.

Holcman Borut, Korenine notariata na Slovenskem, Pokrajinski arhiv Maribor, Zvezek 8, Maribor 1996, str. 11-36.

Ivanc Tjaša, Vpliv evropske uredbe o dedovanju na slovensko dedno pravo – nič novega ali leži kaj pod površino?, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2014, št. 9, str. II-VIII.

Keresteš Tomaž, Pogodba o dosmrtnem preživljanju, Obličnost in prijava davčnemu organu, Pravna praksa, Gospodarski vestnik, Ljubljana 1998, št. 24, str. 12 -13.

Kralj Sonja, Evropski notarji so aktivni pri izvajanju Uredbe EU o dedovanju – zakaj ne tudi v Sloveniji ?, Pravna praksa, Ljubljana 2015, št. 31-32, str. 9-10.

Kraljić Suzana, Pogodba o dosmrtnem preživljanju, Pravna praksa, Gospodarski vestnik, Ljubljana 2006, št. 17, str. 9-10.

Kreč Miran, Pavič Đuro, Komentar zakona o nasljeđivanju, Zagreb 1964.

Pavlin Sabina, Nujni dediči, Uradni list RS, Ljubljana, 2012.

Plavšak Nina, Juhart Miha, Jadek-Pensa Dunja, Kranjc Vesna, Grilc Peter, Polajnar-Pavčnik Ada, Dolenc Mile, Pavčnik Marijan, Vrenčur Renato, Možina Damjan, Zabel Bojan, Podobnik Klemen, Podgoršek Bojan, Ilovkar Gradišar Sonja, Markič Jure, Obligacijski zakonik s komentarjem, 3. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003-2004.

Pukšič Mitja, Številna vprašanja ob skupnem okviru evropskega dednega prava, Pravna praksa, Ljubljana 2014, št. 8, str. 29.

Ratnik Alenka, Notarski fiduciarni posli, Gospodarski vestnik, Ljubljana, 2006.

Rijavec Vesna, Keresteš Tomaž, Vrenčur Renato, Knez Rajko, Pravna ureditev nepremičnin, Gospodarski vestnik, Ljubljana, 2006.

Rijavec Vesna, Stvarnopravni zakonik in dedno pravo, Podjetje in delo, Gospodarski vestnik, Ljubljana 2002, št. 6-7, str. 1373-1383.

Scortegagna Kavčnik Nina, Odpoved neuvedenemu dedovanju, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2011, št. 28-29, str. II-VIII.

Scortegagna Nina, Sporazum o odpovedi neuvedenemu dedovanju, Pravna praksa, Ljubljana 2009, št. 39, str. 10-11.

Stvarnopravni zakonik (SPZ), uvodna pojasnila Miha Juhart, 1. ponatis, Ljubljana: GV Založba, 2002.

Šinkovec Janez, Tratar Boštjan, Veliki komentar zakona o dedovanju s sodno prakso, Založniška hiša Primath, Ljubljana 2005.

Šinkovec Janez, Tratar Boštjan, Vzorci pogodb civilnega in gospodarskega prava in aktov gospodarskih družb s komentarji in sodno prakso, Oziris, Lesce, 2002.

Ude Lojze, Civilno procesno pravo, Uradni list RS, Ljubljana 2002.

Varanelli Luigi, Ničnost pogodbe o dosmrtnem preživljanju in pogodbe o preužitku, Priloga Pravne prakse, Ljubljana 2010, št. 46, str. II-VII.

Zupančič Karel, Dedovanje z uvodnimi pojasnili prof. dr. Karla Zupančiča - Sedma spremenjena in dopolnjena izdaja, Uradni list RS, Ljubljana, 2002.

Zupančič Karel, Dedovanje z uvodnimi pojasnili prof. dr. Karla Zupančiča - Osmo spremenjena in dopolnjena izdaja, Uradni list RS, Ljubljana, 2005.

Zupančič Karel, Obligacijske pogodbe, ki so imele pravni temelj v zakonu o dedovanju, Veliki simpozij o stanju in razvoju slovenskega obligacijskega prava, 2. del, Inštitut za primerjalno pravo, marec 2002, str. 3-8.

Zupančič Karel, Žnidaršič Skubic Viktorija, Dedno pravo, Tretja spremenjena in dopolnjena izdaja, Uradni list, Ljubljana, 2009.

VIRI

Obči državljanski zakonik (Allgemeines Buergerliches Gesetzbuch), 1811, Zakon o obligacijskih razmerjih – ZOR, Uradni list SFRJ, št. 29/78, 39/85, 57/89, Obligacijski zakonik - OZ, Uradni list RS, št. 83/01, 40/07 97/07.

Obligacijski zakonik - OZ, Uradni list RS, št. 83/01, 40/07, 97/07.

Stvarnopravni zakonik – SPZ, Uradni list RS, št. 87/02, 91/13.

Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 04. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju - Uradni list Evropske unije, L 201/107, z dne 27.07.2012.

Zakon o davkih občanov - ZDO, Uradni list SRS, št. 36/88, 8/89, Uradni list RS, št. 48/90, 8/91, 10/91, 7/93, 18/96, 77/96, 80/97, 86/98, 91/98, 1/99, 7/99, 28/99, 110/99, 116/00, 117/06 , 24/08 in 101/13.

Zakon o davku na dediščine in darila - ZDDDD, Uradni list RS, št. 117/06.

Zakon o dedovanju - ZD, Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 67/01, 83/01, 31/13.

Zakon o dedovanju kmetijskih gospodarstev - ZDKG, Uradni list RS, št. 70/95, 54/99, 30/13.

Zakon o denacionalizaciji – ZDen, Uradni list RS, št. 27/91, 56/92, 31/93, 24/95, 23/97, 65/98, 76/98, 66/00, 11/01, 54/04, 18/05.

Zakon o javnom bilježništvu, Narodne novine, br. 79/93, 29/94, 162/98, 16/07, 75/09.

Zakon o nasleđivanju, Narodne novine, br. 48/03, 163/03, 35/05.

Zakon o notariatu - ZN, Uradni list RS, št. 13/94, 48/94, 82/94, 73/04, 23/05, 98/05, 4/06, 115/06, 2/07, 45/08, 91/13.

Zakon o obveznim odnosima – ZOO, Narodne novine, br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15.

Zakona o pravdnem postopku – ZPP, Uradni list RS, št. št. 73/07, 45/08, 111/08, 57/09, 12/10, 50/10, 107/10, 75/12, 40/13, 92/13, 10/14, 48/15.

Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti - ZRIPS, Uradni list RS, št. 65/05, 55/09.

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih - ZZZDR, Uradni list SRS, št. 15/76, 1/89, Uradni list RS, št. 64/01, 16/04, 69/04.

Zakon o zemljiški knjigi - ZZK-1, Uradni list RS, št. 33/95, 50/02, 58/03, 28/09, 25/11.

Spletne strani:

- Državni zbor RS, <http://www.dz-rs.si/>, (29.10.2015).
- Register predpisov Slovenije, <http://zakonodaja.gov.si/>, (13.10.2015).
- Sodstvo Republike Slovenije, <http://www.sodisce.si/>, (30.10.2015).
- Sodnikov informator, http://www.sodisce.si/sodna_uprava/sodnikov_informator/, (05.10.2015).
- Uradni list RS, <http://www.uradni-list.si/>, (23.10.2015).
- Virtualna knjižnica Slovenije, <http://www.cobiss.si/>, (13.09.2015).
- Sodna praksa, <http://www.sodnapraksa.si/>, (14.10.2015).
- Zakonodaja Evropske unije, <http://eur-lex.europa.eu/>, (15.10.2015).
- Zakonodaja republike Hrvaške, <http://www.zakon.hr/>, (16.10.2015).
- Kralj Sonja, Uredba EU o dedovanju, <http://www.notar-z.si/content/uredba-eu-o-dedovanju-0> (08.09.2015).

Sodna praksa:

- Sodba II Ips 297/2009, (13.12.2012).
- Sodba in sklep II Ips 724/2009, (08.12.2011).
- VSL sodba II Cp 2427/2010, (05.01.2011).
- VSL sodba II Cp 923/1999, (28.03.2001).
- VSL sklep II CP 3464/2014, (11.02.2015).
- VSL sodba I Cp 1343/1998, (30.09.1998).
- VSL sodba in sklep II Cp 120/2015, (01.04.2015).
- VSRS sklep II Ips 284/2013, (20.08.2015).
- VSM sodba I Cp 1306/2008, (23.07.2008).
- VSRS sklep II Ips 284/2013, (20.08.2015).
- Sodba II Ips 464/1999, (29.03.2000).
- Sodba II Ips 59/2013, (30.01.2014).
- VSL sodba I Cp 475/2014, (09.04.2014).
- Sodbo II Ips 141/1997, (09.07.1998).
- VSL sodba I Cp 3261/2014, (04.02.2015).
- Sodba II Ips 1047/2008, (26.05.2011).
- Sodba II Ips 453/1999, (08.03.2000).

Sklep II Ips 594/2009, (28.02.2013).
VSC sodba in sklep Cp 764/1999, (16.12.1999).
VSL sodba II Cp 3756/2009, (23.12.2009).
VSS II Ips 13/1995, (04.07.1996).
VSS II Ips 307/1998, (17.03.1999).
Sodba II Ips 273/1993, (10.02.1994).
VSL sklep II Cp 1995/2013, (18.07.2013).
VSL sklep II Cp 927/2014, (04.06.2014).
Sodba in sklep II Ips 38/2004, (10.03.2005).
Sodba II Ips 172/2006, (02.10.2008).
VSK sodba I Cp 86/2004, (27.09.2005).
Sodba II Ips 381/2006, (29.01.2009).
VS RS II Ips 59/2013, (31.01.2014).
Sodba II Ips 464/1999, (29.03.2000).
Sodba in sklep II Ips 106/2001, (10.05.2001).
Sodba II Ips 224/2009, (14.03.2013).
VSL sklep I Cp 198/2012, (12.09.2012).
VSK sklep I Cp 448/2004, (18.10.2005).
Sodba II Ips 18/2013, (06.06.2013).
VSL sklep I Cp 198/2012, (12.09.2012).
VSL sodba II Cp 1235/2014, (03.09.2014).
VSK sklep CP 1254/2008, (05.05.2009).
VSM sodba I Cp 931/2014, (22.10.2014).
VSL sodba II Cp 45/1994, (31.08.1994).
VSL sodba I Cp 3555/2010, (02.02.2011).
Sodba II Ips 701/1994, (30.10.1996).
Sodba U 703/1992-7, (20.05.1993).
VSL sodba II Cp 1270/1999, (13.10.1999).
Sodba II Ips 514/1995, (05.03.1997).
Sodba II Ips 558/1996, (18.03.1998).
Sodba II Ips 73/1995, (11.05.1995).
Sodba II Ips 571/1994, (31.01.1996).
Sodba II Ips 904/2008, (01.10.2009).
VSC sklep Cp 1029/2008, (03.02.2009).

Sodba II Ips 862/1993, (16.03.1995).
VSL sodba I Cp 1439/2009, (01.07.2009).
Sodba II Ips 341/1993, (24.02.1994).
VSL sodba I Cp 1378/2004, (08.06.2005).
Sodba II Ips 605/2002, (10.04.2003).
VSL sodba III Cp 922/2009, (06.05.2009).
VSL sodba II Cp 278/2001, (29.03.2001).
Sodba II Ips 506/1997, (09.12.1998).
VSL sklep II Cp 3743/2008, (22.10.2008).
VSL sklep II Cp 1822/2009, (09.09.2009).
VSL sklep II Cp 1587/2010, (02.12.2010).